

መገገበ : ፊደል :

የግእዝ ርብርቅ ማርከት ጽሑፍ ስለ፡

አርእስቱ ፡ ክፍላት ፡ ወገኖች ።

(አርእስቶች) ፡

(ክፍሎች) ፡

(ገጾች) ፡

፩ኛ ፡ ፊደል ፡ ከነገሱ ፡

፲ ፡ ክፍል ፡

ከ፮ ፡ እስከ ፡ ፲፮

፪ኛ ፡ ፊደል ፡ ከነገሱ ፡

፳ ፡ ክፍል ፡

ከ፲፰ — ፴፪

የፊደላዋሪያ ፡ ለውጥ ፡

፲፩ ፡ ክፍል ፡

ከ፴፪ — ፴፱

፫ኛ ፡ ባለዋና ፡ ፊደል ፡

፵ ፡ ክፍል ፡

ከ፵ — ፵፰

የቀጥር ፡ ዐውድ ፡

፩ ፡ ክፍል ፡

»፵፰ — ፶፪

የዘመን ፡ ታሪክ ፡

፩ ፡ ክፍል ፡

»፶፫ — ፶፱

ውዳሴ ፡ አምላክ ፡

፩ ፡ ክፍል ፡

ከ፳ — ፳፬

መዝገበ ፡ ፊደላት ፡ ሴማውያት ።

ወእማንቱ ፡ ፊደላት ፡ ግእዝ ፡ ወዐምሐራ ፡

እለ ፡ ምስለ ፡ ሰርስት ፡ ወዐረብ ፡ ወምስለ ፡ ዕብራይስጥ ፡ የኅብራ ።

«የግእዝና ፡ ያማርኛ ፡ ፊደል ፡ የመናዊ ፡ ወይም ፡ ከላዳዊ ፡ የሚባል» ።

እምኪዳን ፡ ወልድ ፡ ከፍሌ ፡ ወልድ ፡ አባ ፡ ተክሌ ፡

ተጽሕፈ ፡ ወተኅትመ ፡ ለውሉድ ፡ ጽባሕ ፡ ወሠርክ ፡

በቅዱስ ፡ አልካር ፡ ግተሚያ ፡ ቤት ፡

ድረ ፡ ዳዋ ።

፲፱፻፳፮ ፡ ዓ ፡ ም ፡

(1934)

ኅድግ ፡ ሕፃናት ፡ ይምጽኡ ፡ ኅቢያ ፡ ወኢትክልእዎሙ ።
 ወደኔ ፡ ይመጡ ፡ ዘንድ ፡ ሕፃናትን ፡ ተወ. ፡ አትከልክሏቸው ፡ (ጣር፲ ፡ ፲፬) ።

በስመ : እግዚአብሔር : ሕያው : ዘይሰመይ : አልፋ : ወሃቢ :
 ፊደል : ተስፋ : ወጸጋዌ : መምህር : ሱታፋ : ንዜኑ : በጽሐፍ : ወ
 ነዩድፅ : በአፍ : ህላዌ : ቀዳማይ : አልፍ : ወጠባይፀ : ሆይ : ት
 ፋፍ : ዘጎበእ : እምሰብእ : ወአዕዋፍ : በላዕተ : መጽሐፍ : ሎቱ :
 ስብሐት : ለበነረ : ምእመናን : ፊደላት : እምአፈ : ደቂቅ : ወ
 ሕፃናት : ጽሙአነ : ትምህርት : በቃለ : አሚን : ወበትፍሥሐት :

አሚን ።

መ ቅ ድ ም ።

ፊደል : ማለት : የነገር : የቃል : ምልክት : አምሳል : ወይም : መግለጫ : ማስታወቂያ : ማ
 ለት : ነው : ሥዕል : እንደ : ማለት ። ዐይነተኛ : ፍችው : ይህ : ነው : የቀረውን : በግስ : ይመ
 ለከቷል ። የፊደል : ተራ : የተፋለሰና : አልፍ : አ : ከርስቱ : ከቀዳማዊነት : ተንቅሎ : በር
 ሱ : ፈንታ : ሆይ : ሀ : መዝሙሪያ : ፊደል : የኾነ : ከጣቱ : ብርሃን : ከሚባለው : ካንደኛው :
 ሰላማ : ከመዝሙሪያው : ጳጳስ : ከፍሬ : ምናጦስ : ወዲህ : ነው ። አበገደ : የነበረውን : ሀላሐ
 ሙ : ብለው : ከላይ : እስከ : ታች : ያፋለሱትም ፤ ከርሱ : ጋራ : ዐብረው : የነበሩ : ጽርአውያን
 ና : ቅብጣውያን : ናቸው : ይባላል ። ያፋለሱበትም : ምክንያት : የግእዝን : ፊደል : ከአኃዝነ
 ት : አውጥቶ : የርሳቸውን : ፊደል : በግእዝ : ፊደል : ላይ : አኃዝ : አድርጎ : ለማግባት ፤ አል
 ፋ : በታ : ጋማ : የነበረውን : (፩ : ፪ : ፫) : አሐዱ : ክልኤቱ : ሠለሱቱ : እያሉ : አላኳያውና :
 አላምሳያው : ለመጣፍና : ለመፈደል : ወይም : ተሰብስቦ : ባንድ : ወንዝ : እንደሚያድር : እን
 ደ : ጥምቀትና : እንደ : ገጠር : ታቦት : አንዱን : ባንዱ : ላይ : ለመደረብና : ለማዳበል : እንዲ
 መቻቸው : ነው ። እንሆ : ይህ : ከአሐዱ : እስከ : እልፍ : (፩—፻፱) : ያለ : አኃዝ : ከሰብዓ :
 (፳) : በቀር : ኹሉም : የጽርእና : የቅብጥ : ፊደል : ነው ። ይኸውም : ሮ : ሥሚክሮን : ከሚሉ
 ት : ከታናሹ : ሦ : ስም : የመጣ : ነው ። ፻ና : ፻፹ም : የጽርእ : ሮ : ነው ፤ መልኩ : የግእዝን : የ :
 ይመስላል ። ፳ና : ፳ም : የጽርእ : ዜታ : (ዜድ) : ነው ፤ መልኩ : የገን : ኃምስና : ግልስ : ይመ
 ሰላል ። ፴ና : ፴ : ፶ : ተዛውረውና : ተዘቅዝቀው : አለቦታቸው : አለመልካቸው : ተጥፈዋል ።
 እኒዑም : በጽርእና : በቅብጥ : ኒ : ሚ : ላምዳ ፤ በሮማይስጥ : ኤን : ኤም : ኤል : የሚባሉት :
 ናቸው ። ፺ም : የነሱው : አኃዝ : ነው ፤ መልኩ : ተለውጦ : እንደ : ን : ኹኗል ፤ በወዳያ : ግን :
 ራሱ : ግጥም : ነው : እግሩም : ቀጥ : ያለ : ነው ። ጥንታዊውም : የግእዝ : አኃዝ : እንደ :
 ጽርእ : እንደ : ቅብጥ : እንደ : ዕብራይስጥ : ርሱው : ራሱ : ፊደሉ : እንጂ ፤ እንዳረብና : እንደ :
 ላቲን : ሌላ : ትርፍ : አኃዝ : አልነበረውም ። አጣጣፉም : እንዳረብና : እንደ : ሱርስት : እንደ :

ዕብራይስጥ ፡ ከቀኝ ፡ ወደ ፡ ግራ ፡ የነበረው ፡ ተዛውሮ ፡ እንደ ፡ ጽርእ ፡ እንደ ፡ ቅብጥ ፡ ከግ
ራ ፡ ወደ ፡ ቀኝ ፡ የኾነ ፤ የግሱም ፡ አካሄድ ፡ ተለውጦ ፡ ሥሩ ፡ ግፍ ፡ መጨረሻ ፤ ግፉ ፡ ሥር ፡
መነሻ ፡ የኾነ ፡ በነሱው ፡ እጅ ፡ ነው ። ይህም ፡ ሐዲስ ፡ ሥራ ፡ የግእዝን ፡ ፊደል ፡ ከጥን
ታዊ ፡ ሕጉ ፡ ከሴም ፡ ቋንቋ ፡ ዐዋጅ ፡ አውጥቶ ፡ ጥርጊያ ፡ መንገዱን ፡ አጥፍቶ ፡ ቊጥሩን ፡ አሳሰ
ቶ ፡ በዚህ ፡ ብቻ ፡ የቀረ ፡ አይደለም ፤ ከዚህ ፡ ይልቅ ፡ ደግሞ ፡ ያልፋ ፡ ወያኔ ፡ ምስጢር ፡ አፍ
ርሷል ፡ (ራእ፩ ፡ ፳) ። ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ በኢትዮጵያ ፡ አበገደ ፡ እየተረሳና ፡ እየጠፋ ፡ ሀላሐመ ፡
እየሰፋ ፡ ሂዷል ፤ ኋላ ፡ ግን ፡ በኹሉ ፡ አገር ፡ ጠፍቶ ፡ በሺዋ ፡ በስሜን ፡ ስለ ፡ ተገኘ ፡ እኩሉ ፡
የሺዎች ፡ ፊደል ፡ እኩሉ ፡ የስሜኖች ፡ ፊደል ፡ ይሉታል ፤ ርሱ ፡ ግን ፡ ከጥንት ፡ ከሰላማ ፡ በፊ
ት ፡ የነበረ ፡ አንቲካ ፡ ፊደል ፡ ነው ። አንቲካነቱም ፡ ሊታወቅ ፡ ባዙስም ፡ ሐውልት ፡ በየመን ፡
በሕምያር ፡ ጥፈት ፡ በየዋሻውና ፡ በየደንጊያው ፡ ተቀርጦ ፡ ይገኛል ፤ በሺዋም ፡ በያድባራቱ ፡
በየገዳማቱ ፡ ይልቁንም ፡ በደብረ ፡ ሊባኖስ ፡ በቡልጋ ፡ መማሪያቸው ፡ ማስተማሪያቸው ፡ ርሱ ፡
ነው ። ስሙንም ፡ ኹለተኛ ፡ ፊደል ፡ አቡጊዳ ፡ ፊደል ፡ ይሉታል ፤ ባላገሮችም ፡ እንደ ፡ ብርቅ ፡
ያዩታል ። (ተረት) ፤ አቡጊዳ ፡ የተማሪ ፡ ዕዳ ። ይህም ፡ ይህ ፡ ነው ፤ በዚህ ፡ ላይ ፡ ደግሞ ፡ የ
ፊደላችን ፡ ረድፍና ፡ ተራ ፡ አንቲካውና ፡ እውነተኛው ፡ አበገደህ ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ሀላሐመሠ ፡
እንዳይደለ ፤ ዐረቦች ፡ ሳይቀሩ ፡ ሴማውያንም ፡ ያፌታውያንም ፡ በቃል ፡ በታሪክ ፡ ይመሰክ
ራሉ ። ይልቁንም ፡ በምስር ፡ ያሉት ፡ የንግሊዝ ፡ ሊቃውንት ፡ ግእዝና ፡ ዕብራይስጥ ፡ አንድ ፡
ነው ፡ ሲሉ ፡ ታሪኩን ፡ ከነፊደሉ ፡ በጋዜጣ ፡ ጥፈው ፡ ለዓለም ፡ ኹሉ ፡ ይናጉታል ። እኛም ፡ ይ
ህን ፡ ታሪክ ፡ አጥብቀን ፡ ይዘን ፡ ተመርክዘን ፡ ያቡጊዳን ፡ አሠር ፡ ተከትለን ፤ ንግባእኬ ፡ ኀበ ፡
ጥንተ ፡ ነገር ፡ ብለን ፡ ሀላሐመን ፡ ጥለን ፡ ፊደላችንን ፡ ሐሰትና ፡ ስሕተት ፡ በሌለበት ፡ በዚ
ያው ፡ በዱሮው ፡ መንገድ ፡ በዱሮው ፡ አካሄድ ፡ በጥንቱ ፡ ተራ ፡ አበገደ ፡ ብለን ፡ እንጥፋለን ።
(ተረት) ፤ ጥጃ ፡ ቢሳሳት ፡ ከናቱ ፡ ነገር ፡ ቢሳሳት ፡ ከጥንቱ ፤ ሰይፍ ፡ ቢመለስ ፡ ካፎቱ ። በዚህም ፡
አካሄድ ፡ ሦስት ፡ መልካም ፡ ነገር ፡ አለበት ፤ አንደኛው ፡ ከጥንቱ ፡ መንገድ ፡ ሰተት ፡ ብሎ ፡
መግባት ። ኹለተኛው ፡ ካለም ፡ ቋንቋ ፡ ኹሉ ፡ መሰማማት ፤ ፊደሉን ፡ ከኛ ፡ በቀር ፡ በሀ ፡ የሚ
ዝምር ፡ የለምና ። ሦስተኛው ፡ በፊደል ፡ ቊጥር ፡ አለመሳት ፡ አለመሳሳት ፡ ነው ።

የግእዝና ፡ ያማርኛ ፡ ትምርት ፡ ንባቡም ፡ ጥፈቱም ፡ በፊደሉ ፡ ላይ ፡ ይፈጽማል ፤ የፊደሉ
ን ፡ መልክ ፡ ይልቁንም ፡ ይህን ፡ መዝገበ ፡ ፊደል ፡ ከሥር ፡ እስከ ፡ ግፉ ፡ በቊጥር ፡ ባጠራ
ር ፡ በጥፈት ፡ በንባብ ፡ ለይቶ ፡ ጠንቅቆ ፡ ካወቁት ፡ ሌላው ፡ አያቅትም ፤ መጽሐፍን ፡ ኹሉ ፡ አ
ለችግር ፡ ማንበብና ፡ መጣፍ ፡ ይቻላል ። ፊደልንም ፡ መቊጠር ፡ ማስቋጠር ፤ መማር ፡ ማስተ
ማር ፡ የሚገባ ፤ በቃል ፡ በጥፈት ፡ በኹለት ፡ ወገን ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ዕውርና ፡ ሽባ ፡ ካልኾኑ ፡ በ
ቀር ፡ በቃል ፡ ብቻ ፡ መማር ፡ አይበቃም ፤ መምሩንም ፡ ተማሪውንም ፡ ጐደሎ ፡ ያሰኛል ። ሠ
ምና ፡ ፈትል ፡ ካልተዋሐዱ ፡ በየራሳቸው ፡ ብርሃን ፡ እንደሌላቸው ፤ ኹለተኛም ፡ መብል ፡ ያለ
መጠጥ ፡ እንጀራ ፡ ያለወጥ ፡ ብቻ ፡ ብቻውን ፡ እንዳያጠግበና ፡ እንዳይጣፍጥ ፤ ትምርትም ፡ ጥ
ፈት ፡ ከሌለበት ፡ እንደዚህ ፡ ነው ። የግእዝም ፡ ቋንቋ ፡ ትምርቱና ፡ ኀይሉ ፡ የደከመበት ፡ ምክ
ንያት ፡ ይህ ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ዓለም ፡ ኹሉ ፡ ዐውቆታል ። (ተረት) ፤ አይጥፍ ፡ መምር ፡ ክንፍ ፡ የ
ለው ፡ ንስር ፤ አይጥፍ ፡ ተማሪ ፡ ክንፍ ፡ የለው ፡ በራሪ ፤ አይጥፍ ፡ ደብተራ ፡ ክንፍ ፡ የለው ፡ አ

ይህ ፡ ፊደል ፡ ለተማሪና ፡ ለቁጣሪ ፡ እንዳጭር ፡ ባሕራሳብ ፡ በሹልክልኪት ፡ መንገድ ፡ ቶ
 ሎ ፡ እንዲገኝና ፡ እንዲታወቅ ፤ ትምርቱም ፡ ልጅ ፡ እንዳያስቅቅ ፡ በብዙ ፡ ዐይነት ፡ ክፍል ፡ ተ
 ከፍሎ ፡ በስልት ፡ በስልቱ ፡ ተጥፏል ። አንዳንዴቱን ፡ ክፍል ፡ ይልቁንም ፡ ሥሩን ፡ መዝመሪያ
 ውን ፡ ክፍል ፡ ሳያበሰሉና ፡ ሳያስተውሉ ፡ እጅ ፡ ሳያደርጉ ፡ ወደ ፡ ሌላው ፡ ማለፍ ፡ አይገባም ፤
 አለዚያ ፡ ግን ፡ ትምርቱና ፡ የትምርቱ ፡ ሥራ ፡ ፈጽሞ ፡ ግብዝ ፡ ይኾናል ።

በፊደሉም ፡ ውስጥ ፡ ዐልፎ ፡ ዐልፎ ፡ የፊደሉን ፡ ጠባይ ፡ የሚያስታውቅ ፤ መምር ፡ ለተማ
 ሮች ፡ የሚያነበውና ፡ ጎላም ፡ ተማሮች ፡ የሚያነቡት ፡ እንደ ፡ ዚቅና ፡ እንደ ፡ ስርዋጽ ፡ ኹኖ ፡
 የገባ ፡ ዐጫጭር ፡ ቅርጾች ፡ የቃል ፡ ተውሳክ ፡ ሐተታና ፡ ታሪክ ፡ አለ ። ዳግመኛም ፡ ፊደሉና ፡
 የፊደሉ ፡ ንዝ ፡ ሲጨረስ ፡ በፊደላዋሪያ ፡ ፈንታ ፡ ሕፃናት ፡ ሊማሩት ፡ የሚገባ ፡ ንባብና ፡ ምስ
 ጢር ፡ የሚያስታውቅ ፤ ከሥነ ፡ ፍጥረት ፡ እስካሠርቱ ፡ ቃላት ፡ በታናናሽ ፡ ክፍል ፡ የተጣፈ ፡ ዐ
 ጫጭር ፡ ቃል ፡ አለ ። ሦስተኛም ፡ ካሠርቱ ፡ ቃላት ፡ ቀጥሎ ፡ ለእጅ ፡ መኪና ፡ የሚኾን ፡ እንደ ፡
 ጽርእና ፡ እንደ ፡ ላቲን ፡ በዋየል ፡ የሚሄድ ፡ ሦስተኛ ፡ ፊደል ፡ ከነመቅድሙና ፡ ከነንዙ ፡ አለ ።
 አራተኛም ፡ ከርሱ ፡ ቀጥሎ ፡ ለሒሳብ ፡ ትምርት ፡ የሚጠቅሙ ፤ ኤውሮፖች ፡ ታብል ፡ የሚሏ
 ቸው ፡ አራቱ ፡ የቅጥር ፡ ዐውዶች ፡ ወይም ፡ መደቦችና ፡ ሰንጠረዦች ፡ በዚሁ ፡ በግእዙ ፡ አጋ
 ዝ ፡ ተጥፈዋል ። ዐምስተኛም ፡ በመጨረሻው ፡ ዐጭር ፡ ጉልቄ ፡ ዘመንና ፡ ውዳሴ ፡ አምላክ ፡
 አለ ። መላው ፡ የክፍሎች ፡ ቅጥር ፡ ጌታን ፡ ይከተሉት ፡ በነበሩ ፡ በቅዱሳት ፡ እንስት ፡ ምሳሌ ፡
 ፴፮ ፡ ነው ። ሥራውም ፡ ንባብንና ፡ ትርጓሜን ፡ ባንድ ፡ ዐይነት ፡ ፊደል ፡ መጣፍ ፤ ወይም ፡
 አዛውሮ ፡ ትርጓሜን ፡ በጉልሕ ፤ ንባብን ፡ በረቂቅ ፡ ማተም ፡ ባዋቆችና ፡ በሠራተኞች ፡ ዘንድ ፡
 ሥራን ፡ የሚያስነቅፍ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ፊደሉና ፡ የግእዙ ፡ ቃል ፡ ንባብ ፡ እንደ ፡ መኾን ፡ ስላባት
 ነቱ ፡ በጉልሕ ፤ ያማርኛውም ፡ ቃል ፡ ትርጓሜ ፡ እንደ ፡ መኾኑ ፡ ስለ ፡ ልጅነቱ ፡ በረቂቅ ፡ ፊደ
 ል ፡ ተሠርቷል ።

ይህም ፡ ፊደል ፡ የተጣፈበት ፡ ምክንያት ፡ ከርሱ ፡ በጎላ ፡ የሚመጣ ፡ የግእዝን ፡ ቃላት ፡ በየፊ
 ደሉ ፡ ለይቶ ፡ ንባቡን ፡ በጥፈት ፡ የሚያሰናዳ ፤ ፍችውንም ፡ አምልቶ ፡ አስፍቶ ፡ ብዙ ፡ ምስክር ፡
 ሰጥቶ ፡ በብዙ ፡ ዐማርኛ ፡ የሚያሰረዳ ፤ ያማርኛንም ፡ ቃል ፡ ከግእዝ ፡ ቃላት ፡ የሚያዛምድና ፡
 የሚያዋሕድ ፡ ሌላ ፡ ሐዲስ ፡ ቃላት ፡ መጽሐፈ ፡ ግስ ፡ አለና ፤ ለዚያ ፡ ለመጨው ፡ መሪ ፡ ፈታው
 ራሪ ፡ ዐዋጅ ፡ ነጋሪ ፡ እንዲኾን ፡ ነው ። መቅድሙም ፡ ከዚያኛው ፡ መቅድም ፡ ተለቅሞ ፡ ተቀሥ
 ሞ ፡ በክፍል ፡ የመጣ ፡ ነው ። ፊደልነቱም ፡ በመዝመሪያው ፡ ገጽ ፡ ለውሉደ ፡ ጽባሕ ፡ ወሠርክ ፡
 እንደ ፡ ተባለ ፤ ለልጅም ፡ ላዋቂም ፡ ለኹሉ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ለልጅ ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ እንዲ
 ያውም ፡ ስለ ፡ ብርታቱ ፡ ከልጆች ፡ ይልቅ ፡ ላዋቆች ፡ ይጠቅማል ። መብልዕስ ፡ ጽኑዕ ፡ ለልሂ
 ቅ ፡ እንደ ፡ ተባለ ፡ (ዕብጅ ፡ ፲፬) ። ለልጅ ፡ ያሉትም ፡ ላዋቂ ፡ መትረፉ ፡ ከጥንት ፡ የቄየ ፡ ነው ።
 (ተረት) ፤ በልጅ ፡ አመካኝቶ ፡ ይበሏል ፡ ዐንጉቶ ።

(፩)		(፪)	
ፊደላት ፡ ግእዝ ፡ በበ ፡ አሐዱ ። አንዳንድ ፡ ፊደል ፡ ግእዝ ፡ ግእዙ ፡ ብቻ ።		በበ ፡ ክልኤቱ ። ኹለት ፡ ኹለቱ ።	ዲቀሎችና ፡ ዐማር ኞች ፡ ካሥራንዱ ፡ የተወለዱ ።
አ	መ	አበ	ጎጎ
በ	ነ	ገደ	<u>ኩቂ</u>
ገ—ጎ	ሠ	ሀወ	ደጀ
ደ	ዐ	ዘሐ	ዘዝ
ሀ	ፈ	ኀጠ	ጠጪ
ወ	ጸ	የከ	ከኸ
ዘ	ፀ	ለመ	ነኘ
ሐ	ቀ—ቂ	ነሠ	ሰሸ
ኀ—ኀ	ረ	ዐፈ	<u>ተቸ</u>
ጠ	ሰ	ጸፀ	ጀዝ
የ	ተ	ቀረ	ጪኸ
ከ—ከ	ጸ	ሰተ	ኘ(ኘ)
ለ	ፕ	ጸፕ	ሸቸ

(፫)

አኃዝ : አው : ጉልቀኢ ።

ቀጥር : ካንድ : እስካሥር : በምስት : ዐይነት : ፊደል ።

(ግእዝና : ጽርእ : ህንድ) ።

አ	በ	ገ	ደ	ሀ	ወ	ዘ	ሐ	ጠ	የ ።
፩	፪	፫	፬	፭	፮	፯	፰	፱	፲ ።
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(፬)

ስመ : ሰብዑ : ፊደላት : ወጉላቋሆን ።

የሰባቱ : ፊደላት : ስምና : ቀጥር : በግእዝና : ባማርኛ ።

አልፍ : አ ።	ዐይን : ዐ ።
አ—ግእዝ :	ዐ—፩ኛ ።
አ—ካዕብ :	ዐ—፪ኛ ።
አ—ሣልስ :	ዐ—፫ኛ ።
አ—ፊብዕ :	ዐ—፬ኛ ።
አ—ኃምስ :	ዐ—፭ኛ ።
አ—ሳድስ :	ዐ—፮ኛ ።
አ—ሳብዕ :	ዐ—፯ኛ ።

ከአልፋ : አ : ድምጥ : የዐይኑ : ዐ : ድምጥ : ይበረታል ፤ አልፍ : አ : እንደ : ሆይ : ሀ : ነው ፤ ዐይን : ዐ : ግን : እንደ : ሐውት : ሐ : ይነገራል ፤ ኸሉም : የጉረሮ : ናቸው ፤ ጸታቸው : ባ፲፬ኛው : ክፍል : ተመልከት ። መዋረሳቸውም : ባ፲ኛው : ክፍል : ተጥፋል ።

(፩)

ጠባይዐ ፡ ሰብዑ ፡ ፊደላት ።

የሰባቱ ፡ ፊደላት ፡ ጠባይ ።

(ታ ሪ ከ) ።

ከካዕብ ፡ እስከ ፡ ሳብዕ ፡ ያሉ ፡ ሰድስት ፡ ሰድስቱ ፡ ፊደሎች ፡ ጳና ፡ ፐም ፡ ሳይቀሩ ፡ ጌላ ፡
በዘመነ ፡ ሐዲስ ፡ በፍሬ ፡ ምናጦስ ፡ መጻሕፍት ፡ ከጽርእ ፡ ወደ ፡ ግእዝ ፡ ሲመለሱ ፡ ያን ፡
ጊዜ ፡ ተጨምረዋል ። ከዚያ ፡ በፊት ፡ ግን ፡ በመዝሙራያው ፡ ከፍል ፡ እንደ ፡ ጣፍነው ፡ ግእ
ዝ ፡ ብቻ ፡ እንጂ ፡ ከግእዝ ፡ በቀር ፡ ነቀጣ ፡ ቅጥል ፡ ያለው ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ፊደል ፡ አልነበረ
ም ፤ ቋንቋውም ፡ ስሙን ፡ ከፊደሉ ፡ ነሥቶ ፡ ግእዝ ፡ የተባለ ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ነው ፡ ይባላ
ል ። ጳና ፡ ፐም ፡ ኹለቱ ፡ ስላንድ ፡ ናቸው ፤ ጳ ፡ ሲላላ ፡ ፐ ፤ ፐ ፡ ሲጠብቅ ፡ ደግሞ ፡ ጳ ፡ ይባ
ል ፡ ነበረ ፡ ይሉናል ፤ የተጨመሩም ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ ቋንቋ ፡ ለመስማማት ፡ ነው ፤ ይኸውም ፡
ሊታወቅ ፡ በጳና ፡ በፐ ፡ የሚጣፍ ፡ ቃል ፡ ኹሉ ፡ በጽርእና ፡ በቅብጥ ፡ በሮማይስጥ ፡ ፐ ፡ ኹና ፡
ይገኛል ። ጳ ፡ የሳባ ፡ ፊደል ፡ ይባላል ፤ ፐም ፡ የጽርእ ፡ ተ ፡ ነው ፤ ፐ ፡ መባሉ ፡ በግእዝ ፡ ብቻ ፡
እንጂ ፡ በሌላ ፡ አይደለም ። ፐ ፡ በዕብራይስጥም ፡ አለ ፤ የፈ ፡ ድርብ ፡ ነው ፤ አለንቀጣ ፡ ፈ ፡ የ
ሚባለው ፡ ነቀጣ ፡ ሲኾንበት ፡ ፐ ፡ ይባላል ።

(ጠ ባ ይ) ።

ግእዝና ፡ ሳድስ ፤ ካዕብና ፡ ሳብዕ ፤ ሣልስና ፡ ኃምስ ፤ እሊህ ፡ ሦስቱ ፡ ፐንድ ፡ ፊደሎች ፡
ኹለት ፡ ኹለቱ ፡ ርስ ፡ በርሳቸው ፡ ተወራራቾች ፡ ስለ ፡ ኾኑ ፡ በሸማኔ ፡ ዝሐ ፡ ይመሰላሉ ። ፐን
ዱ ፡ ዝሐ ፡ በኹለት ፡ ምሕን ፡ ተጠልፎ ፡ ካርቡ ፡ ጥርስ ፡ ካንዳንዲቱ ፡ ጉድጓድ ፡ ቀበሎ ፡ እየገ
ባ ፡ ሲሠራ ፡ በመቂናጦና ፡ በመርገማ ፡ ወደ ፡ ሳይ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ እንዲል ፡ እነዚህም ፡ እንደዚ
ያ ፡ ናቸው ፤ የድምጣቸው ፡ ስልት ፡ ድፋትና ፡ ቅናት ፡ ተብሎ ፡ በኹለት ፡ ስም ፡ ይጠራል ። የግ
እዝ ፡ የኃምስ ፡ የሳብዕ ፡ ስልት ፡ ቅናት ፤ የካዕብ ፡ የሣልስ ፡ የሳድስ ፡ ስልት ፡ ድፋት ፡ ይባላል ፤
በዚሁም ፡ ዐቢይና ፡ ንኡስ ፡ አለበት ። ራብዕ ፡ ግን ፡ አጣማጅ ፡ የሌለው ፡ ቀንጂ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡
የድምጡ ፡ ስልት ፡ እንዳራራይ ፡ ዜማ ፡ ለብቻው ፡ ነው ፤ በጣም ፡ አፍ ፡ ያስከፍታል ፤ ቃል ፡ ያ
ገነታል ፤ በሴት ፡ አንቀጽ ፡ ላንድም ፡ ለብዙም ፡ ለሩቆች ፡ ብቻ ፡ ዝርዝር ፡ ይኾናል ። ግእዝ ፡
በጥቂቱ ፡ አፍ ፡ ያስከፍታል ፤ እንደ ፡ ራብዕ ፡ ቃል ፡ እያገነታም ፤ ሳድስም ፡ የግእዝ ፡ ወራሽ ፡ ስ
ል ፡ ኾነ ፡ እንደ ፡ ትንፋሽ ፡ ነው ፤ ጉህና ፡ የለውም ። ካዕብና ፡ ሳብዕ ፡ እንደ ፡ ቆጫት ፡ ናቸው ፤
አፍን ፡ ግጥበብና ፡ ግሾል ፡ ግሞጥሞጥ ፡ ይሰማማቸዋል ። ሣልስ ፡ እንደ ፡ ሣቅ ፡ ጥርስ ፡ ያስ
ፈለቅታል ፤ ኃምስ ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ አፍ ፡ ያስለቅቃል ። የቅጥላቸው ፡ ጠባይ ፡ ከየት ፡ መጣውና ፡
ሐተታው ፡ በሦስተኛው ፡ ፊደል ፡ ተጥኛል ።

(፯)

ዙሎን ፡ ፊደላተ ፡ ግእዝ ፡ በበ ፡ ሰብፀ ።

መላው ፡ የግእዝ ፡ ፊደሎች ፡ ሰባት ፡ ሰባቱ ።

አ ኡ ኢ ኣ ኤ ኦ ኦ

በ ቡ ቢ ባ ቤ ብ ቦ

ገ ጉ ጊ ጋ ጌ ግ ጎ

ደ ዱ ዲ ዳ ዴ ድ ዶ

ሀ ሁ ሂ ሃ ሄ ህ ሆ

ወ ዡ ዊ ዋ ዌ ው ዎ

ዘ ዙ ዚ ዛ ዜ ዝ ዞ

ሐ ኡ ኢ ኣ ኤ ኦ ኦ

ኀ ኡ ኢ ኣ ኤ ኦ ኦ

ጠ ጡ ጢ ጣ ጤ ጥ ጦ

የ ዩ ዲ ያ ዴ ድ ዶ

ከ ኡ ኢ ኣ ኤ ኦ ኦ

ለ ሉ ሊ ላ ሌ ል ሎ

መ መ፡ ሚ ማ ሚ ም ሞ

ነ ኑ ኒ ና ኔ ን ኖ

ሠ ሡ ሢ ሣ ሤ ሥ ሦ

ዐ ዑ ዲ ዳ ዴ ድ ዶ

ፈ ፋ ፊ ፋ ፌ ፍ ፎ

ጸ ጹ ጺ ጻ ጼ ጽ ጾ

ፀ ፁ ፒ ፓ ፔ ፅ ፆ

ቀ ቁ ቂ ቃ ቄ ቅ ቆ

ረ ሩ ሪ ራ ሬ ር ሮ

ሰ ሱ ሲ ሳ ሴ ስ ሶ

ተ ቱ ቲ ታ ት ቸ ቻ

ጸ ጹ ጺ ጻ ጼ ጽ ጾ

ፕ ፑ ፒ ፓ ፔ ፕ ፖ

(፯)

ደ ቃ ል ው ።

ዲ ቃ ሉ ች ።

ከነዚህ ፡ ከካያ ፡ ስድስቱ ፡ ደግሞ ፡ አስቀድመን ፡ በመዝናመሪያው ፡ ከፍል ፡ እንዳሳየን ፤ መልካቸውንና ፡ ድምጣቸውን ፡ አካሄዳቸውን ፡ ለውጠው ፡ ካዕብና ፡ ሳብዕ ፡ ትተው ፡ በሕጹጽ ነት ፡ የሚጣፉ ፡ ሕጹጹን ፡ ዲቃሎች ፡ ያሏቸው ፡ አራት ፡ ፊደሎች ፡ አሉ ። ፊደሎቹና ፡ ዲቃሎቹም ፡ እነዚህ ፡ ናቸው ። ገንከቀና ፡ ጉጉኩቂ ።

ገ)	ጐ	ጒ	ጓ	ጔ	ጕ
ኀ)	ኀፐ	ኀጒ	ኀጓ	ኀጔ	ኀጕ
ከ)	ከፐ	ከጒ	ከጓ	ከጔ	ከጕ
ቀ)	ቂ	ቄ	ቆ	ቈ	ቊ

ካዕብ ፡ መተዋቸው ፡ የካዕቡን ፡ ቃል ፡ ዐምስቱ ፡ ኹሉ ፡ ስለ ፡ ደረቡት ፡ ነው ፤ ባምስቱ ፡ ኹሉ ፡ የካዕብ ፡ ድምጥ ፡ አለ ፤ ይህንንም ፡ የቅጥላቸው ፡ መንታነት ፡ ያስረዳል ። ሳብዕ ፡ መተዋቸውም ፡ የሳብዕን ፡ ቃል ፡ ግእዛቸው ፡ ስለ ፡ ደረበው ፡ ነው ፤ በግእዛቸው ፡ ላይ ፡ በያንዳንዱ ፡ ኹሉ ፡ የካዕብና ፡ የሳብዕ ፡ ድምጥ ፡ አለ ፤ ይህንንም ፡ የቅጥሉ ፡ ቀለበትነት ፡ እንደነሆሎፎ ፡ እንደነሮቆቶ ፡ መኾኑ ፡ ያስረዳል ። ያምስቱ ፡ ኹሉ ፡ ቅጥላቸው ፡ መንታና ፡ ቀለበት ፡ መኾኑ ፡ የድምጣቸውን ፡ ተሳራካሪና ፡ ጉሠት ፡ ቅልቅልነት ፡ ያሳያል ። ከዚህ ፡ የቀረውን ፡ ሐተታ ፡ በሦስተኛው ፡ ፊደል ፡ ተመልከት ፤ በታው ፡ ከዚያ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ በሰፊው ፡ ተጥፏል ።

ዳግመኛም ፡ በጓጳኳቋ ፡ አምሳል ፡ ካሥራ ፡ ኹለቱ ፡ የግእዝ ፡ ፊደሎች ፡ (በደዘጠለመንፈጸረሰተ) ፡ ከየራሳቸው ፡ የተደቀሉ ፡ ዐሥራ ፡ ኹለት ፡ ራብዖች ፡ ብቻ ፡ ይገኛሉ ። ከነዚያውም ፡ አራቱ ፡ እንደነዚህ ፡ ለግእዝም ፡ ላማርኛም ፡ ቃል ፡ ይስማማሉ ። ስምንቱ ፡ ግን ፡ ዐማርኛች ፡ ናቸው ፤ ካማርኛውም ፡ ፊደሎች ፡ ከሰባቱ ፡ ራብዕ ፡ የተደቀሉ ፡ ሰባት ፡ ራብዖች ፡ አሉና ፤ ኹሉም ፡ ዐሥራ ፡ ዘጠኝ ፡ ኹነው ፡ ባሥረኛው ፡ ከፍል ፡ ከናገባባቸው ፡ ተጥፈዋል ።

(፳)

በበ : አሐዱ : ወበበ : ክልኤቱ ።

ቀንጃና : ቅንጅ : እንደ : መዝመሪያው ።

አ : አሁ : አኤ : እአ ።

በ : በሁ : ባቤ : ብቦ ።

ገ : ገሂ : ጋኔ : ግጎ ።

ጐ : ጐሳ : ጌጐ : — ።

ደ : ደሁ : ደኤ : ድዶ ።

ሀ : ሀሂ : ሃሄ : ሀሆ ።

ወ : ወዊ : ዋዌ : ውዎ ።

ዘ : ዘሁ : ዛዜ : ዝዘ ።

ሐ : ሐሁ : ሐኤ : ሕሐ ።

ኀ : ኀሂ : ኃኔ : ኀኖ ።

ነ : ነሳ : ኑጐ : — ።

ጠ : ጠሁ : ጣጤ : ጥጦ ።

የ : የሁ : ያዬ : ይዮ ።

ከ : ከሁ : ካኤ : ክኮ ።

ኰ : ኰሁ : ኩዮ : — ።

ለ : ለሁ : ላሌ : ልሎ ።

መ : መሀ : ማሄ : ምዎ ።

ነ : ነሂ : ናኔ : ንኖ ።

ሠ : ሠሀ : ሣሄ : ሥዎ ።

ዐ : ዐሁ : ዓሄ : ዕዎ ።

ፈ : ፈሁ : ፋፌ : ፍፍ ።

ደ : ደሁ : ደኤ : ድዶ ።

ፀ : ፀሁ : ፈዌ : ፅዎ ።

ቀ : ቀሁ : ቃዌ : ቅቆ ።

ቈ : ቀሁ : ቋቀ : — ።

ረ : ረሁ : ራፌ : ርሮ ።

ሰ : ሰሁ : ሰሌ : ሰሶ ።

ተ : ቱሁ : ታዌ : ትቶ ።

ደ : ደሁ : ደኤ : ድዶ ።

ፐ : ፐሁ : ፓዌ : ፕዎ ።

(፱)

ያማርኛ ፡ ፊደል ፡ ከነጓዙ ።

«ዐማርኛ ፡ ማለት ፡ ያማራ ፡ ቋንቋ ፤ ዐማራም ፡ ማለት ፡ (ዐም ፡ ሐራ) ፡ ነጻ ፡ ሕዝብ ፡ ጩዋ ፡ ሕዝብ ፡ ነጻነት ፡ ያለው ፡ ባላባት ፡ ጥሩ ፡ የሰው ፡ ልጅ ፡ ማለት ፡ ነው ። ግዑዝ ፡ አግዳዚ ፡ ከማለት ፡ ጋራ ፡ ይሰማማል ፤ ዐም ፡ የዕብራኒ ፡ የሶርያኒ ፤ ሐራ ፡ የኹሉ ፡ ነው ። እንዳንድ ፡ ታሪክ ፡ ዐምሐራ ፡ ማለት ፡ ሕምያር ፡ ሐሜር ፡ ከማለት ፡ መጥቷል ፡ ይላል ። ሕምያር ፡ ከየመን ፡ ፈልሶ ፡ ወዳፍሪቃ ፡ መሬት ፡ የመጣ ፡ ሴማዊ ፡ ሕዝብ ፡ ነው ፤ ሐሜርም ፡ የጡብና ፡ የሸክላ ፡ ጭቃ ፡ ነው ፤ የኹሉቱም ፡ ፍች ፡ ቀይሕ ፡ ቀይሐዊ ፡ ማለት ፡ ነው ፤ ንምራዊ ፡ እንደ ፡ ማለት ። ሌላም ፡ አፈታት ፡ ይኖረዋል ። አማራ ፡ ተብሎ ፡ በአልፍ ፡ ሲጣፍ ፡ ግን ፤ ውብ ፡ ዕውቅ ፡ ዐዋቂ ፡ ባለአእምሮ ፡ ያሰኛል» ። ምሉ ፡ ዐማርኛ ፡ ያላቸው ፡ ፊደሎች ፡ ሰባት ፡ ብቻ ፡ ናቸው ፤ ለቀሩት ፡ ፊደሎች ፡ ከራብዓቸው ፡ በቀር ፡ ያማርኛ ፡ ቅጥል ፡ የላቸውም ። ሰባት ፡ ያልናቸውም ፡ አስቀድመን ፡ በኹለተኛው ፡ ክፍል ፡ የጣፍናቸው ፡ ደዘጠ(ጸፀ)ከነሰተ ፡ ናቸው ።

ሰ ባ ት ፡ ሰ ባ ቱ ።

፫ ፫፡ ፫፡ ፫፡ ፫፡ ፫፡ ፫፡ ፫፡

ዝ ዝ፡ ዝ፡ ዝ፡ ዝ፡ ዝ፡ ዝ፡ ዝ፡

ጨ ጨ፡ ጨ፡ ጫ ጨ፡ ጫ፡ ጫ፡

ኸ ኸ፡ ኸ፡ ኻ ኸ፡ ኸ፡ ኸ፡ ኸ፡

ኘ ኘ፡ ኘ፡ ኘ፡ ኘ፡ ኘ፡ ኘ፡ ኘ፡

ሸ ሸ፡ ሸ፡ ሻ ሸ፡ ሸ፡ ሸ፡ ሸ፡

ቸ ቸ፡ ቸ፡ ቻ ቸ፡ ቸ፡ ቻ፡ ቻ፡

ቀ ን ጸ ና ፡ ቅ ን ጸ ።

፫ ፡ ፫፫ ፡ ፫፫ ፡ ፫፫ ።

ዝ ፡ ዝ፫፡ ዝ፫፡ ዝ፫፡

ጨ ፡ ጨ፫፡ ጫጨ፡ ጫ፫፡

ኸ ፡ ኸ፫፡ ኻኸ፡ ኸ፫፡

ኘ ፡ ኘ፫፡ ኘ፫፡ ኘ፫፡

ሸ ፡ ሸ፫፡ ሻሸ፡ ሸ፫፡

ቸ ፡ ቸ፫፡ ቻቸ፡ ቻ፫፡

ጨ ፡ የወጣ ፡ ከጠና ፡ ከጸ(ፀ) ፡ ነው ፤ ከጠ ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ በግእዝ ፡ ጸ—ፀ ፡ የሚባለው ። ባማርኛ ፡ ጠና ፡ ጨ ፡ ይኾናል ። (ማስረጃ) ፤ ጸመ ፡ ጠመ ፤ ጸልአ ፡ ጠላ ። ጸልመ ፡ ጨለመ ፤ ጸፈነ ፡ ጨፈነ ። ጸጉር ፡ ጠጉር ፤ ጭገር ፤ ጸው ፡ ጨው ፤ ጸርቅ ፡ ጨርቅ ። ፀመደ ፡ ጠመደ ፤ ፀመረ ፡ ጨመረ ፤ ፀበጠ ፡ ጨበጠ ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ ።

የገሥት ፡ የጤል ፡ የክብር ፡ አጣጣፍ ።

የዠ፡ አጣጣፍ፡ ጥንቱ፡ እንደዚህ፡ ነበረ፡ ይሄኔ፤ ዛሬም፡ በባላገር፡ እንዲሁ፡ ይጣፋል። ፈረንጆችም፡ በነፍሱ፡ ፈንታ፡ ይህን፡ ዝ፡ እየጠፉ፡ አለመልኩና፡ አለስሙ፡ ሳድስ፡ ይሉታል። ዐይናዎችና፡ ልባዎች፡ ግን፡ ቅጥሉ፡ በላይ፡ በታች፡ ሊኾን፡ ሣልሉ፡ ኃምሱ፡ አይለይምና፡ በላይ፡ ብቻ፡ ይኹን፡ ብለው፡ የታችኛውን፡ አስቀርተውታል። በዠ፡ ፈንታ፡ ጀን፡ ጅብ፡ ጀር፡ ቈንጀ፡ ጀግና፡ ጀመረ፡ እያሉ፡ መጣፍ፡ አይገባም። በጀ፡ ፈንታ፡ ደግሞ፡ ዠን፡ ልኸ፡ ውላኸ፡ ቅናኸ፡ ፍናኸ፡ እያሉ፡ የሚጥፉ፡ አሉ።

የጨም፡ አጣጣፍ፡ ቅጥሉ፡ በኹለት፡ እግሮቹ፡ ብቻ፡ እንጂ፡ በሦስተኛ፡ እግሩ፡ እንዳባቱ፡ ነው፤ ከካዕብና፡ ከሣልስ፡ ከኃምስ፡ ምልክት፡ በቀር፡ ሌላ፡ ቅጥል፡ አይገባበትም። በሦስተኛው፡ እግሩ፡ መቀጠልና፡ ኃምሱን፡ ጨ፡ ማለት፡ የተሳሳተ፡ ነው፤ የቅጥሉ፡ ገሮ፡ ወይም፡ ቀለበት፡ እንደ፡ ጐጐከቄ፡ ግእዝ፡ ወይም፡ እንደ፡ ሉ፡ ሳብዕ፡ ቢያስኘው፡ እንጂ፡ ኃምስ፡ አያስኘውም።

የኸም፡ አጣጣፍ፡ በጐንደሮች፡ ዐዋጅ፡ ከካዕብ፡ እስከ፡ ሳብዕ፡ ኹኺ—ኹ፡ የሀ(ሐን)፡ ቤት፡ ነውና፤ ለከ፡ ከግእዝ፡ በቀር፡ ምሉ፡ ዐማርኛ፡ የለውም፡ ይባላል፤ ስሙንም፡ ቀንጂ፡ እንደ፡ ማለት፡ ድሆ፡ (ኾ)፡ ይሉታል። ዐዋጁም፡ ስሙም፡ እምጎበ፡ አልቦ፡ የመጣና፡ ባለማስተዋል፡ የወጣ፡ ነው፤ የጸሐፍቱ፡ ልብ፡ ያማርኛን፡ ጠባይ፡ መንገዱንና፡ አካሄዱን፡ መሣሪያ፡ እንደሌለው፡ እንደ፡ ተርታ፡ ሐኪም፡ አጥብቆ፡ አጥልቆ፡ አልመረመረውም። ማስረጃውን፡ ኋላ፡ በታው፡ እናመጣዋለን፡ (ገጽ፡ ፲፯)።

(i)

በጋራኳል፡ አንጻር፡ ከግእዙም፡ ከማርኛውም፡ የሚገኙ፡ አንዳንድ፡ ዲያሎች፡ ራብዖች፡ ብቻ ።

ከ ግእዝ ፡

၈ ၉ ၁၀ ၁၁ ၁၂ ၁၃ ၁၄ ၁၅ ၁၆ ၁၇ ၁၈ ၁၉ ၂၀

ከ ማርክስ ድረስ

𐌲𐌿𐌸𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰
 𐌲𐌿𐌸𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰 𐌸𐌰𐌹𐌳𐌰

እነዚህም ፡ በሩት ፡ ሴት ፡ ዝርዝርና ፡ በስም ፡ በግብር ፡ በነገር ፡ ሹሉ ፡ ይገባሉ ።

(ስም) :		(ዝርዝር) :		(ግብር) :
ልብ :	—	ልቧ :	—	ዐስቧል ።
ሆድ :	—	ሆዷ :	—	ወዷል ።
ወዝ :	—	ወዟ :	—	ተነብዟል ።
ወጥ :	—	ወጧ :	—	ጣፍጧል ።
ባል :	—	ባሏ :	—	ታድጋል ።
ስም :	—	ስሟ :	—	ተሰይሟል ።
ጐን :	—	ጐኗ :	—	ተጠግኗል ።
አፍ :	—	አፍሏ :	—	ለፍለፋል ።
ገጽ :	—	ገጹ :	—	ደንገጹ(ፃ)ል ።
ወር :	—	ወሯ :	—	ተዘምሯል ።
ራስ :	—	ራሷ :	—	ርሷል ።
ፊት :	—	ፊቷ :	—	በርቷል ።

ወዳጅ :	—	ወዳጇን :	—	ይዋጃል ።
ዐጋዥ :	—	ዐጋዥን :	—	ይቤዣል ።
አገጭ :	—	አገጫን :	—	ይገጫል ።
አኳኳን :	—	አኳኳኗ :	—	ትኳናም ።
ዐዳኝ :	—	ዐዳኝን :	—	ይዳኛል ።
ከላሽ :	—	ከላሻን :	—	ይሸሻል ።
ዐማኝ :	—	ዐማኝን :	—	ያስመቻል ።

የረና፡ የረ፡ አጣጣፍ።

ርያ፡ ሪያ፡ በማለት፡ ፈንታ፡ ረ፡ ወይም፡ ረ፡ (መኮረ፡ ረ፡ መዝመረ፡ ረ፡)፡ ማለት፡
 መልኩም፡ ድምጡም፡ የተላላተ፡ ነው። ለረ፡ ከራብዕ፡ በቀር፡ ምሉ፡ ያማርኛ፡ ቅጥይ፡
 የለውም፤ አለመኖሩም፡ ከቧ፡ እስከ፡ ቷ፡ ባሉት፡ ባሥራንድ፡ ወንድሞቹ፡ ይታወቃል፤ ራብ
 ዑም፡ ረ፡ በዝርዝር፡ ሲጣፍ፡ ሩዋ፡ ያሰኛል፡ እንጂ፡ ርያ፡ አያሰኝም። ስላልተለመደ፡ ነው፡
 እንጂ፡ ሕና፡ ሢ፡ ጸና፡ ረ፡ እንደነገረ፡ ከግእዝ፡ ቃላት፡ ሊገቡ፡ ይቻላል። (ምሳሌ፤ ተሕቅቅ፡
 አስተሕቅቅ፡ ምሢዕ፡ መሢዕት፡ ምጺት፡ ምሯጽ፡ ስሯጽ፤ የመሰለው፡ ኹሉ። ከቧ፡ እስከ፡ ቷ፡
 ያሉ፡ ዐሥራ፡ ኹለቱ፡ ራብዎች፡ ፈደልነታቸው፡ እንደ፡ ጓጳኳቋ፡ ለግእዝና፡ ለማርኛ፡ ለ
 ኹለቱም፡ ሲኾን፡ ከነዚህ፡ ካራቱ፡ (ሕሢደረ)፡ በቀር፡ ለስምንቱ፡ ግእዝዊ፡ ቃል፡ አይገኝምና፡
 በግእዝም፡ ጥቂት፡ ስለ፡ ኾነ፡ ወዳማርኛ፡ ተቋጥረዋል።

ላማርኛ፡ ቋንቋ፡ ለፊደሉና፡ ለቃሉ፡ አባቱና፡ እናቱ፡ ሰፊዱ፡ ወንፊቱ፡ ግእዝ፡ ስለ፡ ኾነ፡
 ትምርቱ፡ ብቻውን፡ ሊነገር፡ አይገባም፤ በነገርም፡ ጥፈቱና፡ ቋንቋው፡ አይጠራም፤ ጸያፋ፡
 አይከተትም፤ ትምርቱና፡ ስልቱ፡ ፍጹም፡ ዐልማ፡ ይኾናል።

ያማርኛም፡ ስልት፡ እንደ፡ ሕዝቡ፡ አራት፡ ክፍል፡ ነው፤ እንደኛው፡ የቤተ፡ ክህነት፤
 ኹለተኛው፡ የቤተ፡ መንግሥት፡ ሦስተኛው፡ የነጋዴ፤ አራተኛው፡ የባላገር። የቤተ፡ ክህ
 ነት፡ ዐማርኛ፡ በሰዋሰው፡ ተመሥርቶ፡ ባገባብ፡ የታነጠ፡ በትርጓሜ፡ የተቀረጠ፡ በግእዝ፡
 እበባ፡ የተጌጠ፡ ነው፤ ከግእዝ፡ በቀር፡ ሌላ፡ ባዕድ፡ ቋንቋ፡ አይገባበትም። የቤተ፡ መንግሥ
 ትም፡ ዐማርኛ፡ የግእዝ፡ ትምርት፡ ስላለበትና፡ ሠራተኞቹ፡ የካህናት፡ ወገን፡ ስለ፡ ኾኑ፡
 እጅግ፡ ስብቅል፡ ነው፤ ቃላትን፡ ኹሉ፡ እግዚር፡ እንደ፡ ማለት፡ በማሳጠርና፡ በማሳመር፡
 በማከናወን፡ ይነገራል። ዛሬ፡ ግን፡ እንዲህ፡ ሰው፡ ጌቶች፡ በማለት፡ ጸያፍ፡ ገብቶበታል፤
 ያንቱታ፡ ቃል፡ ካንቀጽ፡ በቀር፡ አካል፡ አያበዛም፤ ይህም፡ ጌታ፡ በሉ፡ ጠጡ፤ ጌታ፡ መጡ፡
 ሄዱ፡ ማለቱን፡ ጌቶች፡ አለማሰኘቱን፡ ያሳያል። እንዲህ፡ ሰውዬ፡ ጌቶች፡ ካሉት፡ በዚህ፡ እንጾር፡
 ንጉሦች፡ ራሶች፡ ደጃዝማችች፡ ሊሉት፡ ይገባል። የነጋዴችና፡ የቀራጮች፡ የመዝገብ፡ ጣፎ
 ች፡ ዐማርኛ፡ ግን፡ እንደ፡ ንፍሮና፡ እንደ፡ ልመና፡ እኸል፡ ቅይጥ፡ ውጥንቅጥ፡ ነው፤ ሥራ
 ቸውና፡ መሣሪያቸው፡ ከውጭ፡ አገር፡ ጋራ፡ ስለ፡ ኾነ፡ በሸቀጡና፡ በንግዱ፡ ዕቃ፡ መጠን፡
 በየጊዜው፡ ሌላ፡ ባዕድ፡ ቋንቋ፡ እየጨመረ፤ ሳይቸግረውም፡ እየተበደረ፤ ያነኑም፡ እያዘናጉ
 ለ፡ ብርዑን፡ ብዕር፡ እያለ፡ በድብልቅልቅነት፡ ሲጣፍና፡ ሲነገር፡ ይኖራል፤ ዛሬ፡ እንደምና
 የው፡ እንደምንሰማው፡ ኹሉ። የባላገሮች፡ ዐማርኛ፡ ሥረ፡ ወጥ፡ ነው፤ ጥፈትና፡ ትምርት፡
 ስላጣ፡ መታደስ፡ መለወጥ፡ መሰብቀል፡ መሻሻል፡ የለውም፤ በዚያው፡ በዱሮው፡ በጥንተ፡
 ተፈጥሮው፡ ይነገራል። ዐማርኛ፡ ምንም፡ እንደ፡ ገብስ፡ ስሙና፡ ጣዕሙ፡ እንድ፡ ቢኾን፡
 የሕዝቡ፡ ክፍል፡ አራት፡ ጾታ፡ ስለ፡ ኾነ፡ እንዲህ፡ ባራት፡ ስልት፡ ይከፈላል፤ ይህም፡ ያነ
 ኑ፡ እንዲህ፡ ገብስ፡ በሶ፡ ጥረሾ፡ ብቅል፡ ዐሻሮ፤ ወይም፡ እንቀት፡ ገንፎ፡ ጥሕጺ፡ ጥሕሉ፡
 እንደ፡ ማለት፡ ነው። ይህ፡ አራቱ፡ ደግሞ፡ ታጥፎ፡ ተደርቦ፡ ከተምኛ፡ ባላገርኛ፡ ይባላል፤
 ይኸውም፡ መልካም፡ መናኛ፡ እንደ፡ ማለት፡ ነው።

(ማሰረጃ) ፤ ዐማርኛና ፡ ትግራ ፡ ትግሪኛ ፡ ካባታቸው ፡ ከግእዝ ፡ ጉዳ ፡ ሳይወጡ ፡ ጀሸኸ ፡
በማለት ፡ ከዐረብና ፡ ከዕብራይስጥ ፤ ዝሃቸ ፡ በማለት ፡ ከርማይስጥና ፡ ከልጆቹ ፡ ይሰማማሉ ፤
ጫ ፡ በማለት ፡ ግን ፡ ከማንም ፡ ከማን ፡ የማይገጥሙ ፡ ብቸኞች ፡ ናቸው ። ሸን ፡ ከጥንታዊ ፡
ግእዝ ፡ ወርሰውታል ። ጀ ፡ የዐረቦች ፡ ገ ፡ ነው ፤ ያማርኛም ፡ ፈደል ፡ በጀ ፡ ምክንያት ፡ ዐረቢ ፡
ይባላል ፤ ዐረብ ፡ ገ ፡ ሲል ፡ ጂም ፡ ጀመል ፡ ይላል ። በማርኛም ፡ ገና ፡ ጀ ፡ ይወራረሳሉ ፤ እንጂ
(ጀ)ራ ፤ ግራ ፡ ነገረ ። ግ ፡ ጊ ፡ (ጅ ፡ ጄ) ራፍ ፤ ገረፈ ። አረገ ፡ (ጀ) ። ኸ ፡ የሚባለውም ፡ በዐረብ
ና ፡ በጥንታዊ ፡ ግእዝ ፡ ጎርም ፡ ጎ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ካፍ ፡ አይደለም ፤ ኼ(ኸ)ር ፡ በማለት ፡ ፈ
ንታ ፡ እልኸይር ፡ እንዲል ፡ (ማር ፡ ይሥ ፡ መቅድም) ። ከን ፡ ኸ ፡ ማለት ፡ የዕብራይስጥና ፡
ያማርኛ ፡ የትግሪኛም ፡ ነው ። የጎና ፡ የኸ ፡ ድምጥ ፡ ምንም ፡ እንድ ፡ ቢኾን ፡ ምስጢራቸው ፡
እንደ ፡ መልካቸው ፡ ልዩ ፡ ነው ፤ ከ ፡ በግእዝ ፡ ላራቱ ፡ ሰራዊት ፡ ለቅርቦች ፡ ብቻ ፡ ዝርዝር ፡ ም
እላድ ፡ እንዲኾን ፡ ኸ ፡ ደግሞ ፡ በማርኛ ፡ እንደዚሁ ፡ ነው ፤ ላንዲቱ ፡ ሴት ፡ ብቻ ፡ ኪ ፡ ተለውጦ ፡
ኸ ፡ ይኾናል ። (ያቀከ ፡ ኪ ፡ ከሙ ፡ ከን) ፤ ሪወቀኸ ፡ ቀኸ ፡ ቃችኹ ። (አቡከ ፡ ኪ) ፤ አባትኸ ፡
ትኸ ። በይዘረዝርም ፡ የግእዙን ፡ አሠር ፡ ተከትሉ ፡ (ከልኤት ፤ ከሉ ፤ እክል) ፤ ኹለት ፡ ኹኹሉ ፤
እኸል ። (ኮን ፡ ይከውን ፡ ይኩን ፡ ከዊን ፡ ከዋኔ) ፤ ኹን ፡ ይኾናል ፡ ይኹን ፡ መኾን ፡ እኳ
ኳን ። (ዝ ፡ ዝኪ) ፤ ይህ ፡ ይኸ ፡ እያሰኘ ፡ በዚያው ፡ በገንዘቡ ፡ በኸ ፡ ይጣፋል ። ኸን ፡ ለሀሐጎ ፡ ለው
ጦ ፡ አባትህ ፡ አወቀህ ፤ ሆን ፡ ሁነታ ፡ ሕለት ፡ ሁሉ ፡ እህል ፡ እያሉ ፡ መጣፍ ፡ ልማድና ፡ ልብ ፡
ወለድ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ የቋንቋው ፡ መንገድ ፡ አይደለም ፤ ነበረ ፤ ደነባ ፤ ገነባ ፡ ብሉ ፡ ወምበር ፡
ደምብ ፡ ግምብ ፡ እምቢ ፡ እምባ ፡ ሳምባ ፡ ላምባ ፡ ግምባር ፡ ማለት ፡ ፍጹም ፡ ስሕተት ፡ ነው ፤
ነን ፡ በ ፡ ሲከተለው ፡ ወትሮ ፡ እንዲህ ፡ ያሳስታል ። ሌላ ፡ ፈደል ፡ ሲከተለው ፡ ግን ፡ ስንት ፡
አንድ ፡ አንተ ፡ ቺ ፡ ዐንገት ፡ አንደበት ፡ አንጋፋ ፡ እያለ ፡ እንደ ፡ ፈረንሳዊ ፡ ኤን ፡ ሳይነካና ፡
ሳይጉረድ ፡ ጫርሶም ፡ ሳይዋጥ ፡ እያለ ፡ እንደሌለ ፡ ኹና ፡ ይነገራል ። አና ፡ ሀም ፡ ሲወራረ
ሱ ፡ አልፍ ፡ አ ፡ ሆይ ፡ ሆን ፡ ብቻ ፤ ዐይን ፡ ዐ ፡ ሐውትንና ፡ ጎርምን ፡ ኹለቱን ፡ ይወርሳል ።
ይህም ፡ ሀለወ ፡ አለ ፤ ሆኪ ፡ አወኪ ፤ ሀገር ፡ አገር ፤ ሐኪመ ፡ ሐገመ ፡ ዐኪመ ፡ ዐገመ ፤ ሐረረ ፡
ዐረረ ፤ ጎብረ ፡ ዐበረ ፤ ጎደረ ፡ ዐደረ ፤ ጎጥአ ፡ ዐጣ ፡ እያለ ፡ ሌላውን ፡ ኹሉ ፡ ያሳያል ። የቋንቋ
ና ፡ የጥፈት ፡ ትምርት ፡ ፍሬውና ፡ ጣቱ ፡ የፈደል ፡ አገባብ ፡ ማወቅ ፡ ነው ፤ አጣጣሉን ፡
ብቻ ፡ ማሳመርና ፡ ማከናወን ፡ እያሰመሰግንም ። ባለሕጉን ፡ ቋንቋ ፡ ዘእንበል ፡ ሕግ ፡ እየጣፋ ፡
ማንበብ ፡ ምንም ፡ ለጣፈው ፡ ሕጉ ፡ ቢኾን ፡ በሕግ ፡ ዐዋቆች ፡ ዘንድ ፡ መነቀፋና ፡ ማስነቀፋ ፡
አይቀርም ፤ በግድ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ያሰኛል ። የቋንቋችንም ፡ ሕግ ፡ ሲማዊ ፡ እንደ ፡ ኹን ፡ ዓለም ፡
ኹሉ ፡ ዐውቆታል ። ይህንንም ፡ ቃል ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ቋንቋ ፡ ያዩ ፡ ሰዎች ፤ ይልቁንም ፡ ወጣ
ቶችና ፡ ብር ፡ ነቀሎች ፡ ቶሎ ፡ ይረዱት ፡ ይመስለኛል ። ኸ ፡ የሚባለውም ፡ ንጉሡ ፡ ሠ ፡ እንጂ ፡
ሳቱ ፡ ሰ ፡ አልነበረም ፤ ሠውት ፡ ሠና ፡ ሳት ፡ ሰ ፡ በቦታና ፡ በድምጥ ፡ ተዛውረው ፡ ተፋልሰው ፡
አለቦታቸው ፡ ተጥፈዋል ። መፋለሳቸውም ፡ በዚህ ፡ ይታወቃል ፤ ነጋሢ ፡ ነጋሽ ፤ ሢመት ፡

ሹመት ፤ ሦካ ፤ ሾኸ ፤ የመሰለው ፤ ኹሉ ። በጽርእ ፡ ቋንቋ ፡ ሸ ፡ የሚሉ ፡ ፈደል ፡ ሸ ፡ የሚያሰኝ ፡
ቃል ፡ ስለሌለ ፡ አባ ፡ ሰላማ ፡ መጸሕፍትን ፡ ከጽርእ ፡ ወደ ፡ ግእዝ ፡ ሲመልስ ፡ ሸን ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡
እውጥቶት ፡ ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ በግእዝ ፡ ቃላት ፡ ውስጥ ፡ መጣፋና ፡ መነገሩ ፡ ቀርቷል ። ብርቱ ፡ የነ
በረው ፡ የዐና ፡ የሐም ፡ ድምጥ ፡ የደከመና ፡ የሰለተ ፡ ጥንቃቄውና ፡ ልዩነቱ ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ እ
ና ፡ እንደ ፡ ሀ ፡ የኾነ ፡ ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ ነው ፤ በትግሬና ፡ በትግሪኛ ፡ ግን ፡ እንደዚያው ፡ እንደ ፡
ጥንት ፡ ድምጡ ፡ ይነገራል ።

«ከትግሪኛ ፡ ይልቅ ፡ ትግሬ ፡ ጥሩ ፡ ቋንቋ ፡ ነው ፤ ለግእዝ ፡ በጣም ፡ ይቀርባል ። ሕዝቡ ፡
ብቻውን ፡ ነዋሪ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ በውስጡ ፡ ከሴም ፡ ቋንቋ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ጭማሪ ፡ የለበትም ፤ ግ
እዝን ፡ መደብ ፡ አድርጎ ፡ ከፀረብና ፡ ከዕብራይስጥ ፡ ከሱርስት ፡ ጋራ ፡ ይሰማማል ። በግእዝ ፡
መጸሕፍት ፡ የሌሉ ፡ ብዙ ፡ ቃላት ፡ ይገኙበታል ፤ ካማርኛም ፡ ጋራ ፡ የሚገጥም ፡ ብዙ ፡ ቃል ፡
አለበት ። ትግሪኛ ፡ ግን ፡ ባማርኛና ፡ በትግሬ ፡ መካከል ፡ የቆመ ፡ ማእከላዊ ፡ ነው ፤ ፈደሉም ፡
ከትግሬና ፡ ከግእዝ ፡ ይልቅ ፡ ወዳማርኛ ፡ ያደላል ። የንባቡ ፡ መልክ ፡ ተኩሮና ፡ አጣጥሞ ፡ ሲያ
ዩት ፡ ሲሰሙት ፡ የተበላሸ ፡ ግእዝና ፡ ያልተከናወነ ፡ ዐማርኛ ፡ መስሎ ፡ ይታያል ፤ ግእዝ ፡
የማያውቅ ፡ ዐማራ ፡ ጣዕሙን ፡ ሊቀምሰው ፡ አይችልም ፤ አነጋገሩ ፡ እጅግ ፡ ያስቸግራል» ።

ከካዕብ ፡ እስከ ፡ ሳብዕ ፡ ያሉ ፡ ቅጥሎች ፡ ምኞችና ፡ የምን ፡ ምሳሌዎች ፡ እንደ ፡ ኾኑ ፤ የ
ግእዝና ፡ ያማርኛም ፡ ጠባይ ፡ ዐመሉ ፡ ዋየሉ ፡ እንዴት ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ በሰላሳኛው ፡ ክፍል ፡
በሦስተኛው ፡ ፈደል ፡ በመቅድሙ ፡ ውስጥ ፡ ተመልከት ።

ፍኖተ : ፊደል : ካልእ : ኅዉሠ : ዘርዕ : ወቱሱሐ : መልክእ :
በበ : ስብዕ : ዘያንቅሆሙ : ለውሉድ : እምንዋመ : እበድ : እስመ : ስ
ምዑ : ለአቡጊዳ : እሙን : መጥበቤ : ሕፃናት : አብዳን : በከመ :
ጽሑፍ : ወሐረቱኒ : ስያፍ : አምሳሌ : ፍርዝ : (ሰንጠረዥኛ) ።

ኹለተኛ : የፊደል : መንገድ : በስያፍ : አካሄድ ።

አ ቡ ጊ ዳ ሄ ው ዞ
በ ጉ ዲ ሃ ዌ ዝ ሐ
ገ ዱ ሂ ዋ ዜ ሕ ጠ
ደ ሀ ዊ ዛ ሔ ጥ ዮ
ሀ ዉ ዘ ሐ ጤ ይ ኮ
ወ ዙ ሐ ጣ ዬ ከ ሎ
ዘ ሐ ጤ ያ ኬ ል ዋ
ሐ ጤ ዬ ካ ሌ ም ኖ
ጠ ዬ ኬ ላ ሚ ን ሦ
የ ኩ ሊ ማ ኔ ሥ ያ
ከ ሉ ሚ ና ሢ ዕ ፎ
ለ ሙ ኒ ሣ ዔ ፍ ዶ
መ ኑ ሢ ዓ ፌ ጽ ቆ

ነ ሠ ዓ ፋ ዴ ቅ ፎ
ሠ ዑ ፊ ዳ ቁ ር ዕ
ዐ ፋ ዴ ቃ ፊ ሰ ቶ
ፊ ዱ ቁ ራ ሴ ት ኖ
ዳ ቁ ራ ሳ ቱ ኅ ያ
ቀ ና ሲ ታ ኄ ዕ ጳ
ረ ሱ ቱ ኃ ዌ ጽ ፖ
ሰ ቱ ኒ ዓ ዴ ጥ አ
ተ ኑ ዊ ጳ ፔ እ ቦ
ኅ ዑ ዳ ፖ ኤ ብ ኅ
ፀ ዳ ፒ አ ቤ ግ ዶ
ጳ ፒ አ ባ ኔ ድ ሆ
ፒ አ ቢ ኃ ዴ ሀ ዎ

(፲፪)

በበ ፡ ሠለስቱ ፡ ወበበ ፡ አሐዱ ።

የሦስትኛ ፡ ያንድ ፡ ፊደል ፡ ንባብ ፤ እንደርሻ ፡ አካሄድ ።

አቡጊ ፡ ዳ ፡ ሄውዞ ።

በጉዲ ፡ ሃ ፡ ዌዝሐ ።

ገዱሂ ፡ ዋ ፡ ዜሕጦ ።

ደሀዊ ፡ ዛ ፡ ሔጥዮ ።

ሀወዘ ፡ ሐ ፡ ጤይኮ ።

ወዙሐ ፡ ጣ ፡ ዩክሎ ።

ዘሐጢ ፡ ያ ፡ ኬልሞ ።

ሐጡዴ ፡ ካ ፡ ሌምኖ ።

ጠዩኪ ፡ ላ ፡ ሚንሦ ።

የኩሊ ፡ ማ ፡ ኔሥዖ ።

ከሉሚ ፡ ና ፡ ሢዕፎ ።

ለሙኒ ፡ ሣ ፡ ዔፍጾ ።

መኑሢ ፡ ዓ ፡ ፊጽቆ ።

ነሠዒ ፡ ፋ ፡ ጼቅሮ ።

ሠዑፈ ፡ ጸ ፡ ቄርሶ ።

ዐፋጺ ፡ ቃ ፡ ሬስቶ ።

ፈጹቂ ፡ ራ ፡ ሲትኖ ።

ጸቁሪ ፡ ሳ ፡ ቲንዖ ።

ቀሩሲ ፡ ታ ፡ ኄዕጸ ።

ረሱቲ ፡ ኃ ፡ ዔጽፖ ።

ሰቱኒ ፡ ዓ ፡ ጴጥኦ ።

ተኅዒ ፡ ጳ ፡ ፔእቦ ።

ኅጹጺ ፡ ፓ ፡ ኤብኅ ።

ፀጱፒ ፡ አ ፡ ቢጣዶ ።

ጳፑኢ ፡ ባ ፡ ጌድሆ ።

ፐኩቢ ፡ ኃ ፡ ዴህዖ ።

ጣእዝ ፤ ካዕብ ፤ ሣልስ ። ራብዕ ፤ ኃምስ ፤ ሳድስ ። ሳብዕ ፤ ሳምን ፤ ታስዕ ። ዓሥር ፤ ዓሥራዊ ፤ ዓሥራይ ፤ ዐሥረኛ ።

(II)

ስመ : ራደል : ወትርንሚሁ = የራደል : ስም : ከንትርንሚው ።

- አ : አልፍ ፤ ቀንድ : የቀንድ : ከብት ፤ (አብ) ።
 በ : ቤት ፤ በቁሙ : ቤት ፤ (ባዕል) ።
 ገ : ገምል ፤ ገመል : ገመል ፤ (ገሩም) ።
 ደ : ድ(ን)ልት ፤ መዝጊያ : (ዘላለም) : (ድልው) ።
 ሀ : ሆይ(ሀውይ) ፤ ኗሪ : ሿኝ ፤ (ሀልው) ።
 ወ : ዋዌ(ዋው) ፤ ወገል : ዘለበት ፤ (ዋሕድ) ።
 ዘ : ዛይ(ዛይን) ፤ ጌጥ : ሽልማት ፤ (ዝኩር) ።
 ሐ : ሐው(ይ)ት ፤ ሕያው ፤ ሕይወት ።
 ኀ : ኀርም ፤ ልዩ : ብቸኛ ፤ (ኄር) ።
 ጠ : ጠይት ፤ ሠናይት ፤ ሥን ፤ (ጠቢብ) ።
 የ : የማን ፤ ቀኝ : እጅ ።
 ከ : ካፍ ፤ ውስጥ : እጅፍ : እግር ፤ (ከሃሊ) ።
 ለ : ላዊ : ላውይ ፤ ጠማማ ፤ ጥምጥም ፤ (ለዑል) ።
 መ : ማይ : ሜም ፤ ውሃ ፤ ፈሳሽ ፤ (ምዑዝ) ።
 ነ : ነሐስ : ናስ ፤ ሽቦ : እባብ ፤ (ንጉሥ) ።
 ሠ : ሠውት ፤ ሠዊት ፤ ሰብል ፤ (ሠዓሊ) ።
 ዐ : ዐይን ፤ በቁሙ ፤ ምንጭ ፤ (ዐቢይ) ።
 ፈ : ፈፍ : (ፈ) ፤ አፍ ፤ አፋፍ ፤ ፈፋ ፤ (ፍቁር) ።
 ጸ : ጸይይ ፤ የዘር : ወራት ፤ (ጸድቅ) ።
 ፀ : ፀጸ(ፀጸ) ፤ ፀሐያዊ ፤ እሳታዊ ።
 ቀ : ቆፍ ፤ ዝንጅሮ ፤ (ቅዱስ) ።
 ረ : ርእስ ፤ ራስ ፤ ርስ : ቅል ።
 ሰ : ሳት : (ሰዓት) ፤ ክረምት : (በቁሙ) ፤ (ሰቡሕ) ።
 ተ : ታው(ታዊ) ፤ ትእምርተ : መስቀል ፤ (ትጉህ) ።
 ጸ : ጸይት : (ጸት) ፤ በይት : (ቤት) : በ ።
 ፐ : ፒ : (ፔ) ፤ ፈ : (ፌ) ።

የ፬ኛ : የ፭ : የ፮ : የ፯ : የ፰ : የ፩ : የ፪ : የ፫ : የ፬ : የ፭ : የ፮ : የ፯ : የ፰ : የ፩ : የ፪ : የ፫

አባገደ : ሀወዘሐ ፤ ኀጠየከ ፤ ለመካሠ : ዐፈጸፀ ፤ ቀረሰተ ፤ ጸፒጸፒ ።
 ጸራልያ ፤ ፐፒረሊይ ፤ ጸራቅሊጠስ ፤ ፓንዋዋፒፒ ፤ ሀወኒኤወፒፒ ፤ (ፕኒፍማቶስ) ።

በሥጋዊ : ትርንሚና : እፈታት : ኹሉም : የፍጥረት : ስምች : ናቸው ፤ በመን
 ፈላዊ : እፈታት : ማን : የፈጣሪ : ስምች : ወይም : የስሙ : ቅጥሶች : ይኸናሉ ።

(፲፬)

ኑልቂ : ፊደላት : ወጸዋትዊሆን : ምስለ : ክፍላቲሆን : እስከ : ታው :
እምአልፍ : ዘይትገሰሰ : ወዘይትለከፍ : በኅምስቱ : ሕዋሳተ : አፍ ፤ እ
ስመ : ቦ : እምኔሆን : ቀጣን : ወገዛፍ ።

የፊደላት : ኹሉ : ቀጥራቸውና : ስልታቸው : ከነከፍላቸው ።

መላው : የግእዝ : ፊደላት : በየራሳቸው : ነጥሎ : ተርትሮ : በትኖ : ዘርዘሮ : ሲቁጥሯቸው : (ከወ=፳፮) : ኻያ : ስድስት : ዘር : ይኾናሉ ፤ ጎን : ከሐ : ፀን : ከጸ ፤ ጸን : ከበ : ፐን : ከ
ፈ : ደርቦ : በአሌፋት : መንገድ : በሥነ : ፍጥረት : ፍቅድ : ሲቁጥሯቸው : ግን : መደበኞቹና :
ዋነኞቹ : ከአልፍ : እስከ : ታው : (ከበ=፳፪) : ኻያ : ኹለት : ብቻ : ይኾናሉ ። «በሀ : የሚነገር : ሲማዊ : ቃል : እጅግ : አለልክ : ስለ : በዛ : የሀ : ድምጥና : መልክ : ፫ : ዐይነት : ኹኖ :
፪ቱ : መደብ : ፫ኛው : ድርብ : ይባላል ። ፫ኛ : ጎ : በግእዝ : እንዳለ : በዐረብም : እለ ፤ በዕብራይስጥም : የካፍ : ድርብ : ኹኖ : ይነገራል ፤ ካፍ : ነቀጣ : ሲኾንበት : ከ : ሲቀርበት : ኸ : ይ
ባላል ። ፐ : ደግሞ : እንደዚሁ : ከፈ : ተደርቦ : ይነገራል ። ፪ኛ : ፀም : በዐረብና : በዕብራይስጥ : እለ» ። እሊህም : ኻያ : ኹለቱ : ፊደላት : አራቱ : ድርቦች : (ኅፀጸፐ) : ሳይቀሩ : ከግእዛቸው : እስከ : ሳብዓቸው : እንደ : ክራር : እንደ : ባገና : እውታር : ተሰድረው : እየብቻቸው : ተይዘው : ሲነዘሩና : ሲቃኙ : ድምጥ : የሚሰጡ : ስለ : ኾኑ ፤ የድምጣቸውን : ስልት : ልዩ : ልዩነቱን : ለማስታወቅ : እንዳምስት : ጣት : ባምስት : ጾታ : ተከፍለው : ባምስቱ : ሕዋሳተ : አፍ : በጥረሮና : በትናጋ : በምላስና : በከንፈር : በጥርስ : ይነገራሉ ።

ጾታቸውና : ከፍላቸውም : ከዚህ : ቀጥሎ : እንደ : ተጣፈው : ነው ።

፩	፤	በጥረሮ	:	የሚነገሩ	:	፪	፤	—	አ	:	ዐ	:	ሀ	:	ሐ	:	ጎ	።
፪	፤	በትናጋ	:	የሚነገሩ	:	፫	፤	—	ጎ	:	የ	:	ከ	:	ቀ	:		።
፫	፤	በምላስ	:	የሚነገሩ	:	፬	፤	—	ደ	:	ጠ	:	ለ	:	ነ	:	ተ	።
፬	፤	በከንፈር	:	የሚነገሩ	:	፭	፤	—	በ	:	ወ	:	መ	:	ፈ	:	ጸ	። ፐ
፭	፤	በጥርስ	:	የሚነገሩ	:	፮	፤	—	ዘ	:	ሠ	:	ሰ	:	ጸ	:	ፀ	። ረ

(፲፭)

መቅድመ : አኃዝ = የአኃዝ : መቅድምና : መግቢያ ።

ፊደላችንና : የፊደል : ቀጥራችን : በሀሰሐ : አካሄድ : ተፋልዖ : ከላይ : እስከ : ታች : መሳሳቱን : ከጥቂት : ሰዎች : በቀር : ኹሉ : ሳያውቀው : ይኖር : ነበር ። የፊደሉም : ቀጥሮ : በዚ

ያው : በስሕተቱ : ከሀ : እስከ : ፕ : ፳፪ : ብቻ : ነበረ ፤ ዛሬ : ግን : ባቡጊዳ : አካሄድ : ፫ : ፊደ
 ላት : ጎብኤ : ተጨምረውለት : (፱) : እልፍ : መልቷል ፤ እስከ : እልፍም : በፊደል : መቀላ
 ጠር : የጥንት : ልማድ : ነው : እንጂ : ያችን : ልብ : ወለድ : አይደለም ፤ የሴም : ፊደል :
 ኹሉ : እንደዚህ : ነው ፤ በፊደል : እስከ : እልፍ : ይቁጥራል ። ጎ : ስለ : ቀለበቱ : የ፱፻ :
 አኃዝ : መኾኑ ፤ ጎርም : ጎ : የሐ : ተወራጅ : ነውና : በተራ : ቅጥር : ዘጠነኛነት : ስላለው :
 ነው ። ቁም : ስለ : ቀለበቱ : ያ፲፪ : አኃዝ : መባሉ ፤ ቆፍ : ፪ : ነውና ፤ የርሱን : ያባቱን :
 አሠር : ተከትሎ : ነው ። እ : ደግሞ : እልፍ : መባሉ : በራሱ : ላይ : ስለ : ተቀዳጁት : ስላን
 ዲቱ : ቅንጣት : ነቀጣ : ነው ፤ የአልፍ : አ : ጠባይ : በዕብራይስጥም : እንደዚህ : ነው ፤
 ብቻውን : አሐዱ : ይባል : የነበረው : በራሱ : ላይ : ነቀጣ : ሲኾንበት : አንድ : እልፍ :
 ይባላል ። ዕብራውያን : ግን : እልፍ : የሚሉት : እንዳረቦች : ዐሥሩን ። መቶ : ነው ፤ የግእ
 ዝም : እልፍ : ጥንታዊው : እንደዚህ : ነበረ ፤ ይኸውም : በአኃዙ : አካሄድ : ይታወቃል ፤
 ፪ : ብሉ : ፱ : በማለቱ ። ዐሥሩን : መቶ : ወይም : አንዱን : ሺሕ : አምላት : ብሎ : ዐሥሩን :
 ሺሕ : አንድ : እልፍ : ማለት ፤ ከጽርእና : ከቅብጥ : የመጣ : የሐዲስ : ግእዝ : ልማድ : ነው ።

(፲፮)

ኅልቀላ : ወስመ : ኅልቀላ : በአኃዝ : ወበፊደል ።

ቅጥርና : የቅጥር : ስም : በአኃዝና : በፊደል : ካንድ : እስከ : ምእልፊት ።

አ — ፩ : አሐድ : አሐዱ ፤ አንድ : አንዱ ፤ አንደኛው ።

በ — ፪ : ክልኤት : ክልኤቱ ፤ ኹለት : ኹለቱ ፤ ኹለተኛው ።

ገ — ፫ : ሠለስት : ቱ ፤ ሦ(ሠወ)ስት : ቱ ፤ ሦስተኛው ።

ደ — ፬ : አርባዕት : ቱ ፤ አራት : ቱ ፤ አራተኛው ።

ሀ — ፭ : ጎምስት : ቱ ፤ ዐምስት : ቱ ፤ ዐምስተኛው ።

ወ — ፮ : ስድስት : ቱ ፤ በቁሙ ፤ ስድስተኛው ።

ዘ — ፯ : ሰብዐት : ቱ ፤ ሰባት : ቱ ፤ ሰባተኛው ።

ሐ — ፰ : ሰመንት : ቱ ፤ ስምንት : ቱ ፤ ስምንተኛው ።

ጠ — ፱ : ተስዐት : ቱ ፤ ዘጠኝ : ኙ ፤ ዘጠነኛው ።

የ — ፲ : ዐሠርት : ቱ ፤ ዐሥር : ሩ ፤ ዐሥረኛው ።

ከ — ፳ : ዕሥራ : (ሁ) ፤ ካያ=ካያ ፤ ኹለት : ዐሥር ።

ለ — ፴ : ሠላሳ : (ሁ) ፤ በቁሙ ፤ ሦስት : ዐሥር ።

- መ — ማ : አርብዓ ፤ አርባ፤አራት : ዐሥር ።
- ነ — ሃ : ኅምሳ ፤ ዐምሳ፤ዐምስት : ዐሥር ።
- ሠ — ጿ : ስሳ ፤ ስድሳ ፤ በቁሙ፤፳፻ ። ወይም : ሥልሳ፤፫፳ ።
- ዐ — ሮ : ስብዓ ፤ ስባ፤ስባት : ዐሥር ።
- ፈ — ቸ : ሰማንያ ፤ ሰማኒያ፤ስምንት : ዐሥር ።
- ጸ — ገ : ተስዓ ፤ ዘጠና፤ዘጠኝ : ዐሥር ።
- ቀ — ሂ : ምእት : (ቱ) ፤ መቶ፤ዐሥር : ጊዜ : ዐሥር ።
- ረ — ሄ፻ : ክልኤ : ቱ : ምእት፤ኹለት : መቶ፤ኻያ : ጊዜ : ዐሥር ።
- ሰ — ፫፻ : ሠለስቱ : ምእት ፤ ሦስት : መቶ፤ሠላሳ : ጊዜ : ዐሥር ።
- ተ — ፬፻ : አርባዕቱ : ምእት፤ አራት : መቶ፤አርባ : ጊዜ : ዐሥር ።
- ኅ — ፭፻ : ኅምስቱ : ምእት ፤ ዐምስት : መቶ፤ዐምሳ : ጊዜ : ዐሥር ።
- ፀ — ፮፻ : ስድስቱ : ምእት ፤ ስድስት : መቶ፤ስሳ : ጊዜ : ዐሥር ።
- ጳ — ፯፻ : ስብዐቱ : ምእት ፤ ስባት : መቶ፤ስባ : ጊዜ : ዐሥር ።
- ፐ — ፳፻ : ሰመንቱ : ምእት፤ስምንት : መቶ፤ሰማኒያ : ጊዜ : ዐሥር ።
- ኀ — ፶፻ : ተስዐቱ : ምእት፤ዘጠኝ : መቶ፤ዘጠና : ጊዜ : ዐሥር ።
- ቂ — ፻፻ : ዐሠርቱ : ምእት ፤ ዐሥር : መቶ፤፻ : ጊዜ : ዐሥር፤፩ : ሺሕ ።
- እ — ፱ : እልፍ ፤ ምእተ : በበ : ፻ ፤ በቁሙ : ፻ : ጊዜ : ፻፤ዐሥር : ሺሕ ።

- የእ — ፲፱ : አእላፍ ፤ ዐሥር : እልፍ : ወይም : መቶ : ሺሕ ።
- ቀእ — ፻፱ : አእላፋት ፤ ፻፱ ፤ ወይም : ሺሕ : ጊዜ : ሺሕ : (፩ : ሚሊዮን) ።
- ቂእ — ፲፻፱ : ትእልፊት ፤ ሺሕ : ፱፤ወይም : እልፍ : ጊዜ : ሺሕ፤(፲ : ሚ) ።
- እእ — ፱፱ : ትእልፊታት ፤ ፱ : ጊዜ : ፱፤ወይም : ፻፱ : ጊዜ : ሺሕ፤(፻ : ሚ) ።
- ቂእእ — ፲፻፱፱ : ምእልፊት ፤ ሺሕ : እልፍ : ጊዜ : እልፍ፤(ሺሕ : ሚ) ።
- እእእ — ፱፱፱ : ምእልፊታት ፤ { እልፍ : እልፍ : ጊዜ : እልፍ፤ እልፋን፤እልፍ :
አንድ : እያሉ : እስከ : እልፍ : (፱ : ሚሊዮን) ።

(፲፯)

ሥርዐተ ፡ ነጥብ = የነጥብ ፡ አገባብ ።

ቃልን ፡ ከቃል ፡ በየጎርመቱና ፡ በየስልቱ ፡ ለያይተው ፡ ከፋፍለው ፡ የሚያላዩ ፡ የጥፈትና ፡ የቃል ፡ ምልክቶች ፡ ፩ ፡ ናቸው ፤ ኹለቱ ፡ ስላንድ ፡ ይቈጠራሉ ። መልካቸውና ፡ ስማቸውም ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ እንደ ፡ ተጣፈው ፡ ነው ።

መልካቸው ።	ስማቸው ።
፡ —	ነቀሣጥ ፡ ወይም ፡ ነጥብ ።
፡ ፡ —	ንኡስ ፡ ሠረዝ ፡ ወይም ፡ ነጠላ ።
፡ —	ዐቢይ ፡ ሠረዝ ፡ ወይም ፡ ድርብ ።
። —	ነጥብ ፡ ወይም ፡ ነቀሣጥ ።

አ ገ ባ ባ ቸ ው ።

ነቀሣጥ ፡ የቃል (i) መለያ ፡ ነው ፤ በያንዳንዱ ፡ ቃል ፡ በጎርመት ፡ ኹሉ ፡ ይገባል ። የጥንቅቅ ፡ ነቀሣጥ ፡ እንደ ፡ ዜማ ፡ ይዘት ፡ አንድ ፡ ቅንጣት ፡ ብቻ ፡ (.) ነበረ ፡ ይባላል ፤ ፪ኛም ፡ ባንዱ ፡ ነቀሣጥ ፡ ፈንታ ፡ እንዳ፲ቱ ፡ ያለ ፡ (i) ዘንግ ፡ ነበረ ፤ ፫ኛ ፡ ግን ፡ በዘንቱ ፡ ፈንታ ፡ ፪ ፡ ነቀሣጥ ፡ ኹኗል ። ነቀሣጥ ፡ የዐረቢ ፡ ነጥብ ፡ የግእዝ ፡ ቃል ፡ ነው ፤ ይኸውም ፡ አንዳንዱ ፡ ጠብታ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ኹለቱና ፡ አራቱ ፡ አይደሉም ። ሲበዛ ፡ ነቀሣጣት ፡ ነጥባት ፡ ወይም ፡ ነጠብጣብ ፡ ያለኛ ፡ ልና ፤ ኹለቱን ፡ አራቱን ፡ ነቀሣጥ ፡ ነጥብ ፡ ማለት ፡ በዚያው ፡ ባንዱ ፡ ነቀሣጣ ፡ በጥንታዊው ፡ ልማድ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ በሰዋሰው ፡ ሕግ ፡ አይደሉም ። ባማርኛ ፡ ፪ ፡ ነጥብ ፡ ፬ ፡ ነጥብ ፡ ተብሎ ፡ ከቅጽል ፡ ጋራ ፡ ይነገራል ፤ ጣፎችና ፡ ባለመጣፎች ፡ ግን ፡ ነቀሣጥን ፡ ለኹለቱ ፡ ብቻ ፤ ነጥብን ፡ ላራቱ ፡ ብቻ ፡ ሰጥተው ፡ አለቅጽል ፡ ፪ቱን ፡ ነቀሣጥ ፡ ፬ቱን ፡ ነጥብ ፡ ብለው ፡ በተለየ ፡ ስም ፡ ውስጠ ፡ ብዙ ፡ አድርገው ፡ ይጠሩታል ። ባለቅጽዎችም ፤ ቃልከ ፡ ነቀሣጥ ፡ እንዘ ፡ ከልኤቲ ፡ ልሳንከ ፡ አሐቲ ፡ ይእቲ ። ፍቅደ ፡ ነጥብ ፡ በዓላተ ፡ ወልድ ፡ ተስዐቱ ፡ ውእቱ ፡ እያሉ ፡ በውስጠ ፡ ብዙ ፡ ነት ፡ ያገቡታል ። ነጥብን ፡ ተስዐቱ ፡ ማለት ፡ ፩ ፡ ቀይ ፡ ሲጨመርበት ፡ ነው ። ነጠላ ፡ ሠረዝ ፡ (ii) ጠባዩ ፡ አንድ ፡ ሲኾን ፡ መልኩ ፡ ፪ ፡ ነው ፤ ልዩ ፡ ልዩነት ፡ ባለው ፡ ባጭፍርና ፡ በማይማፈር ፡ ቃል ፡ ይገባል ። እነ ፡ ዘጸውሎስ ፡ ወአነ ፡ ዘአጽሎስ ፡ ወእነ ፡ ዘኬፋ ፡ ወእነ ፡ ዘከርሰቶ

ስ ። ነቢያት ፡ ቀደመ ፡ እእምሮ ፡ ወሐዋርያት ፡ ተለዉ ፡ አሁኖ ። ሚካኤል ፡ አርመመ ፡ ወገብር
ኤል ፡ ተደመ ። እው ፡ በጎልዮ ፡ እው ፡ በነቢብ ፡ እው ፡ በገቢር ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ ። ድር
ብ ፡ ሠረዝ (፤) በፍጹም ፡ ቃል ፡ ማኸል ፡ እየራሱ ፡ በሚታሰርና ፡ በሚነገር ፤ ባስረጅና ፡ ባፍራ
ሽ ፡ ይገባል ። ወምድርሰ ፡ ኢታስተርኢ ፤ ወኢኮነት ፡ ድሉተ ፤ ወጽልመት ፡ መልዕልተ ፡ ቀላይ ፡
ወመንፈስ ፡ እግዚ ፡ ይጸልል ፡ መልዕልተ ፡ ማይ ። ወይቢ ፡ እግዚ ፡ ለይኩን ፡ ብርሃን ፤ ወኮነ ፡
ብርሃን ። ንበር ፡ ማእከሌን ፡ ወንግረን ፤ እስመ ፡ ኪያክ ፡ እልሀቀ ፡ እግዚ ። ፈርሀ ፡ ወደንገፀ ፤ ባ
ሐቱ ፡ ኢጉየ ፡ ወኢገገጸ ። ነጥብ ፡ (።) ንኡስ ፡ ምዕራፍ ፡ ነው ፤ አንባቢን ፡ እንደ ፡ ልንም ፡
ኹኖ ፡ ይገታል ፤ እንዲ ፡ ፍጹም ፡ ቃል ፡ በጭርም ፡ ረኸምም ፡ ቢኾን ፡ ተሰቢው ፡ ተከቶ ፡ ነገ
ሩ ፡ ሲጨረስ ፡ እንደ ፡ ጉልላት ፡ በጫፍ ፡ በመጨረሻ ፡ ይገባል ። ረኸም ፡ ቃል ፡ ወምድርሰ ፡
እንዳልነው ፡ ያለ ፡ ነው ፤ በጭር ፡ ቃል ፡ በቀዳሚ ፡ ገብረ ፡ እግዚ ፡ ሰማያት ፡ ወምድረ ። የመሰለ
ው ፡ ኹሉ ። ያማርኛውም ፡ እንደ ፡ ግእዙ ፡ ነው ፤ ለብቻው ፡ የተለየ ፡ ዐዋጅ ፡ የለውም ። በትግ
ሪኛም ፡ ወንጌል ፡ ሠረዞች ፡ እንደሚገባቸው ፡ ተጥፈዋል ፡ እልተሳሳቱም ።

በነዚህ ፡ ባጅቱ ፡ ላይ ፡ ደግሞ ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ምልክት ፡ ከኤውሮፖች ፡ መጣፍ ፡ ማም
ጣትና ፡ መጨመር ፡ ያሻናል ። ስለሚያሹንም ፡ ምልክቶች ፡ ባ፲፰፻፺፱ ፡ ዓመት ፡ የታተመ ፡ የከ
ረን ፡ ሰዋስው ፡ በመጨረሻው ፡ ገጽ ፡ እንዲህ ፡ ያላል ። «ወስኮ ፡ ጥበብ ። ኤሮፓውያን ፡ በመ
ጣፎቻቸው ፡ የሚያደርጓቸው ፡ ምልክቶች ፡ የተጣፈውን ፡ የመጣፉን ፡ ምስጢር ፡ አለችግር ፡ በ
ገር ፡ ያሳውቃሉና ፤ በሌላ ፡ መጣብብ ፡ ትተን ፡ እነሱኑ ፡ በጥፈታችን ፡ ውስጥ ፡ እንዳሉ ፡ ማግ
ባት ፡ እጅግ ፡ የሚያሻና ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነው ።

ምልክቶቹም ፡ እኒህ ፡ ናቸው ።

- ትእምርተ ፡ ደጊመ ፡ ቃል ፡ »
- ትእምርተ ፡ ቃለ ፡ ሐተታ ፡ ?
- » » አንክሮ ፡ ! በዘየገብሩ ፡ ከልኤሆሙ ፡ ?!
- » » ሥላት ፡ i

አንባቢ ፡ በገር ፡ ያውቀዋል ፡ ተብሎ ፡ ሊጻፍ ፡ በማያሻ ፡ ነገር ፡ የሚደረግ ፡ ምልክት ፡
ይህ ፡ . . . ነው ።

ከተነገሩቱ ፡ ፍጹማን ፡ ቃላት ፡ ባሳሳብ ፡ የማይተባበር ፡ ፍጹም ፡ ቃልን ፡ ከቃል ፡ የሚለይ ፡
ምልክት ፡ ይህ ፡ () ነው ።

ያንዱን ፡ ደራሽ ፡ ጥቅስ ፡ ወይም ፡ ስሯጽ ፡ ቃልን ፡ ለመለየት ፡ ከመዝመርያው ፡ እስከ ፡
መጨረሻው ፡ የሚደረግ ፡ የስሯጽ ፡ ምልክት ፡ ይህ ፡ « » ነው ።

ትእምርተ ፡ ቃለ ፡ ሐተታ ፡ ካለው ፡ በቀር ፡ ኹሉም ፡ በግድ ፡ የሚፈለጉ ፡ ናቸው ፤ የጥያቄ
ው ፡ ቃል ፡ ምልክት ፡ ግን ፡ ሳይቸገሩ ፡ እንደ ፡ መበደር ፡ ነው ፤ ለግእዙም ፡ ላማርኛውም ፡ የታ

ወቀና ፡ የተለየ ፡ የጥያቄ ፡ አገባብ ፡ (ሀ—ኑ = ን-ወይ) አላቸውና ፡ ጥፈታቸውና ፡ ንባባቸው ፡
ሌላ ፡ ምልክት ፡ ሳይሻ ፡ ያው ፡ ይበቃው ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ ባማርኛ ፡ ያልሠለጠኑ ፡ ያማር
ኛውን ፡ አገባብ ፡ በጥፈትና ፡ ባነጋገር ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ይተውታልና ፤ አንባቢና ፡ ጣፊ ፡ ለይቶ ፡
እንዲያውቀው ፡ ላማርኛው ፡ ብቻ ፡ ቢገባ ፡ አይከፋም ። የአንክርና ፡ የሥላቅ ፡ ምልክት ፡ ከእና ፡
ከሆይ ፡ ከኹለቱ ፡ ጋራ ፡ ሊጣፍ ፡ ይገባዋል ። ነጠብጣብ ፡ ስለ ፡ ቀሪው ፡ ፊደል ፡ ነውና ፤
ቀጥሩ ፡ በዚያው ፡ በቀሪው ፡ ልክ ፡ ይገባል ። ኀግ ፡ ማ . . ። ዳዊት ፡ መዝሙረ ፡ . . . ። አም
ላክ ፡ ወልደ ፡ . . . ፡ እንደ ፡ ማለት ። ይኸም ፡ ኹለቱ ፡ ዐይነት ፡ ቀርናዊ ፡ () « » ምልክት ፡
ነጠብጣብም ፡ . . . ሳይቀር ፡ እየተረሳ ፡ ቀርቶ ፡ እንጂ ፡ በዱሮ ፡ መጸሕፍት ፡ ይገኛል ፤ ሌላም ፡
ብዙ ፡ ምልክት ፡ ቀርቶብናል ፤ ይልቁንም ፡ በሠንጌል ፡ አጣጣፍ ። ዳግመኛም ፡ የተጣፈውን ፡
ቃል ፡ መልሶ ፡ በመጣፍ ፡ ፈንታ ፡ የሚደረግ ፡ ይህ ፡ — ነው ። ሥጋ ፡ ሰብእ ፤ — ፡ አምላክ ፤
— ፡ ላሕም ። ፪ ፡ ሲኾን ፡ እንደ ፡ ኩላሊት ፡ በኾነ ፡ በ፪ ፡ ቃል ፡ ማኸል ፡ እየገባ ፡ ትክክልነ
ትን ፡ ያሳያል ። ለምጽ = ለምጥ ፤ ቡኾ = ሊጥ ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ ። የሚጠብቀውም ፡ ቃል ፡
እንደ ፡ ዜማ ፡ ይዘት ፡ አንዳንዲት ፡ ነቀጣ ፡ ይፈልጋል ፤ ነደ ፡ ነድ ፤ ቈረ ፡ ቀር ፤ ተነ ፡ ተን ።

በዘመናችን ፡ ግን ፡ ስንኳን ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ሊጩ መር ፡ ያው ፡ ከጥንት ፡ የቈየው ፡ ፊደ
ልና ፡ ንባብ ፡ የጥፈቱ ፡ ሥርዐት ፡ የፊደሉ ፡ አገባብ ፡ እንደ ፡ ጥንቱ ፡ አልተጠበቀም ፤ አልተጠነ
ቀቀም ። ጥፈቱም ፡ አለመምርና ፡ አለትምርት ፡ በመላ ፡ በግምት ፡ በልማድ ፡ በድፍረት ፡ ስለ ፡
ኾነ ፤ ሥርዐቱ ፡ ኹሉ ፡ ፊደሉም ፡ ሳይቀር ፡ መጉደልና ፡ ማነስ ፤ መናድና ፡ መፍረስ ፤ መጥፋት ፡
መበላሸት ፡ ዝምሯል ። በወዲያኛው ፡ ባስመራ ፡ ማኅተም ፡ በስዌድን ፡ ማኅበር ፡ ከትግሬና ፡
ከትግሪኛ ፡ መጽሐፍ ፡ ሦስቱ ፡ ፊደላት ፡ (ሠ ፡ ኀ ፡ ፀ) ፡ እንደ ፡ ወጡ ፤ በወዲህም ፡ ካማርኛው ፡
መጽሐፍ ፡ በኒህ ፡ በሦስቱ ፡ ላይ ፡ ኹለት ፡ ፊደላት ፡ (ዐ ፡ ሐ) ፡ ተጨምረው ፡ ፭ቱ ፡ እንዲወጡ ፡
በብዙ ፡ ሰዎች ፡ ልብ ፡ ሐሳብና ፡ ምኞት ፡ ተነሥቶ ፡ እንደ ፡ ደጀ ፡ ጠኒ ፡ ይጉላላል ፤ አንዳንድ ፡
ጊዜም ፡ እየፈላና ፡ እየገነፈለ ፡ በግልጥ ፡ ይነገራል ፤ ሥራውንም ፡ እንኳ ፡ የዝመሩት ፡ ሰዎች ፡
ይኖራሉ ፤ ወሰው ፡ ያለላቸው ፡ የለም ፡ እንጂ ።

የግእዝም ፡ መጽሐፍ ፡ ከነትርጓሜው ፤ ግእዝ ፡ የሌለውም ፡ ያማርኛው ፡ መጽሐፍ ፡ አለነ
ቀጥሎ ፡ አለሠረዝ ፡ ስድ ፡ እየታተመ ፡ መልኩ ፡ ጠፍቶ ፡ ደፍራችኹና ፡ ተኩራችኹ ፡ አትዩኝ ፡
አታንቡኝ ፡ ይላል ። አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ ግን ፡ ዐዲስ ፡ ሥልጣኔ ፡ ይሉታል ። (በዚህ ፡ መጽሐፍ ፡
ውስጥ ፡ ንኡስ ፡ ሠረዞች ፡ ስለ ፡ ታጡ ፡ በርሳቸው ፡ ፈንታ ፡ ድርብ ፡ ሠረዝ ፡ ገብቷል) ።

(፲፰)

ግጥም : ተማሪና : መምር : ስለ : ፊደላት : ስምና : ግብር ።

ተ ማ ሪ ።

ልጆች : የምሥራች : ደስ = ይበላችኹ :
እንደ : መልእክ : ኹኔ : በማበሥራችሁ ፤
የማበሥራችኹም : ኹለት : ፍራ : ቃል :
መጠነው : የአራት : ጣዕሙ : የወንጌል ።

ባማርኛ : ደብተር : በግእዝ : መዝገብ :
ተጥፎ : እንዳይታይ : እንዳይነበብ :
ተደብቆ : ሲኖር : የፊደላት : ወራ :
ከስማቸው : ጋራ : ተገለጠ : ዛሬ ፤
ቁፍሮ : ባወጣው : የትምርት : ወዳጅ :
በመዝገብ : ፊደል : ኹሉም : ተገኘ : እንጅ ።

ዐማራና : ትግሬ : የግእዝ : ልጆች :
እግዚር : ያነጣችኹ : የቀለም : ቀንዶች :
ከመዝገብ : ፊደል : ጥበብ : እንድትዘግቡ :
ወዳቡጊዳ : ቤት : ግቡ : ተሰብሰቡ ።

ባቡጊዳችንም : እንዳያሻጃጥጥ :
ሀላሐመን : ተወራት : ወዲያ : ይቀመጥ ።
በቀጥር : በተራ : በኹለት : ባህል :
ልዩ : ስለ : ኾነ : ከዓለም : ፊደል :
የግእዝ : ሊቃውንት : ጉባኤ : አድርገው :
ምንም : ባያወግዙት : እንደ : ውጉዝ : ነው ።

ስንሻው : የነበር : ስንመኘው : ቀድሞ :
በግእዝ : ቋንቋችን : ተጥፎ : ታትሞ :
ወራያቸው : ስማቸው : ከተገለጠማ :
ኑ : እናወድሳቸው : በቅኔ : በዚማ ።
ቅኔውም : ዚማውም : የዱሮ : ግእዝ :
ከበሮውም : እኛ : መዝሙሩም : ሐዋዝ ።

እንደ : ኤርምያስም : ሳንንሰቀሰቅ :
እንዳፂ : ዳዊትም : እንብ : ሳናፈልቅ :
አንዱንም : አንዱንም : በሰሙ : ጠርተን :

የአሌፋት : መዝሙር : እንዘምራለን ።

አልፍ : ቤት : ገምል : ድልት : ሆይ : ዋዌ :
ዛይ : ሐውት :

አዕማደ : ምስጢር : የምትባሉት :
በናንተ : ላይ : ቁመን : ስናዋቅር : ጣራ :
እንዳንወድቅባችኹ : ደግፉን : ዐደራ ።

ጎርምና : ጠይት : የማን : ካፍ : ላውይ :
ማይ : ሚም :

ንሐስ : ሠውት : ዐይን : ፈፍ : ጸደይ : ፀጸ : ፀም :
አርድእት : ለማድረግ : ሕዝብ : አሕዛቡን :
እንደ : ሐዋርያት : አላችኹ : ሥልጣን ።

ቆፍና : ርእስ : ሳት : ታው : መጨረሻው :
ጳና : ጥም : ኹለቱ : ከታው : ጋራ : ዐብረው :
ከአልፍ : እስከ : ጳጥ : ኻያ : ሰድስታችኹ :
በልባችን : ሸንጎ : ጉባኤ : አድርጋችኹ :
እንድትወስኑልን : ግእዝ : ካማርኛ :
አማጥነናችኋል : በትምርት : ዳኛ ።
የትምርቱም : ዳኛ : አቅንቶ : ፈራጅ :
ኀይለ : ሥላሴ : ነው : የሰሎሞን : ልጅ ።

ልጆቻችኹንም : ስንቁጥራቸው :
እንደ : አዳም : ልጆች : ሠላሳ : ናቸው ፤
ሰባቱ : ዐማርኛ : አራቱ : ግእዝ :
ዐሥራ : ዘጠኙ : ግን : ያማርኛ : ጓዝ ።

መዝሙሩ : ይቁየን : እንስማ : ስብከት :
የሚሰበከውን : ስለ : ፊደላት ፤
የፊደልን : ትውልድ : ታሪክና : ዜና :
ሊሰብክ : ሊያስተምር : መምህር : ቁጃልና ።

አጽምዑ ፡ ሕፃናት ፡ ሕዝብየ ፡ ሕገ ፡ ስብከትየ ፤ ወጽልዉ ፡ እዝነክሙ ፡
 ጎበ ፡ ቃለ ፡ አፋየ ፤ እስመ ፡ ናሁ ፡ እከሥት ፡ ለክሙ ፡ በምላሌ ፡ አፋየ ፤
 ወእነግር ፡ ኩሎ ፡ አምሳለ ፡ ዘእምትካት ፡ በእንተ ፡ አሌፋት ፡ ፈፊደላት ።

የተላከ ፡ ከግስ ፡ ከመዝገበ ፡ ቃል ፡
 ትርጓሜና ፡ አፈታት ፡ ሐተታ ፡ ፊደል ፤
 ይድረስ ፡ ከወዳጄ ፡ ከሕፃናት ፡ ልብ ፡
 ከግእዝ ፡ ሰራዊት ፡ ካማርኛ ፡ ሕዝብ ፤
 ከናቴም ፡ ከመቢያው ፡ ካፍሪቃ ፡ ባላልጋ ፡
 እጆቿን ፡ ወደግዜር ፡ ከምትዘረጋ ።

ሰላምታ ፡ አቀርባለኹ ፡ ለፊደል ፡ ጸሐፍት ፡
 ላታሞችም ፡ ባይቀር ፡ እጅ ፡ በመንግት ።

እጅ ፡ መንሻዬም ፡ የማር ፡ ወለላ ፡ ፊደል ፡
 መስፈሪያው ፡ ዕብራይስጥ ፡ ጉንዶ ፡ የሚባል ።

ያቡጊዳን ፡ ሥራ ፡ የምታማርፈሩ ፡
 እንዲጣፍጣችኹ ፡ ቅመሱ ፡ ታማሩ ።

ስለ ፡ ተጠማችኹ ፡ የፊደልን ፡ ዜና ፡
 ከሥሩ ፡ ከምንጩ ፡ ላመጣው ፡ ነውና ፡
 ምናልባት ፡ ስትቀምሱት ፡ ስታጣጥሙት ፡
 ጠላ ፡ ነው ፡ ብላችኹ ፡ ስም ፡ እንዳትሰጡት ።

ጥሩውን ፡ ቃል ፡ ውሃ ፡ ጠላ ፡ ነው ፡ ብትሉ ።
 ይታዘባችኋል ፡ የሚቀምሰው ፡ ኹሉ ።

የሰብከት ፡ መዐዛ ፡ የሰባኪው ፡ ጣዕም ፡
 ለይቶ ፡ ማስታወቅ ፡ ከፋና ፡ መልካም ።

በልበ ፡ ሕፃናት ፡ በአፈ ፡ ደቂቅ ፡
 ፊደል ፡ ሥር ፡ እንዲሰድ ፡ ታሪኩ ፡ እንዲጸድቅ ፤
 ልጆች ፡ እየጠቀስኩ ፡ ከምድር ፡ ከሰማይ ፡
 እስኪ ፡ ልናገረው ፡ የልጅን ፡ ጠባይ ።

ያባትንም ፡ ሥራ ፡ በልጆቹ ፡ ላይ ፡
 እንዴት ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ ገልጬ ፡ ላሳይ ።

ለውና ፡ መላእክት ፡ ያንድ ፡ አባት ፡ ልጆች ፡
 ታናሽና ፡ ታላቅ ፡ ወንድማማቾች ፤

ታላቁ ፡ ሸፍቶ ፡ ካባቱ ፡ ቢዋጋ ፡
 ብኩርናው ፡ ተሰጠ ፡ ለታናሹ ፡ ሥጋ ።

ታናሹም ፡ ቢሸፍት ፡ አልሄደም ፡ ብኩርና ፤
 ቃል ፡ ወረሰው ፡ እንጂ ፡ በሕገ ፡ ሰብእና ።

ለሰው ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፡ የቃል ፡ በኩርነቱ ፤
 ለመላእክትም ፡ ነው ፡ በሰማይ ፡ ላሉቱ ።

በዲያብሎስ ፡ ቦታ ፡ ስለ ፡ ገባ ፡ አዳም ፡
 ወልድ ፡ ነው ፡ በኩራቸው ፡ ለመላእክትም ።

ዲያብሎስ ፡ ቢገፋው ፡ ወድቆ ፡ ከመሬት ፡
 ተበላሽቶ ፡ ነበር ፡ ይኸ ፡ በኩርነት ።
 ከሥጣው ፡ ቃል ፡ በቀር ፡ ለርሱ ፡ የሚመች ፡
 አልተገኘምና ፡ ከላይም ፡ ከታች ።

የሰው ፡ ልጅ ፡ እስኪባል ፡ በኋላ ፡ ዘመን ፡
 ስሙ ፡ እንጂ ፡ መልአክ ፡ ነው ፡ በብሉይ ፡ ኪዳን ፤
 ትንቢትና ፡ ራእይ ፡ ለአበው ፡ ሲሰብክ ፡
 አርአያው ፡ የመልአክ ፡ ቃሉ ፡ የአምላክ ፤
 ከሐኖክ ፡ ዝምሮ ፡ ነቢያት ፡ ይጠሩ ፤
 የርሱን ፡ መልአክነት ፡ እንዲመሰክሩ ።

በሃይማኖት ፡ ገመድ ፡ በልጅነት ፡ ሐብል ፡
 እንደ ፡ ከነዓን ፡ ሕዝብ ፡ እንደ ፡ እስራኤል ፡
 መንግሥተ ፡ ሰማይን ፡ ዐብረው ፡ ለሚወርሱ ፡
 ለሰው ፡ ለመላእክት ፡ በኩር ፡ የለም ፡ አለርሱ ።

በእሳት ፡ ጉባኤ ፡ በመሬት ፡ ማኅበር ፡
 ለካህናት ፡ ሰማይ ፡ ለካህናት ፡ ምድር ፡
 የፈደል ፡ የጥፈት ፡ የቋንቋ ፡ መምር ፡
 ቅዱስ ፡ ቅዱስ ፡ ቅዱስ ፡ እግዚአብሔር ።

ፊት ፡ በብሉይ ፡ ኪዳን ፡ ኋላም ፡ በሐዲስ ፡
 እፍ ፡ እያስከፈተ ፡ መጣፍ ፡ የሚያገርሥ ፤

እውነተኛው ፡ መምር ፡ የትምርቱ ፡ አባት ፡
አንድ፡እግዚር፡ብቻ፡ነው፡በላይ፡በታች፡ቤት ።

እግዚር፡መምር፡ኹኖ፡ያዳምን፡ዘር፡ኹሉ፡
በመንፈሱ፡ሲቃኝ፡ሲያስተምር፡በቃሉ፡
ያቆመለትን፡ሕግ፡በተፈጥሮ፡ዕውቀት፡
ፈታዊ፡ልቡናው፡ቢዘነጋበት፡
ፊደልን፡ጥፈትን፡ባርኮ፡የሰጠው፡
በሦስተኛው፡ትውልድ፡በሄኖስ፡ጣት፡ነው።

ይህንንም፡ታሪክ፡እንዳንለው፡አሌ፡
እንሆ፡ምስክር፡መጽሐፈ፡ኩፋሌ፡
ሔኖክም፡ይነግራል፡ገልጦ፡እያሳመረ፡
ፊደል፡ከርሱ፡በፊት፡ቀድሞ፡አንድ፡ነበረ።

ኋላም፡ባለቤቱ፡ደብረ፡ሲና፡ወርዶ፡
ሃይማኖት፡ለማምቅ፡እሳቱን፡አንድዶ፡
ጽላትና፡ታቦት፡ቀርጦ፡እያስቀረጠ፡
ዐሠርቱ፡ቃላትን፡በጁ፡ጥፎ፡ሰጠ።

ለባለጁ፡ሙሴም፡ሲሰጠው፡እጅ፡በጅ፡
ለማ፡ለማ፡ብሎ፡እስነገረ፡ዐዋጅ።
በቃሉ፡ነጉድጓድ፡በመንፈሱ፡ድምጥ፡
ዓለም፡ኹሉ፡እስኪርድ፡እስኪንቀጠቀጥ።

የሙሴ፡እጆችና፡የጀቹ፡ጣቶች፡
የጽላት፡የቃላት፡አምሳል፡መርገፎች።

ሙሴ፡፵፡ቀን፡ምሉ፡አረትን፡ሲማር፡
ፈጣሪው፡ቃል፡በቃል፡ይነገረው፡ነበር።

በጣም፡ሰለ፡ገባው፡ጥፈቱ፡ትምርቱ፡
የብርሃን፡ቀለም፡ቀንድ፡ተሣለ፡በፊቱ፡
ተገልበብ፡እያሉ፡ውሉደ፡ጽልመት፡
በክርስቶስ፡አምሳል፡እስኪሸፍኑት።

የተማረውንም፡ጽላቱን፡ቢገድፍ፡
ወዲያው፡ቶሉ፡ሰጠው፡ዘኢያገድፍ፡
ዘኢያገድፋም፡የወርቅ፡ታቦት፡
ኹለቱ፡ኪሩቤል፡የተሣሉበት።

ጽላትና፡ታቦት፡አርእያና፡አምሳል፡
በተለየ፡አካሉ፡ሰው፡ለኾነው፡ቃል።

ሰው፡ከመኾን፡በፊት፡ሰውን፡ሊባርክ፡
ወደ፡ደብረ፡ሲና፡እንዲወርድ፡አምላክ፡
አስቀድሞ፡ሰብኳል፡ነቢዩ፡ሔኖክ፡
ለነማቱሳላ፡ለኖኅ፡ለላሚክ።

ለንኳን፡በዚህ፡ዓለም፡በዝንጋዲው፡በታ፡
በሰማይም፡አለ፡የጥፈት፡ገበታ፡
ፊደልና፡ጥፈት፡በሰማይ፡እንዳሉ፡
ብሉይና፡ሐዲስ፡ይመስክራሉ።

አንድ፡ሰለ፡ኾነ፡ያለሙ፡መምር፡
የሰማዩ፡ሥርዐት፡ተሠርቷል፡በምድር።

ከአጽም፡አንሥቶ፡እስከዚህ፡ድረስ፡
የስብከቱ፡መግቢያ፡መቅድምና፡ራስ።

በሌምና፡በካም፡በያፌት፡ነገድ፡
ከሦስት፡ተከፍሎ፡የፊደል፡ትውልድ፡
በዛፍ፡ይመሰላል፡ዐጽቁ፡ሰለ፡በዛ፡
ከርሱ፡ፍሬ፡በልተን፡አእምሮ፡እንድንገዛ።

ከማዕደንም፡ጋራ፡ሲያመዛዝኑት፡
ላቂያና፡ብልጫ፡አለው፡ከሰድስቱ፡ዐይነት።

ወርቅ፡ነው፡ወርቅ፡ነው፡የግእዝ፡ፊደል፡
ሰባት፡እጅ፡የጠራ፡ከሰባት፡ዛሕል፡
ልኩና፡ሚዛኑ፡በፍጥረት፡ቅጥር፡
ከአሌፍ፡እስከ፡ታው፡ኻያ፡ኹለት፡ልጥር፡
፩ዱ፡ልጥር፡ፊደል፡፩፡መክሊት፡ወርቅ፡
እንደ፡ሙሴ፡ተቅዋም፡ባለሰባት፡ዐጽቅ።

በዕለታት፡አምሳል፡ከሰባት፡ተከፍሎ፡
ሰባት፡ቤት፡ይባላል፡ፊደላትን፡ወሎ።

የትውልዱም፡ሐረግ፡የሚሳብበት፡
ሰባቱ፡ሰማያት፡ሰባቱ፡ሀብታት።

ሰባት፡ቤት፡መባሉም፡ሰሙ፡፩፡ሲኾን፡
ፈጽሞ፡ያስረዳል፡ፍጹምነቱን፡
ፍጹም፡እንደ፡ኾነም፡ይህ፡ሰባት፡ቅጥር፡
አምላክ፡ነቢያት፡ርሱ፡ይመስክር።

የፊደል ፡ ዘይቤ ፡ ባጭር ፡ ቃል ፡ ሲፈታ ፡
 የቋንቋ ፡ ድብኝት ፡ የቃል ፡ ኹሉ ፡ ጉታ ፤
 የመጸሐፍት ፡ ምንጭ ፡ የምስጢራት ፡ ነቅ ፡
 ቢቀዳ ፡ ቢቀዳ ፡ ውሃው ፡ የማያልቅ ።

ምስጢረ ፡ ሥላሴ ፡ ምስጢረ ፡ ሥጋዊ ፡
 ጎቡኡ ፡ ረቂቁ ፡ የአምላክ ፡ ህላዌ ፤
 በፊደል ፡ መነጽር ፡ ይታየናል ፡ ገዝፎ ፡
 አልፋና ፡ የሚጋን ፡ ለብሶ ፡ ተጉናጽፎ ።
 አልፋ ፡ የአካላት ፡ የ ፡ የመለኮት ፤
 ትርጓሜው ፡ ቅድምና ፡ ጥንት ፡ ወተፍጸሜት።

የህም ፡ ሦስትነት ፡ እንደ ፡ ሦስት ፡ ቅዳሴ ፡
 ወይም ፡ እንደ ፡ አዳም ፡ አርአያ ፡ ሥላሴ ፤
 ያዳም ፡ አርአያነት ፡ እሙን ፡ የታመነ ፡
 ለባዊ ፡ ነባቢ ፡ ሕያው ፡ ስለ ፡ ኾነ ።

በአልፋ ፡ ዝምሮ ፡ በየ ፡ መጨረስ ፡
 የጽርዕውያን ፡ ሕግ ፡ የሰብአ ፡ ጢሮስ ።

እኛም ፡ በሴም ፡ ቋንቋ ፡ እንደ ፡ ባህላችን ፡
 ጽርሑን ፡ ከግእዙ ፡ እያሰማማን ፡
 ሥሩንና ፡ ማፋን ፡ ገጥመን ፡ ስንፈታው ፡
 አልፋ ፡ ወያ ፡ ማለት ፡ አሌፍ ፡ ወታው ፡ ነው።

እንደ ፡ አ ፡ እንዳይበቃው ፡ ለትግራ ፡ ላማራ ፡
 አልፋ ፡ ወያ ፡ ብሎ ፡ ኹለቱንም ፡ ጠራ ።

ሠወስቱ ፡ ሀ(ሐ)ደግሞ ፡ ሠወስት ፡ ምስክር ፡
 ለብሉይ ፡ ለሐዲስ ፡ ለቋንቋ ፡ ምስጢር ።
 ባንዱ ፡ የሚጣፈው ፡ በሌላው ፡ ሲጣፍ ፡
 ቋንቋው ፡ ተበላሽቶ ፡ ይኾናል ፡ ጸያፍ ።

የጸሐፊ ፡ ደዌ ፡ ያታሚ ፡ መከራ ፡
 ጠንቅቆ ፡ አለማወቅ ፡ የፊደልን ፡ ሥራ ።
 እንዳገኙ ፡ መጣፍ ፡ በድፍረት ፡ በመላ ፡
 የቋንቋ ፡ ደረመን ፡ የመጽሐፍ ፡ ቢስ ፡ ገላ ።
 ንባብ ፡ የሚያሳክክ ፡ ምስጢር ፡ የሚቈምጥ ፡
 መልክአ ፡ ትርጓሜ ፡ የሚለዋውጥ ።

አለንጥብም ፡ መጣፍ ፡ የንባብ ፡ ቂጥኝ ፡
 ጣፈጢን ፡ መጣፋን ፡ ቢያክ ፡ ቢያክ ፡ የሚያሰኝ ።

ሠና ፡ ሰ ፡ ጸና ፡ ፀም ፡ አራቱ ፡ ቀለም ፡
 አዳምና ፡ ሔዋን ፡ ሔዋንና ፡ አዳም ፤
 ማንም ፡ ሰው ፡ ተነሥቶ ፡ እንዳይለያቸው ፡
 እግዚር ፡ በጥበቡ ፡ ያጣመራቸው ።

ከበገና ፡ አውታሮች ፡ ካሥሩ ፡ ኹማት ፡
 ኹለቱ ፡ ሊቃውንት ፡ ኹለቱ ፡ አማሪት ፤
 ምንም ፡ እንደ ፡ ቢኾን ፡ የድምጣቸው ፡ ስልት ፡
 በውስጥ ፡ አለውና ፡ ልዩ ፡ ልዩነት ፤
 ኹሉም ፡ ካልተገኙ ፡ በኹለትነት ፡
 እንዳንዱ ፡ እንዳይበቁ ፡ ለበገናነት ፡
 ፊደልም ፡ እንዲህ ፡ ነው ፡ በቋንቋ ፡ ሥርዐት ፡
 ከሄኖስ ፡ ዝምሮ ፡ ከሰብአ ፡ ትካት ።

ካሠርቱ ፡ ቃላትም ፡ አንዱ ፡ ቃል ፡ ቢጉድል ፡
 ትምርቱና ፡ ሕጉ ፡ ሕጹጽ ፡ ይባላል ።

እነምን ፡ አለበት ፡ እንኹሉ ፡ ቀኙ ፡
 በትግራኛ ፡ መንፈስ ፡ ፊደልን ፡ ሲቃኙ ፡
 ከግእዝ ፡ ለይተን ፡ ዐማርኛን ፡ ኹሉ ፡
 ባ፩ ፡ አ ፡ ባ፩ ፡ ሀ ፡ (ሰ ፡ ጸ) እንጣፍ ፡ የሚሉ ፡
 አላወቁም ፡ ይኾን ፡ ቋንቋ ፡ እንዲበላሽ ፡
 ንባቡም ፡ ምስጢሩም ፡ እንዲኾን ፡ ፈራሽ ።

እንደነሶምሶን ፡ ዐይኑ ፡ ከወጣማ ፡
 ጥፈቱም ፡ ቋንቋውም ፡ ይኾናል ፡ ጨለማ ።

ዐወቀች ፡ ዐወቀች ፡ ዐወቀች ፡ ቢሏት ፡
 መጣፋን ፡ ዐጠበች ፡ የሚሉት ፡ ተረት ፡
 ላየው ፡ ላስተዋለው ፡ ላይናማ ፡ ደብተራ ፡
 ሠምና ፡ ወርቅ ፡ ነው ፡ ከዚህ ፡ ምኞት ፡ ጋራ ።

የፊደልን ፡ ገላ ፡ ደፍሮ ፡ ለመቀረጥ ፡
 ሐኪም ፡ መኾን ፡ ያሻል ፡ በአፍኣ ፡ በውስጥ ፤
 አፍኣው ፡ ዐማርኛ ፡ ውስጡም ፡ ግእዝ ፡ ነው ፡
 ትምርቱ ፡ እንደ ፡ ገደል ፡ ያልተደፈረው ።

ለቋንቋ ፡ በሽታ ፡ ለጥፈት ፡ ሕማም ፡
 ከትምርት ፡ በቀር ፡ መድኃኒት ፡ የለም ።

እንደ ፡ ምን ፡ ይቻላል ፡ በቀንጃ ፡ ፊደል ፡
 የቋንቋውን ፡ ሞክሼ ፡ ማወቅ ፡ መነጠል ።

ጥንቱን ፡ ፊደላችን ፡ ሲማዊው ፡ በገና ፡
 ኹለት ፡ ኹለት ፡ ኹኖ ፡ ለምን ፡ ተሠራና ።

ዐማርኛችንስ፡ በጥፈት፡ ጉዳና፡
ካባቱ፡ ከግእዝ፡ መቼ፡ ይለይና።

የትምርቱስ፡ ችጋር፡ የውቀቱ፡ ቀጠና፡
ፈደል፡ በማሳንስ፡ መቼ፡ ይለቅና።

በሴማውያን፡ ዘንድ፡ በያፌት፡ ልጆች፡
ይህ፡ ነገር፡ ቢሰማ፡ ያሰኛል፡ ሞኞች።

ብርሃንና፡ ሰላም፡ የወሬ፡ ማሲንቆ፡
የፊደልን፡ እውታር፡ ብዛቱን፡ ጠይቆ፡
የተገባ፡ ምላሽ፡ የሚሰጠው፡ ቢያጣ፡
ፈደል፡ እናሳንስ፡ ማለት፡ ስላመጣ፡

የተማሪ፡ ቤቱን፡ ከማስፋት፡ በቀር፡
ሌላ፡ ምክር፡ አያሻም፡ የፊደል፡ ነገር።

በዚያው፡ ሥራ፡ መሥራት፡ ቀኙ፡ እያለልን፡
ለምን፡ እንሄዳለን፡ ግራ፡ ግራውን።

ምክርስ፡ የሚያስፈልግ፡ በሙሉው፡ ፈደል፡
የትምርቱን፡ መጽሐፍ፡ ማውጣት፡ በየክፍል፡
ለተማሪ፡ ቤቱም፡ ደረጃ፡ መሥራት፡
በፊደሉ፡ ቁጥር፡ ካንድ፡ እስከ፡ ሰባት፡
የትምርቱንም፡ ሕግ፡ ማደስ፡ መለወጥ፡
ከፊደል፡ ዝምር፡ ትምርቱ፡ እንዲሰልጥ፡
የቋንቋውን፡ ቅንጣት፡ ቃልና፡ ንባብ፡
በፊደሉ፡ ተራ፡ መልቀም፡ መሰብሰብ፡
የፊደሉም፡ ተራ፡ ሥራ፡ መንሻው፡
መቼ፡ እንደ፡ ቅጂያችን፡ ማፋ፡ መድረሻው።

ዐዲስ፡ መንገድ፡ ይውጣ፡ ባዲሱ፡ ንጉሥ፡
ሰው፡ ከደረሰበት፡ ቶሎ፡ እንድንደርስ።

ዙሪያ፡ ጥምጥም፡ ኹኖ፡ የዱሮው፡ መንገድ፡
ዕውቀት፡ በጥሮብናል፡ በርሱ፡ እንዳንሄድ።

ከፊደል፡ ላይ፡ ዘሎ፡ በሐዲስ፡ ላይ፡ ፊጥ፡
ጥርስ፡ ሳያወጡ፡ ዳቦ፡ እንደ፡ መግመጥ።

ቃል፡ ትምርቱም፡ ይኹን፡ ስዋስው፡ ርባታ፡
በመልካ፡ መልኩና፡ በውዳሴው፡ ፈንታ።

ቋንቋውን፡ ሳያውቁ፡ መጮኽ፡ መለፍለፍ፡
ገደል፡ ያስመስላል፡ ወይም፡ ፎኖግራፍ።

ልጅነት፡ የያዘው፡ ምላሳችን፡ መንካ፡
ከቋንቋችን፡ በፊት፡ ሌላ፡ ቋንቋ፡ አይንካ።
ግእዝ፡ ካማርኛ፡ አስተባብሮ፡ ሲያውቅ፡
ከውጭ፡ አገር፡ ቋንቋ፡ ያን፡ ጊዜ፡ ይንጠቅ፤
ትምርቱንም፡ ይንዳው፡ እንደ፡ ምርኮ፡ ከብት፡
ባማርኛው፡ መንገድ፡ በግእዙ፡ ስልት፡
የጥበቡን፡ መጽሐፍ፡ ሥራ፡ መሥራያውን፡
እንብቦ፡ ተርጉሞ፡ ቶሎ፡ እንዲያሰማን።

የትምርቱ፡ አካሄድ፡ እንዲህ፡ ቢሻሻል፡
የሦስቱ፡ ዓመት፡ ሥራ፡ በሦስት፡ ወር፡ ያልቃል።

በጌታችን፡ አምሳል፡ በሐዋርያት፡
በተከታዮቹም፡ በሰብዓ፡ አርድእት፡
ሦስት፡ ዓመት፡ ከሦስት፡ ወር፡ ተግባሩ፡ የሚሠራ፡
ሳያገኝ፡ አይቀርም፡ የሚበቃ፡ አዝመራ።

ዕንቁላሉ፡ ምኞት፡ እሳቱ፡ ፈሊጥ፡
ከተዳፈነበት፡ ከልባችን፡ ውስጥ፡
በንይለ፡ ሥላሴ፡ ይፍረጥ፡ ይገለጥ፤
የረጋውም፡ ወተት፡ ይገፋ፡ ይናጥ፡
የትምርቱን፡ ቅቤ፡ ሕፃኑ፡ እንዲውጥ፡
ጉበዙም፡ ተቀብቶ፡ እንዲቅለጠለጥ።

ከሴማዊው፡ እሳት፡ ከግእዝ፡ ፊደል፡
ተማሪው፡ ተጋፍጦ፡ እስኪቀጣጠል፤
እየቂሰቂሱት፡ መምህራን፡ በቃል፡
ትምርቱ፡ እስኪጋጋም፡ ዕውቀቱ፡ እስኪበስል፡
ፍሕሙ፡ እስኪመርትና፡ እስኪዛቅ፡ በገል፡
ከመጤስ፡ ከመንደድ፡ ማነው፡ ዝም፡ የሚል።

መልኩንስ፡ በሰው፡ መልክ፡ ማነው፡ የማያይ፤
የሰው፡ መስታዮቱ፡ ሰው፡ አይደለምይ።

የብድሩ፡ ቋንቋ፡ የልቀው፡ ትምርት፡
አይበቃንምና፡ ለነግ፡ ለሣልስት፡
ያማርኛው፡ ጉድጓድ፡ የግእዙ፡ ዐዘቅት፡
አፈ፡ መምር፡ ኹሉ፡ ይስፋ፡ ይከፈት፤
በየውስጡ፡ ያለው፡ ጥሩ፡ ሐሳብ፡ ምንጭ፡
ይፈልፍል፡ ይገንፍል፡ ይውጣ፡ ወደ፡ ውጭ።

ትምርታችን፡ይጉረፍ፡ቋንቋችን፡ይፍሰስ፤
ጉርቶ፡ማዕበሉ፡አፍሪቃን፡ያልብሰ፤
ኤውሮፓንም፡ያርካ፡እስያን፡ያርስ፤
ወዳሚሪካንም፡ይጋልብ፡ይገሥግሥ፤
እኛንም፡ያጥምቀን፡እንደ፡ቁርዳኖስ፤

ቀድሞ፡የተጣፈው፡በጥቁር፡ክርታስ፡
መጽሐፈ፡ዕዳችን፡እንዲደመሰስ፡
በሰመ፡አብ፡ወወልድ፡ወመንፈስ፡ቅዱስ፡
(እሐዱ፡አምላክ፤አሜን) ።

(፲፱)

ሀየንተ፡ፊደለ፡ሐዋርያ ።

የፊደላዋሪያ፡ለውጥ፡ወይም፡ምትክ ። (ተረት)፤ ምትክ፡ራሱን፡አያክ ።

ዕለታተ፡ሰንበት = የሳምንት፡ቀኖች ።

እሐድ ። ሰኑይ ። ሠሉስ ። ረቡዕ ። ጎሙስ ። ዐርብ ። ቀዳም ።

» ። ሰኞ ። ማግለጅ ። ሮብ ። ዐሙስ ። » ። ቅዳሜ ።

ዘከመ፡ፈጠረ፡እግዚአብሔር፡ዓለመ፡ወዘሉ፡ዘውስቴቱ፡በሰዱስ፡ዕለት ።

እግዚር፡ዓለምንና፡በውስጡ፡ያለውን፡ኹሉ፡በሰድስት፡ቀን፡እንደ፡ፈጠረ ።

ገጥሞ ፡ ስለ ፡ ፈጣሪና ፡ ስለ ፡ ፍጥረት ፡ (ስላሞርቱና ፡ ስለ ፡ ስድስቱም ፡ ቃላት) ፤ ራስ ፡ ጉበና ፡ ቤት ፡ የነበሩ ፡ እርቶዶክሳዊው ፡ ሊቅ ፡ አለቃ ፡ ዕንቄ ፡ ባሕርይ ፡ የገጠሙት ።

አራቱ ፡ ባሕርያት ፡ ሰባቱ ፡ ሰማያት ፡
ሕያዋን ፡ መላእክት ፡ ብርሃንና ፡ ጽልመት ፤
እንዚህ ፡ ስምንቱ ፡ ተፈጥረዋል ፡ እሑድ ፡
በረቂቁ ፡ ባሕርይ ፡ በሥላሴ ፡ ፈቃድ ።

ውሃን፡ከቺ፡ከፍለው፡፩ዱን፡አጅ፡አጽንተው፡
በነፋስ ፡ ተራዳ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ዘርግተው ፡

በዕለተ ፡ ሰኑይ ፡ ፈጠሩ ፡ ሥላሴ ፡

በአራት ፡ ዘፍጥረት ፡ እንደ ፡ ጣፈው ፡ ሙሴ ።

አዝርዕቱም ፡ እትክልቱም ፡ ከዕፀዋት ፡ ጋራ ፡

ግግሰኞች ፡ ተገኙ ፡ በመለኮት ፡ ሥራ ።

ፀሐይን ፡ ጨረቃን ፡ ኮከብን ፡ ጨምሮ ፡

ረቡዕ ፡ ፈጠረ ፡ በቃሉ ፡ ተናግሮ ።

ጎሙስ ፡ ከባሕር ፡ ውስጥ ፡ የፈጠራቸው ፡

እንስሳት ፡ አራዊት ፡ አዕዋፍ ፡ ናቸው ።

የጓሙስን ፡ ፍጥረት ፡ በመልክ ፡ የሚመስሉ ፡

ዐርብም ፡ ከየብስ ፡ ላይ ፡ ፈጠረ ፡ በቃሉ ።

ደግሞ ፡ በዚሁ ፡ ቀን ፡ በሦስተኛው ፡ ሰዓት ፡

አዳምን ፡ ፈጠረው ፡ ሊያኖረው ፡ በገንት ።

ቀዳሚት ፡ ዐረፈ ፡ ሥራውን ፡ ቢጨርስ ፡

ድካም ፡ የሌለበት ፡ የዘላለም ፡ ንጉሥ ።

ፈጥሮ ፡ ለሚገዛን ፡ ለሚመግበን ፡

ክብርና ፡ ምስጋና ፡ ጎይልና ፡ ሥልጣን ፡

ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡ ወአሜን ።

(፩)

ክፍላተ ፡ ዘመን ፡ ወጊዜ ፤ አው ፡ መስፈርታት ፡ ወአምጣናት ።

የዘመንና ፡ የጊዜ ፡ ክፍሎች ፤ ወይም ፡ መስፈሪያዎችና ፡ ልኮች ።

ቀመር ። ዓመት ። ወርህ ። ሰንበት ። ዕለት ። ሰዓት ። ደቂቃ ። ካልኢት ።

(ቀመር) ፡ ባመት ፡ የሚቈጠር ። (ዓመት) ፡ ፫፻፷፮ ፡ ቀን ፡ ከሩብ ። (ወርህ) ፡ ፱ ፡ ቀን ። (ሰንበት) ፡

፮ ፡ ቀን ። (ዕለት) ፡ ፳፩ ፡ ሰዓት ። (ሰዓት) ፡ ፳ ፡ ደቂቃ ። (ደቂቃ) ፡ ፳ ፡ ካልኢት ። (ካልኢት) ፡

፩ ፡ ቅጽበት ።

(፩፩)

ክፍላተ ፡ ዓመት ፡ ወከዋክብቲሆሙ = ያመት ፡ ክፍሎችና ፡ ኮከቦቻቸው ።

መፀው ። ሐጋይ ። ጸደይ ። ክረምት ።

ምልክኤል ። ሕልመልሚሌክ ። ሚላኤል ። ናርኤል ፡ (ኤናክ) ።

ወዕለታቲሆሙኒ ፡ በበ ፡ ተስዓ ፡ ወአሐዱ ፡ ዕለት ፡ ወራብዕት ።

ቀኖቻቸውም ፡ (ጸአ ፡ ጸአ) ፡ ፺፩ ፡ ፺፩ ፡ ቀን ፡ ተሩብ ፡ ናቸው ።

መፀው ፡ እምአመ ፡ ዕሥራ ፡ ወሰዱሱ ፡ ለመስከረም ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ዕሥራ ፡

ወሰዱሱ ፡ ለታኅሣሥ ፤ ወእምድኅሬሁ ፡ ሐጋይ ። ዝኒ ፡ በክፍለ ፡ አፍ

ራቅያ : እንተ : ባቲ : ኢትዮጵያ : ወእኮ : በክፍለ : ኤውሮፓ : ወእስያ ።
መፀው : ከመስከረም : ፳፮ : እስከ : ታኅሣሥ : ፳፮ : ነው ፤ ከዚያ : በኋላ : በጋ ። ይህም : ኢት
ዮጵያ : ባለችበት : በአፍሪቃ : ክፍል : ነው : እንጂ ፤ በኤውሮፓና : በእስያ : ክፍል : አይደለም ።

(፳፪)

ሰመንቱ : ማእዘናት : ዐቢያን : ወንኡሳን : = ፳ቴ : ማዝኖች ።

ዐቢያን = ታላላቆች ።

ምሥራቅ ። ምዕራብ ። ሰሜን ። ደቡብ ።

ንኡሳን = ታናናሾች ።

መስዕ ። አዜብ ። ባሕር ። ሊባ ።

(፳፫)

ኅምስቱ : ክፍላተ : ዓለም = ፳ቴ : የዓለም : ክፍሎች ።

አፍሪቃ ። እስያ ። ኤውሮፓ ። ያሲያንያ ። አመሪቃ : ካ ።

(፳፬)

ሰመ : ኅምስ : ሕዋስ : ወግብራቲሆን = ያ፳ቴ : ሕዋሳት : ስምና : ግብር ።

(ስም) :		(ግብር) :		(ሥራ) :	
ዐይን :	—	ርእይ :	—	ማየት :	— ያይን ።
እዝን :	—	ሰሚዕ :	—	መስማት :	— የገዢ ።
አንፍ :	—	አጼንዎ :	—	ማሸተት :	— ያፍንጫ ።
አፍ :	—	ጥፋት :	—	መቅመስ :	— ያፍ ።
እድ :	—	ገሲስ :	—	መዳሰስ :	— የጅ ።

(፳፭)

አስማተ : ሰብዐቱ : ከዋክብት : ዐበይት : እለ : ይነሥኡ : ብርሃን : እምፀሐይ።

ከፀሐይ : ብርሃን : የሚቀበሉ : የጌቱ : ታላላቅ : ከዋክብት : ስሞች ።

ዐጣርድ ። ዝሁራ ። መሪሳ ። መሸተሪ ። ዙሐል ። ኡራኑስ ። ነይጡን ።

እንደ : ፈላስፎች : ቍጥር : ግን : በነዚህ : ላይ : ምድር : ስትጨመር : ፳ : ይኾናሉ ።

(፳፮)

አስማተ : ዐሠርቱ : ወክልኤቱ : አውራጎ : ወከዋክብቲሆሙ ።

ያ፲፪ቱ : ወር : ስምና : ኮከብ ።

	(ወር) :	(ኮከብ) :	(ፍች) :
፩	— መስከረም :	ሚዛን :	ብቁሙ ።
፪	— ጥቅምት :	ዐቅራብ :	ጌንጥ ።
፫	— ጎዳር :	ቀውስ :	ቀስተኛ ።
፬	— ታኅሣሥ :	ጀደይ :	የፍየል : ጠቦት ።
፭	— ጥር :	ደለው :	ማሕየብ : (መቅጃ) ።
፮	— የካቲት :	ሑት :	ዓግ ።
፯	— መጋቢት :	ሐመል :	አውራ : በግ ።
፰	— ሚያዝያ :	ተውር :	(ሶር) : በሬ) ።
፱	— ግንቦት :	ጀውዛ :	ጥንድ ።
፲	— ሠኔ :	ሸርጣን :	ጉርምጥ ።
፲፩	— ሐምሌ :	አሰድ :	አንበላ ።
፲፪	— ነሐሴ : (ጳግሜ) :	ሰንቡላ :	ሽቷም : ባለሽቱ ።

(፳፯)

ፋቅና፡ ቅርብ፡ ወንድና፡ ሴት፡ እንድና፡ ብዙ፡ ተለይተው፡ የሚታወቁበት፡ ፲፡ የርባታ፡ መደብ፡ ወይም፡ መሪ፡ ሰራዊት ። የብዙዎቹ፡ ወንዶችና፡ ሴቶች፡ በማርኛቸው፡ እንድ፡ ነው፡ እንደ፡ ግለዙ፡ ልዩነት፡ የለውም ። (ቀዳማይና፡ ትንቢት፡ ዘንድና፡ ትእዛዝ፡ እንቀጽ) ።

ያንድ፡ —	አነ፡	እኔ፡	ጸሐፍኩ፡	ጣፍኩ፡ (ያለፈ)
»	አንተ፡	አንተ፡	ጸሐፍክ፡	ጣፍክ፡
»	አንቲ፡	አንች፡	ጸሐፍኪ፡	ጣፍኸ፡
»	ውእቱ፡	(ያ)፡ ርሱ፡	ጸሐፊ፡	ጣፊ፡
»	ደእቲ፡	(ያች)፡ ርሷ፡	ጸሐፊት፡	ጣፊች፡
የብዙ፡ —	ንሐነ፡	እኛ፡	ጸሐፍነ፡	ጣፍነ፡ ጎ፡
»	አንትሙ፡	እናንተ፡	ጸሐፍክሙ፡	ጣፋችኹ፡
»	አንትን፡	»	ጸሐፍክን፡	»
»	እሙንቱ፡	እኒያ፡	ጸሐፉ፡	ጣፉ፡
»	እማንቱ፡	»	ጸሐፉ፡	»

የጥሬ፡ ዘርዘር፡ ወይም፡ ርባታ ።

(መጽሐፍ)፡

(መጣፍ)፡

ያንድ፡ —	መጽሐፍየ፡	መጣፊ፡
»	መጽሐፍክ፡	መጣፍኸ፡
»	መጽሐፍኪ፡	መጣፍኸ፡
»	መጽሐፉ፡	መጣፉ፡
»	መጽሐፉ፡	መጣኙ፡
የብዙ፡ —	መጽሐፍነ፡	መጣፋችን፡
»	መጽሐፍክሙ፡	መጣፋችኹ፡
»	መጽሐፍክን፡	»
»	መጽሐፍሙ፡	መጣፋቸው፡
»	መጽሐፍን፡	»

ግሌ፡ ኃጽቀረሂ፡ ሳኩ፡ ፋውላላ
 ለንደህ፡ ለጸሐፊ፡ ለጸሐፍ፡

እጽሐፍ፡ እጥፋለኹ ። እጽሐፍ፡ እጥፍ፡ ዘንድ፡ እንድጥፍ፡ ልጥፍ፡ እጽሐፍ፡ ልጣፍ፡ ጽሐፍ፡ ፎት፡ መጣፍ፡ ጸሐፊ፡ (ፊት፡ ፍያን፡ ያት)፡ የሚጥፍ፡ ጣፊ፡

(፳፰)

ርእሰ : ዐሠርቱ : ቃላት = ያሠርቱ : ቃላት : ራሰ ።

አፍቅሮ : ለእግዚአብሔር : አምላክክ : በኩሉ : ልብክ : ወበኩሉ : ነፍሱክ : ወበኩሉ : ኀይልክ = ፈጣሪኸ : እግዚርን : በፍጹም : ልብኸና : በፍጹም : ሰውነታኸ : በፍጹም : ኀይልኸ : ውደደው : (ዘዳ፮ : ፩ = ፲ = ፲፪) ።

ዘከመ : ወሀቦ : እግዚአብሔር : ለሙሴ : ጽላተ : ሕግ : ወት

እዛዝ : ጽሑፋተ : እንተ : ክልኤ : ፍና : በደብረ : ሲና ።

እግዚር : ለሙሴ : የሕግና : የትእዛዝ : ጽላት : እንደ : ሰጠው : (ዘፀ፴፩ : ፲፰ = ፴፪ : ፲፩ : ፲፮) ።

«ሕግ : አቃድርግ : አቃድርግ ፤ ትእዛዝ : አድርግ : አድርግ ፤ የሚለው : ቃል : ነው ።»

ዐሠርቱ : ቃላተ : አራት : (ዘፀ፳ : ፫ : ፯ : ፰ : ፲፪—፲፯ ። ዘሌ፲፱ : ፲፰) ።

(፩) አነ : ውእቱ : እግዚአብሔር : አምላክክ ፤ ኢታምልክ : ባዕደ : አምላክ : ዘእንበሌየ = ፈጣሪኸ : እግዚር : እኔ : ነኝና ፤ ከኔ : በቀር : ሌላ : አምላክ : ኢታምልክ ። (፪) ኢትምሐል : ስመ : እግዚአብሔር : ፈጣሪክ : በሐሰት = ባለት : የፈጣሪኸን : የግዚርን : ስም : ጠርተኸ : አትማል ። (፫) ተዘከር : ዕለተ : ሰንበት።

ወበዓላት = የሰንበትንና : የበዓሎችን : ቀን : ዐስበኸ : አክብር : (ዘሌጃ፣ ፪—፰) = (፬)
 አክብር : አባከ : ወእመከ = አባትና : እናትኸን : አክብር = (፭) ኢትቅትል =
 ፍስ : አትግደል = (፮) ኢትዘመ = አትሴስን : አታመንዝር = (፯) ኢትስርቅ = አት
 ስረቅ : አትቀማ = (፰) ኢትኩን : ስምዐ : በሐሰት = ባሰት : አትመስከር = (፱) ኢ
 ትፍቱ : ቤተ : ካልእከ : ወኢትፍቱ : ብእሊተ : ካልእከ : ወኢገብሮ : ወ
 አመቶ : ወላሕሞ : ወአድጎ : ወኰሎ : ዘካልእከ = የባልንጀራኸን : ቤት : ሚስ
 ቱን : ሎሌውን : ገረዱን : ላሙን : አህያውን : የርሱን : ገንዘብ : ኹሉ : አትመኝ : አትውደድ =
 (፲) አፍቅር : ቢጸከ : ከመ : ነፍሰከ = ባልንጀራኸን : እንደ : ነፍሰኸ : ውደድ =

ከኔ : በቀር : ሌላ : አምላክ : አታምልክ : ባሰት : አትማል : ሰንበት : በዓላትን : አክብር :
 ያላቸው : እኒህ : ሦስቱ : እግዚርን : በፍጹም : ልቡና : በመውደድ : ይፈጸማሉ = የቀሩት : ስድ
 ስቱ : ባልንጀራን : በፍጹም : ልቡና : በመውደድ : ይፈጸማሉ : (ማቴ፳፪ : ፴፮—፵) =

(፳፱)

ያሊቃ : ዕንቁ : ባሕርይ : ግጥም : ስላ፲ቱና : ስለ : ፪ቱ : ቃላት : ስለ : መርገፎቹም =	መንግሥተ : ሰማያት : አትገኝም : ነፍጎ :
ከዐሠርቱ : ቃላት : መዝሙሪያው : እንዴ :	ሰውን : ካልወደዱ : እንደ : ራስ : አድርጎ =
በፍጹም : ልቡና : እግዚርን : ውደዱ =	
ከመጽሐፍ : ቃል : ወጥቶ : በሰንበት : የሠራ :	ስለ : ፪ቱ : ቃላት =
ዕረፍት : አያገኝም : ከሰማይ : መከራ =	«ማቴ፩ : ፳፪ : ፳፰ : ፴፪ : ፴፬ : ፴፱ : ፵፬» =
አባትና : እናቱን : በምግብ : የማይረዳ :	ስድስቱ : ቃላትን : ጽፎልናል : ከፍሎ :
ተበድሮ : በልቶ : አልከፈለም : ዕዳ =	ወንድም : ከማሳዘን : ተጠበቁ : ብሎ =
አልታገሥ : ብሎ : የሰው : ነፍስ : ገዳይ :	ለኔ : ትኹን : ብሎ : ሌትን : መመልከት :
በምድር : ርስት : ያጣል : ስንኳን : በሰማይ =	እጅግ : ፍጹም : በደል : ታላቅ : ኅጢአት =
ዝመት : የወደደ : ሞቱን : ማሰብ : ትቶ :	ሳትመነዝርበት : ሚስቱን : የሚፈታ :
እንስሳ : ነው : እንጂ : ምን : ይባላል : ከቶ =	ይፈረድበታል : በላይኛው : ቦታ =
የሰው : ገንዘብ : ሲሰርቅ : ልቡ : የማይሰጋ :	በውነት : እንኳ : ቢኾን : መሐላ : ይቅር :
ሲገረፍ : ይኖራል : በእሳት : ዐለንጋ =	ይሻለናልና : የላይኛው : ክብር =
በሐሰት : መስከሮ : በሐሰት : የማለ :	ከፉ : ለሠራ : ሰው : በጎ : የመለሰ :
ከብርሃን : ጨለማ : ይሻለኛል : አለ =	ዘላለም : ይኖራል : ጸጋ : እንደ : ለበሰ =
ከሰው ሚስት : የሚሄድ : ጠላት : ነው : ለራሱ :	ጠላትን : ቢወዱ : ይወዳል : ፈጣሪ :
ወዲህም : በሥጋው : ወዲህም : በነፍሱ =	ርሱ : ስለ : ኾን : የኹሉ : አሳዳሪ =
የሰውን : ከብት : አይቶ : መውደድ : መመኘት :	
ከኩነኔ : በቀር : አያሰጥም : ሀብት =	የ፪ቱ : ቃላት : መርገፍ =

ሌሎችም ፡ መጸሕፍት ፡ ብለውናል ፡ ለያዙ ፡
 የምድሩን ፡ ትታችኹ ፡ የሰማዩን ፡ ያዙ ።
 አኹን ፡ ምን ፡ አለና ፡ እንደ ፡ ሰው ፡ ደንቂሮ ፡
 ለምድር ፡ የሚለውጥ ፡ የሰማዩን ፡ ኑሮ ።
 ኹሉን ፡ ያታልላል ፡ የዚህ ፡ ዓለም ፡ ተደላ ፡
 ጥቂት ፡ ላይሰነብት ፡ ላይገኝ ፡ ለኋላ ።

የሥጋ ፡ መከራ ፡ ይፈጸማል ፡ በድሜ ፤
 ለንፍስ ፡ መከራ ፡ የለውም ፡ ፍጹሜ ።
 ገሃነም ፡ ከገቡ ፡ አይገኝም ፡ ተለፋ ፤
 ለትሉ ፡ እንቅልፍ የለው ፡ እሳቱም ፡ አይጠፋ ።
 የኋላ ፡ መከራ ፡ አይወርድም ፡ ከራሱ ፤
 ይህን ፡ እያሰበ ፡ ሰው ፡ ኹሉ ፡ ያልቅስ ።

ያለቃ ፡ ዕንቁ ፡ ባሕርይ ፡ ግጥም ፡ ይህ ፡ የጣፍነው ፡ ብቻ ፡ አይደለም ፤ ከዚህ ፡ ሌላ ፡ ደግ
 ሞ ፡ ስላምስቱ ፡ አዕማድ ፡ የገጠሙት ፡ ፲ ፡ ዕንቁ ፡ ግጥም ፡ አላቸው ፤ እኛ ፡ ግን ፡ አዕማዱን ፡
 ስላልጣፍናቸው ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ትተንዋል ። ግጥማቸውንም ፡ ሰው ፡ ኹሉ ፡ ያውቀዋል ።

«ምስጢረ ፡ ምጽአት ፡ ወመንግሥተ ፡ ሰማይ» ። አነ ፡ ውእቱ ፡ አልፋ ፡
 ወዋ ፤ ቀዳማዊ ፡ ወደኃራዊ ፤ ርእሰ ፡ ወማኅለቅት ። ወናሁ ፡ እመጽእ ፡ ፍጡ
 ነ ፤ ወዕሴትየኒ ፡ ምስሌየ ፤ ከመ ፡ እፍድዮ ፡ ለኩሉ ፡ በከመ ፡ ምግባሩ ፡
 (ራእ፳፪ ፡ ፲፫ ፡ ፲፪ ። ፳ ፡ ፬—፯ ። ፩ተሰ ፡ ፬ ፡ ፲፭—፲፰ ። ፭ ፡ ፩ ፡ ፪) ።

መቅደመ ፊደል ሣልስ ።

ዓዲ ፡ ናቄርብ ፡ ወንሄልስ ፡ ለከ ፡ ዘንተ ፡ ፊደል ፡ አምኃ ፡ ጥ
በብ ፡ ወጋዳ ፤ አ ፡ አንበሳ ፡ ዘእምነገደ ፡ ይሁዳ ፤ ወዕጓለ ፡ ዳዊት ፡
አንበሳ ፡ መዋኤ ፡ አራዊት ፡ ወእንስሳ ፤ ጎይል ፡ ሥላሴ ፡ ንጉሥ ፡
ነዊሳ ፡ መንፈስ ፡ ወመምህረ ፡ ሕግ ፡ ሐዲስ ፤ ዘየሐውር ፡ እም
ጎይል ፡ ውስተ ፡ ጎይል ፡ እንዘ ፡ ይመርሐ ፡ ልዑል ፤ እስመ ፡ አ
ንተ ፡ ውእቱ ፡ በኸረ ፡ ስም ፡ ዐቢይ ፡ ወዘርዐ ፡ መንግሥት ፡ ሠ
ናይ ፤ ዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ሠናይት ፡ እግዝእተ ፡ ዐሠርቱ ፡
ምእት ፡ ወኅጠተ ፡ ሥርናይ ፡ ቡሩክ ፡ ሥጋሁ ፡ ለወልደ ፡ አም
ላክ ፤ እሳታዊ ፡ መብልዕ ፡ ርሱን ፡ ወመስቲ ፡ መኰንን ።

የጾኛ ፡ ፊደል ፡ መቅደም ።

ባገራችንና ፡ በክፍላችን ፡ በመሬታችን ፡ ውስጥ ፡ የታወቀና ፡ ያልታወቀ ፡ የተገኘና ፡ ያልተ
ገኘ ፤ ገና ፡ ሊፈለግ ፡ የሚገባው ፡ ብዙ ፡ ዐይነት ፡ ገንዘብ ፡ ዐላባና ፡ ድልብ ፡ እንዳለበት ፤ በቋን
ቋችንም ፡ ውስጥ ፡ ጉባኤው ፡ ሰፍቶ ፡ ተማሪው ፡ ተንጋግቶ ፡ በጥፈትና ፡ በጥያቄ ፡ እየቂፈረ ፡ እ
የመረመረ ፡ ይፍረጥ ፡ ይገለጥ ፡ የሚለው ፡ ስላጣ ፤ እንደንቀላል ፡ ድፍን ፡ እንደ ፡ ባር ፡ ማሽላ ፡
ሽፍን ፡ ኹኖ ፡ ባለመታወቅ ፡ እንደሳት ፡ ተዳፍኖ ፡ የሚኖር ፡ ብዙ ፡ ትምርት ፡ አለ ። ኹሉን ፡
ቂፍር ፡ ለማውጣት ፡ ብዙ ፡ ሠራተኛ ፡ ዐጋዥ ፡ ረዳት ፡ ታላላቅ ፡ መሣሪያ ፡ የተማሪ ፡ ቤት ፡ በለ
ሌለ ፤ ከምሉ ፡ በክፍሉ ፡ ከብዙ ፡ በጥቂቱ ፡ ያየነውን ፡ የሰማነውን ፡ ጎሊናችን ፡ በውቀት ፡ እጃ
ችን ፡ በጥፈት ፡ የደረሰበትን ፡ መርምረንና ፡ ተመራምረን ፡ ዘግነን ፡ ቂንጥረን ፡ የፈደልን ፡
ጠባይ ፡ የድምጡንና ፡ የቅጥሉን ፡ ነገር ፡ እንጥፋለን ፤ እኩሉንም ፡ ካኹን ፡ አስቀድሞ ፡ ባለ
ፉት ፡ ከፍሎች ፡ በታችኞቹ ፡ ጥፈነዋል ፤ የቀረውም ፡ ዐዲስ ፡ መንገድና ፡ እንግዳ ፡ ልማድ ፡ በታ
ላቁ ፡ ግስ ፡ ተጥፏል ። የግእዝና ፡ ያማርኛ ፡ የሌላውም ፡ የሴም ፡ ቋንቋ ፡ ዐመሎች ፡ ወይም ፡
ዋየሎች ፡ ፩ ፡ ናቸው ፤ ወና ፡ የ ፡ እ(ዐ) ና ፡ ሀ(ሐን) ፤ እነዚህ ፡ አራቱ ፡ ያሉበት ፡ ግስ ፡ ቤቱን ፡
ሳይለቅ ፡ ድምጥና ፡ አካሄድ ፡ ይለውጣል ። ከአ ፡ እስከ ፡ ፐ ፡ ባሉ ፡ በፈደላት ፡ ኹሉ ፡ በካዕብ ፡
በሳብዕ ፡ ወ ፡ በሣልስ ፡ በኃምስ ፡ የ ፤ በራብዕ ፡ በላድስ ፡ አና ፡ ሀ ፡ አሉ ። ይህ ፡ ከካዕብ ፡ እስከ ፡

ሳብዕ ፡ ያለ ፡ ቅጥል ፡ ኹሉ ፡ ሰባርነትና ፡ ዐንካስነት ፡ ሳይቀር ፡ በነዚህ ፡ ፈንታ ፡ የገባ ፡ ነው ።
ለድንና ፡ ለቅዳሴ ፡ ዜማ ፡ ለምልክቱ ፡ ሥረይ ፡ እንዳለው ፤ ለፊደልም ፡ ድምጥ ፡ ለጠባዩና ፡ ለቅ
ጥዩ ፡ ሥረዮቹ ፡ እነዚህ ፡ ናቸው ፤ ቅጥል ፡ ኹሉ ፡ ምልክት ፡ ኹኖ ፡ የነዚህን ፡ ያራቱን ፡ ጠባይ ፡
ያሳያል ፤ ጠባያቸውም ፡ ይህ ፡ ነው ። የወ ፡ ጠባይ ፡ ራሱን ፡ እየጐረደ ፡ ሳድስና ፡ ግእዝ ፡ ይኾን ፡
የነበረውን ፡ በኋላው ፡ ያለውን ፡ ፊደል ፡ ካዕብና ፡ ሳብዕ ፡ ማድረግ ፡ ነው ። (ማስረጃ) ፤ ፈነወ ፡
ብሎ ፡ ይፈንው ፡ ይፈንው ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ይፈኑ ፡ ይፈኑ ፤ ተፈነወ ፡ ብሎ ፡
ይትፈነው ፡ ይትፈነው ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ይትፈኖ ፡ ይትፈኖ ። ሐዊር ፡ ቀ
ዊም ፡ ብሎ ፡ ሐወረ ፡ ቀወመ ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ሐረ ፡ ቆመ ፤ የሐውር ፡ ይቀ
ውም ፡ ብሎ ፡ ሣልሳዩን ፡ ይሕውር ፡ ይቅውም ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ይሐር ፡ ይ
ቁም ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ ። የወዲያኛው ፡ ትግራም ፤ ቀርቡ ፡ መጽኡ ፡ ፈርሁ ፡ ደን
ገፁ ፡ ሲል ፤ ቀርበው ፡ መጽኡው ፡ ፈርሀው ፡ ደንገፀው ፡ ይላል ። ዐማርኛም ፤
ግእዙ ፡ ባረኮ ፡ ቀደሶ ፡ አኅዞ ፡ ገሰሶ ፡ የሚለውን ፤ ባረከው ፡ ቀደሰው ፡ ያዘው ፡ ዳ
ሰሰው ፡ እያለ ፡ በው ፡ ይዘረዝራል ። ይኸም ፡ የትግራና ፡ ያማርኛ ፡ አካሄድ ፡ የጥንታዊው ፡
ያሮጊው ፡ ግእዝ ፡ ነው ፡ ይባላል ። ፊደል ፡ ኹሉ ፡ ወ ፡ በፊቱ ፡ ከሌለ ፡ አለው ፡ መሪነት ፡ ብ
ቻውን ፡ ካዕብና ፡ ሳብዕ ፡ ሊኾን ፡ አይችልም ። የወ ፡ ጠባይ ፡ በዕብራይስጥም ፡ እንደዚህ ፡
ነው ፤ ዋ ፡ ደግሞ ፡ ብቻውን ፡ ለራብዕ ፡ ዲቃሎች ፡ ለጸፏቱ ፡ ዐመል ፡ ይኾናል ፤ ይህንን ፡ ኋላ ፡
በቦታው ፡ እናመጣዋለን ። የየ ፡ ጠባይ ፡ ደግሞ ፡ እንደዚህ ፡ ነው ፤ ራሱን ፡ እየጐረደ ፡ ሳ
ድስና ፡ ግእዝ ፡ ይኾን ፡ የነበረውን ፡ በካልአይና ፡ በሣልሳይ ፡ አንቀጽ ፡ ሣልስ ፤ በቀዳማይ ፡
ኃምስ ፡ ያደርጋል ። (ማስረጃ) ፤ ሠዬም ፡ ገዬሥ ፡ ብሎ ፡ ሠየመ ፡ ገየሠ ፡ በማለት ፡
ፈንታ ፡ ሢመ ፡ ጌሠ ፡ ይሢም ፡ ይጊሥ ። ሠነየ ፡ ብሎ ፡ ይሢንይ ፡ ይሠንይ ፡
በማለት ፡ ፈንታ ፡ ይሢኒ ፡ ይሠኒ ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ ። ይሢኒ ፡ ባለውም ፡ የ ፡ አለ
በት ፤ ይሠየንይ ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ነው ። ፊደል ፡ ኹሉ ፡ የ ፡ በፊቱ ፡ ከሌለ ፡ አለየ ፡ መሪ
ነት ፡ ብቻውን ፡ ሣልስና ፡ ኃምስ ፡ ሊኾን ፡ አይችልም ። «በንኡስ ፡ አንቀጽ ፡ ግን ፡ ያውም ፡
በቀተለ ፡ ቤት ፡ ሣልስ ፡ ይኾን ፡ የነበረውን ፡ ሳድስ ፡ ያደርጋል ። (ማስረጃ) ፤ ሐቅይ ፡
ሰቅይ ፡ ወድይ ፡ ፈድይ ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ» ። አና ፡ ሀ ፡ ደግሞ ፡ ጠባያቸው ፡ አ
ንድ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ኹለቱ ፡ ስላንድ ፡ ይቁጠራሉ ፤ ጠባያቸውም ፡ በቀዳማይና ፡ በሣልሳይ ፡ አ
ንቀጽ ፡ ግእዝ ፡ ይኾን ፡ የነበረውን ፡ ሳድስ ፡ ማድረግ ፤ ሳድስ ፡ ይኾን ፡ የነበረውን ፡ ራብዕ ፡
ማድረግ ፡ ነው ። (ማስረጃ) ፤ መጺእ ፡ ብሎ ፡ መጸእ ፡ ይምጽእ ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ መ
ጽእ ፡ ይምጸእ ፤ በልዑ ፡ ይብላዕ ፤ ፈርሀ ፡ ይፍራህ ፤ ነጽሐ ፡ ይንጸሕ ፤ በዝኅ ፡
ይብዛኅ ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ ። ዐማርኛውንም ፡ መጣ ፡ በላ ፡ ፈራ ፡ ነጣ ፡ በዛ ፤ የሚያሰ
ኙት ፡ አና ፡ ሀ (ዐ ፡ ሐ ፡ ገ) ፡ እንደ ፡ ኾኑ ፡ አስተውል ። አ ፡ ከሀ ፡ ተለይቶ ፡ የማስደረግ ፡ ል

ማድ ፡ ሲኾን ፡ ግን ፤ በትንቢት ፡ በዘንድ ፡ ራሱን ፡ እንደ ፡ ወና ፡ እንደ ፡ የ ፡ ይጉርዳል ። (ማ
በረጃ) ፤ አቅተለ ፡ ብሎ ፤ የአ ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ያቀትል ፡ ያቅትል ። አቅተለከ ፡
ብሎ ፤ ተአ ፡ በማለት ፡ ፈንታ ፡ ታቀትል ፡ ታቅትል ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ ። «በማርኛ
ውም ፡ እንደዚህ ፡ ነው ፤ ዐዲሳበባ ፤ ባዲ ፤ ላዲ ፤ ስላዲ ፤ ወዳዲ ፤ ዐዲሳበባን ። ባባት ፤ ካባት ፤
ላባት ፤ ወዳባት ፡ እያለ ፡ ዐመልነቱን ፡ መደብ ፡ አድርጎ ፡ ጐራጅነቱን ፡ ያሳያል ። ፪ኛም ፡ ሳ
ድስ ፡ ኹኖ ፡ አገባብ ፡ ሲጫነው ፡ ተበዝብዞ ፡ ሳይጣፍና ፡ ሳይነገር ፡ ተውጦ ፡ ተጐርዶ ፡ ይቀ
ራል ። እናት ፤ በናት ፤ ከናት ፤ ለናት ፤ ወደናት ። እግዜር ፤ በግዜር ፤ ከ ፡ ለ ፡ ስለ ፡ ወደግዜር ።
እጅ ፤ በጅ ፤ ከ ፡ ለ ፡ ስለ ፡ ወደጅ ፤ የመሰለው ፡ ኹሉ» ። (፩) ፈደል ፡ ኹሉ ፡ እና ፡ ሀ ፡ በፈቱ ፡
ከሌሉ ፡ ብቻውን ፡ ሳድስና ፡ ራብዕ ፡ አይኾንም ። የግእዝና ፡ ያማርኛ ፡ አካሄድ ፡ ዐዋጁና ፡
ሕጉ ፡ እንዲህ ፡ ባራት ፡ ዐመል ፡ የቆመና ፡ የተወሰነ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፤ የወ ፡ ካዕብና ፡ ሳብዕ ፡
ጧ ፡ ዎ ፤ የየ ፡ ሣልስና ፡ ኃምስ ፡ ዬ ፡ ዬ ፤ የአ ፡ ራብዕ ፡ አ ፤ የሀ ፡ ሳድስ ፡ ሀ ፤ እነዚህ ፡
፪ቱ ፡ ለየራሳቸው ፡ በመነሻና ፡ በመድረሻ ፡ በቁም ፡ ቀሪዎች ፡ እየኾኑ ፡ ራሳቸውን ፡ ችለው ፡
ግእዝን ፡ ፈደል ፡ ኹሉ ፡ በጅ ፡ መኪና ፡ እንደርሳቸው ፡ ድምጥ ፡ ማስኬድ ፡ ይችላሉ ። ድም
ጣቸውና ፡ ድምጥነታቸውም ፡ ከሮማይስጥ ፡ ዋየል ፡ ከ፪ቱ ፡ ኹሉ ፡ ይሰማማል ። ዋየል ፡
የላቲን ፡ ቃል ፡ ነው ፤ የግእዝም ፡ ሲኾን ፡ ይቻላል ። መላው ፡ የአ ፡ ቤት ፡ ፈደል ፡ ፪ቱ ፡ ዐይ
ነት ፡ ኹሉ ፡ በሮማይስጥ ፡ ዋየል ፡ ይባላል ። (ኹሉቱ ፡ የና ፡ ሄ ፡ ናቸው) ። ፍችውንም ፡ ድ
ምዕ ፡ ወሃቤ ፡ ድምፅ ፡ ይሉታል ፤ ድምዕ ፡ ለራሱ ፡ ወሃቤ ፡ ለሌላው ። እኛ ፡ ባገባብ ፡ ትም
ርት ፡ ግእዝ ፡ ዐመል ፡ ደጊመ ፡ ቃል ፡ የምንላቸውን ፡ እሊህን ፡ ፪ቱን ፡ ያፈታውያን ፤ ኮንሶን ፡
ዋየል ፡ ዱብል ፡ ይሏቸዋል ። እሊሁም ፡ ከነሰ ፤ ዋይ ፡ ወይል ፡ ወይለየ ፤ ደበለ ፡ ከ
ማለት ፡ ጋራ ፡ እንደ ፡ ናቸው ፤ በንባብ ፡ በምስጢር ፡ ይገጥማሉ ፤ እንዲያውም ፡ በጭራሽ ፡
ከነዚህ ፡ የወጡ ፡ ይመስላሉ ።

ዳግመኛም ፤ ያራቱ ፡ ዲቃሎች ፡ የነጐሑኩቄ ፡ ቅጥል ፡ ኹሉም ፡ መንታ ፡ መንታ ፡ ዐይነ
ት ፡ መኾኑ ፤ ዋየሎቻቸው ፡ ፪ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ኾኑ ፡ ነው ። የግእዝቸውም ፡ ቅጥል ፡ ቀለበቱ ፡ እንደ ፡
ሉ ፡ መኾኑ ፡ ፪ ፡ ወ ፡ ያሳያል ፤ ህየንተ ፡ ጧወ ፡ ነው ። ይህም ፡ ገጧው—ጐ ፤ ጎጧው—ጐ ፤
ከጧው—ከ። ቀጧው—ቁ ፡ ማለቱን ፡ ያሳያል ። የሎም ፡ አጣጣፍ ፡ እንደ ፡ አቦዶና ፡ እንደ ፡
ዞሐጦ ፡ እንደ ፡ ኮጾጾሶ ፡ ዐንካሳ ፡ ቁራጣ ፡ ሲኾን ፡ እንጂ ፤ እንደ ፡ ጐሑኩቄ ፡ ቅጥላምና ፡ ቀለ
በታም ፡ ሲኾን ፡ ባልተገባውም ፤ ድምጡና ፡ ቅጥሉ ፡ አልተስማማም ፤ ከሳብዎች ፡ ሕግ ፡ ወ
ጥቶ ፡ እንደነጐ ፡ ዲቃል ፡ ባለፀ ፡ ዋየል ፡ ኹኗል ፤ ስለዚህ ፡ በዝርዝር ፡ ሲጣፍ ፡ ሉወ ፡ ለጧወ ፡
ያሰኛል ። መንታ ፡ ዐይነት ፡ ያልነውም ፤ ገወዬ—ጐ ፤ ገወአ—ን ፤ ገወዬ—ጌ ፤
ገወህ—ጐ ፡ እያለ ፡ መንታውን ፡ ዋየል ፡ በመንታ ፡ ቅጥል ፡ ያሳያል ። ምንም ፡ የቅጥይን ፡
ጠባይ ፡ ለማስረዳት ፡ መንታ ፡ ዋየል ፡ ብንል ፤ በዚህ ፡ ፈደል ፡ ውስጥ ፡ ካንዳንድ ፡ በቀር ፡ ኹለት ፡
ዋየል ፡ የለም ፤ ወ ፡ በየቅጥላቸው ፡ ስላለ ፡ ተውጦና ፡ ተጐርዶ ፡ ይቀራል ። ድምጣቸው ፡ ግን ፡
ከታች ፡ አስቀድመን ፡ እንደ ፡ ተናገርን ፡ (ከፍል ፡ ፮) ፡ በቅጥሉና ፡ በዋየሉ ፡ መጠን ፡ ዕጥፍ ፡ ድ
ርብ ፡ ነው ፤ በግእዝቸው ፡ ላይ ፡ ካዕብና ፡ ሳብዕ ፡ እንደ ፡ ተደረቡ ፤ በቀሩትም ፡ ባራት ፡ ባራቱ ፡

(፩) የ ፡ ደገሞ ፡ በደፊነቱ ፡ አገባብ ፡ ሲጫነው ፡ እንደዚህ ፡ ነው ። የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ በ
ኢት ፡ ከኢት ፡ ለኢት ፡ ስለኢት ፡ ወደኢት ፡ እስከኢት ፡ ይላል ፡ እንጂ ፤ በየኢት ፡ ከየኢት ፡ ስለ
የኢት ፡ ወደ ፡ የኢት ፡ እስከ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አይልም ፤ ቢልም ፡ ጸያፍ ፡ ነው ።

ላይ ፡ ካዕብ ፡ ተደርጋል ። የድምጣቸው ፡ ስልት ፡ እንደ ፡ በቅሎ ፡ እንደ ፡ ፈናፍንት ፡ ዐንጉል ፡ ከ
ኹሉ ፡ አለኹ ፡ የሚል ፡ ዲቃላ ፡ መኾኑ ፡ ስለዚህ ፡ ነው ። እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ድምጥ ፡ በጽርእ
ና ፡ በሮማይስጥም ፡ ዲፍቶንግ ፡ ይባላል ፤ ክዑብ ፡ ድምፅ ፡ ምንትው ፡ ድምፅ ፡ ማለት ፡ ነው ።

፫ኛም ፡ በጓጓኳቋ ፡ አንጻር ፡ ለሚገኙ ፡ ከዚህ ፡ እስከ ፡ ቷና ፡ እስከ ፡ ሯ ፡ ላሉት ፡ እንጓጓኳቋ
ም ፡ ላይቀሩ ፡ ለመላው ፡ ለጽፏቱ ፡ ዲቃሎች ፡ ለራብዎች ፡ ብቻ ፡ ፍጹም ፡ ዐመላቸው ፡ ወይም ፡
ዋየላቸው ፡ ዋ ፡ ነው ፤ ቅጥላቸው ፡ ኹሉ ፡ ህየንተ ፡ ዋ ፡ ኹኖ ፡ በዋ ፡ ፈንታ ፡ ገብቷል ። ዋ ፡ ደ
ግሞ ፡ ቅጥሉ ፡ የአ ፡ ምሳሌ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ወ.አ ፡ ተብሎ ፡ ስለ ፡ ኹለት ፡ ዋየል ፡ ይቈጠራል ።
ቅጥላቸው ፡ ቀርቶ ፡ በዝርዝር ፡ ፈደል ፡ ሲጣፋ ፡ ግን ፡ ቧቷቿ ፡ የነበሩት ፡ ቡአ ፡ ቱአ ፡ ቹአ ፡
ያሰኛሉ ፤ ይህንን ፡ ደግሞ ፡ ዘርዘሮ ፡ ሲጥፉት ፡ በወ.አ ፡ ተወ.አ ፡ ቸወ.አ ፡ ያሰኛልና ፤ ቅጥ
ላቸው ፡ እንደ ፡ ጓጓኳቋ ፡ በ፪ ፡ ወገን ፡ መኾኑ ፡ ስለዚህ ፡ ነው ። ልብ ፤ ልቧ ፡ ዐስቧል ፡ የተባ
ለውም ፡ ቃል ፡ በዝርዝር ፡ ሲጣፍ ፤ ዐስቦ ፡ አል ፡ አለ ፡ ወይም ፡ ዐስበዎ ፡ አል ፡ ያሰኛል ፤ አል ፡
አለ ፡ ማለት ፡ ሀለው ፡ ሀሎ ፡ ካለው ፡ የወጣ ፡ ነው ። አልና ፡ ዐስቦ ፡ በየራሳቸው ፡ የቆሙ ፡ ፪
ልዩ ፡ ቃሎች ፡ ሲኾኑ ፡ በመካከላቸው ፡ ኹለቱ ፡ ዋየሎች ፡ (ወ.አ) ፡ ገጥመው ፡ ተባብረው ፡ ምን
ታዌያቸውን ፡ ስላጠፉት ፡ ፩ ፡ ቃልና ፡ ፩ ፡ ገርመት ፡ ኹነው ፡ ዐስቧል ፡ ተብለው ፡ በተዋሕዶ
ዶ ፡ ይጣፋሉ ፤ ምስጢራቸውም ፡ እንዳይለያይ ፡ እንዳይቀላቀል ፡ ቧ ፡ ዘበኛ ፡ ኹኖ ፡ ይጠብቃ
ል ። በዚህ ፡ ባንዱ ፡ ራብፅ ፡ የኹሉ ፡ አካሄድ ፡ ይታወቃልና ፤ ኹሉን ፡ መናገር ፡ አያሻም ። (ተ
ረት) ፤ እንድ ፡ ዐረግ ፡ ቢስቡ ፡ ዱር ፡ ይሰበስቡ ። የግእዝ ፡ ዐመል ፡ ከሮማይስጥ ፡ ዋየል ፡ መ
ግጠሙና ፡ መተባበሩም ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ እንደ ፡ ተጣፈው ፡ ነው ። ወ—ዘ ፤ ዬ—፲ ፤
አ—፱ ፤ ዬ—፫ ፤ ህ—፭ ፤ ዎ—ዐ ። የኤውሮፓች ፡ ፈደል ፡ ፳፮ ፡ ዘር ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ የ
ኛም ፡ በዚሁ ፡ ልክ ፡ ፳፮ ፡ ዘር ፡ ነውና ፤ ግእዝ ፡ ግእዙን ፡ ከነድርቦቹ ፡ በነዚህ ፡ በ፮ቱ ፡ ዋየል ፡
ሲያስኬዱት ፡ በዝርዝር ፡ አጣጣፍ ፡ ፪፻፸ ፡ ይኾን ፡ የነበረው ፡ ተጠቅልሎ ፡ ፴፯ ፡ ይኾናል ።
ድርቦች ፡ ያልናቸው ፡ ፲፩ ፡ ናቸው ፤ ፪ቱ ፡ ዲቃሎችና ፡ ፯ቱ ፡ ዐማርኞች ። ፪፻፸ ፡ ካልነውም ፡
፳፭ቱ ፡ ዐማርኛ ፡ ነው ። አኃዝ ፡ ግን ፡ በዚህ ፡ አካሄድ ፡ ለመቀልጠፍ ፡ ያው ፡ የተለመደው ፡
ዓለም ፡ ኹሉ ፡ የተቀበለው ፡ ባለዘሮው ፡ (1—10) ፡ ህንዳዊው ፡ ቊጥር ፡ ይሻላል ። ይህንንም ፡
አኃዝ ፡ ዐረቦች ፡ ማእከል ፡ ኹነው ፡ ከህንድ ፡ ወደ ፡ ኤውሮፓ ፡ ስላሳለፉት ፤ አካሄዱም ፡ እንዳ
ረብ ፡ ፈደል ፡ ካቀኝ ፡ ወደ ፡ ግራ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ኤውሮፓች ፡ ዐረብ ፡ ይሉታል ፤ ገንዘብነቱ ፡
ግን ፡ የህንዶች ፡ ነው ፤ ያወጣውም ፡ እንድ ፡ ነጋዲ ፡ ነው ፡ ይባላል ። ዳግመኛም ፡ በጅ ፡
መከና ፡ የሚሰካው ፡ የኤውሮፓች ፡ ፈደል ፡ የፈደሉ ፡ እጀታ ፡ ጣቶች ፡ የሚያርፉበት ፡ ካስማ
ውና ፡ አውታሩ ፡ ፵፪ና ፡ ፵፫ ፡ ሲኾን ፤ ፈደሉ ፡ ከናኃዙና ፡ ከነጓዙ ፡ ከነይዘቱ ፡ ከነምልክቱ ፡
፹፩ ፡ ወይም ፡ ፹፮ ፡ ነውና ፤ የኛም ፡ አኃዝ ፡ ካንድ ፡ እስከ ፡ እልፍ ፡ (፩—፱) ያለው ፡ ካያው ፡
ትንጣት ፡ ፈደል ፡ በዚያ ፡ ባሥሩ ፡ በህንዳዊው ፡ ላይ ፡ ቢጨመር ፡ በታው ፡ ይተርፋል ፡ እንጂ ፡
አይጠበውም ። ይህም ፡ ኹሉ ፡ ኹኖ ፡ የግእዝና ፡ ያማርኛ ፡ ፈደል ፡ ከነጓዙና ፡ ከነጭፍራው ፡
ከነምልክቱ ፡ ኹሉን ፡ ባንዳይቅር ፡ ሰብስቦ ፡ ሲቈጥሩት ፡ ገና ፡ ፸፱ ፡ ነውና ፤ ፹፬ና ፡ ፹፮ ፡ ለማ
ድረግ ፡ አስቀድመን ፡ በነጥብ ፡ አገባብ ፡ እንደ ፡ ተናገርን ፤ ከፈረንጆቹ ፡ ምልክት ፡ አሻሽሎ ፡
መርጦ ፡ ፩ ፡ ወይም ፡ ፯ ፡ ያኽል ፡ ተውሳክ ፡ መጨመርና ፡ ማግባት ፡ ያስፈልጋል ። የዚህ ፡ መ

ቅድም ፡ ሐሳብ ፡ ምኞቱና ፡ ጣሩ ፡ ፍሬ ፡ ነገሩ ፤ ከፈደላት ፡ በቀር ፡ የመኪናው ፡ ሕግ ፡ ሥርዐቱ
ና ፡ ደንቡ ፡ ሳይለወጥ ፡ በዚያው ፡ በነጮቹ ፡ መኪና ፡ የኛን ፡ ፈደሎች ፡ ፪ ፡ ፪ቱን ፡ በያንዳንዱ ፡
ካለማ ፡ እያገቡ ፡ ለመጣፍና ፡ ለማተም ፡ ነው ። ይህን ፡ ጥሩ ፡ ሐሳብ ፡ ከባለመኪኖች ፡ ተሰማም
ቶ ፡ በጥሩ ፡ ሥራ ፡ ቢከተሉት ፡ ከዚያው ፡ ከተቆረጠው ፡ ከመኪናው ፡ ዋጋ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ክሳ
ራ ፡ የድካም ፡ ሥራ ፡ የለበትም ። የፈደሉም ፡ ትምርት ፡ የኤውሮፓን ፡ ፈደል ፡ ላይ ፡ ልጆች ፡
ፈደሉን ፡ ብቻ ፡ መላልሶ ፡ በማየት ፡ ይፈጸማል ፤ ርሱው ፡ ራሱ ፡ ፈደሉ ፡ ቅናት ፡ ምቀኝነት ፡
የሌለው ፡ መምርና ፡ መጣፍ ፡ ስለ ፡ ሽነ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ አያሻም ።

(፴፩)

ፈደል ፡ ሣልስ ፤ ጸያሑ ፡ ፍኖት ፡ መብእስ ።

፫ኛ ፡ ፈደል ፤ ሐዲስ ፡ መንገድ ፡ በጥፈትና ፡ በጅ ፡ መኪና ፡ ግእዝ ፡ ካማርኛ ፡ የሚያስኬድ ።

በመሆኑ ፡ ወይም ፡ ዋየሎች ።

(ግእዝ)	(ካዕብ) ፡ ወ	(ሣልስ) ፡ ዩ	(ራብዕ) ፡ አ ፤ ዋ	(ኃምስ) ፡ ዩ	(ሳድስ) ፡ ሀ	(ሳብዕ) ፡ ዎ
አ	አዉ-አ	አዩ-አ	አ(ዋ)	አዩ-ኤ	አሀ-አ	አዎ-አ
በ	በዉ-ቡ	በዩ-ቢ	በአ-በ በዋ-ቧ	በዩ-ቤ	በሀ-ብ	በዎ-ቦ
ገ	ገዉ-ገ	ገዩ-ጊ	ገአ-ጋ	ገዩ-ጌ	ገሀ-ግ	ገዎ-ጎ
ጐ	—	ጐዩ-ጒ	ጐዋ-ጓ	ጐዩ-ጔ	ጐሀ-ጒ	—
ደ	ደዉ-ደ	ደዩ-ዲ	ደአ-ዳ ደዋ-ዲ	ደዩ-ዴ	ደሀ-ድ	ደዎ-ዶ
ጀ	ጀዉ-ጁ	ጀዩ-ጂ	ጀአ-ጃ ጀዋ-ጂ	ጀዩ-ጀ	ጀሀ-ጅ	ጀዎ-ጆ
ሀ	ሀዉ-ሀ	ሀዩ-ሂ	ሀአ-ሃ	ሀዩ-ሄ	ሀ	ሀዎ-ሆ
ወ	ወ	ወዩ-ዊ	ወአ-ዋ	ወዩ-ዌ	ወሀ-ው	ዎ
ዘ	ዘዉ-ዘ	ዘዩ-ዘ	ዘአ-ዛ ዘዋ-ዘ	ዘዩ-ዜ	ዘሀ-ዝ	ዘዎ-ዞ
ዝ	ዝዉ-ዝ	ዝዩ-ዝ	ዝአ-ዝ ዝዋ-ዝ	ዝዩ-ዝ	ዝሀ-ዝ	ዝዎ-ዝ

ሐ	ሐጢ-ሐ	ሐዬ-ሐ	ሐኣ-ሐ	ሐዬ-ሐ	ሐህ-ሐ	ሐዎ-ሐ
ኀ	ኀጢ-ኀ	ኀዬ-ኀ	ኀኣ-ኀ	ኀዬ-ኀ	ኀህ-ኀ	ኀዎ-ኀ
ኀ	—	ኀዬ-ኀ	ኀዎ-ኀ	ኀዬ-ኀ	ኀህ-ኀ	—
ጠ	ጠጢ-ጠ	ጠዬ-ጠ	ጠኣ-ጠ	ጠዬ-ጠ	ጠህ-ጠ	ጠዎ-ጠ
ጨ	ጨ ጢ-ጨ	ጨ ዬ-ጨ	ጨ ኣ-ጨ ጨ ዋ-ጨ	ጨ ዬ-ጨ	ጨ ህ-ጨ	ጨ ዎ-ጨ
የ	የጢ-የ	የዬ	የኣ-የ	የዬ	የህ-የ	የዎ-የ
ከ	ከጢ-ከ	ከዬ-ከ	ከኣ-ከ	ከዬ-ከ	ከህ-ከ	ከዎ-ከ
ኸ	ኸጢ-ኸ	ኸዬ-ኸ	ኸኣ-ኸ ኸ ዋ-ኸ	ኸዬ-ኸ	ኸህ-ኸ	ኸዎ-ኸ
ኰ	—	ኰዬ-ኰ	ኰዎ-ኰ	ኰዬ-ኰ	ኰህ-ኰ	—
ለ	ለጢ-ለ	ለዬ-ለ	ለኣ-ለ ለ ዋ-ለ	ለዬ-ለ	ለህ-ለ	ለዎ-ለ
መ	መጢ-መ	መዬ-መ	መኣ-መ መ ዋ-መ	መዬ-መ	መህ-መ	መዎ-መ
ነ	ነጢ-ነ	ነዬ-ነ	ነኣ-ነ ነ ዋ-ነ	ነዬ-ነ	ነህ-ነ	ነዎ-ነ
ኘ	ኘጢ-ኘ	ኘዬ-ኘ	ኘኣ-ኘ ኘ ዋ-ኘ	ኘዬ-ኘ	ኘህ-ኘ	ኘዎ-ኘ
ሠ	ሠጢ-ሠ	ሠዬ-ሠ	ሠኣ-ሠ	ሠዬ-ሠ	ሠህ-ሠ	ሠዎ-ሠ
ዐ	ዐጢ-ዐ	ዐዬ-ዐ	ዐኣ-ዐ	ዐዬ-ዐ	ዐህ-ዐ	ዐዎ-ዐ
ፈ	ፈጢ-ፈ	ፈዬ-ፈ	ፈኣ-ፈ ፈ ዋ-ፈ	ፈዬ-ፈ	ፈህ-ፈ	ፈዎ-ፈ
ጸ	ጸጢ-ጸ	ጸዬ-ጸ	ጸኣ-ጸ ጸ ዋ-ጸ	ጸዬ-ጸ	ጸህ-ጸ	ጸዎ-ጸ
ፀ	ፀጢ-ፀ	ፀዬ-ፀ	ፀኣ-ፀ	ፀዬ-ፀ	ፀህ-ፀ	ፀዎ-ፀ
ቀ	ቀጢ-ቀ	ቀዬ-ቀ	ቀኣ-ቀ	ቀዬ-ቀ	ቀህ-ቀ	ቀዎ-ቀ
ቂ	—	ቂዬ-ቂ	ቂዎ-ቂ	ቂዬ-ቂ	ቂህ-ቂ	—

ረ	ረዉ.-ሩ	ረዬ.-ሪ	ረአ.-ራ ረዋ.-ሯ	ረዬ.-ሪ	ረህ.-ር	ረዎ.-ሮ
ሰ	ሰዉ.-ሰ	ሰዬ.-ሰ	ሰአ.-ሰ ሰዋ.-ሰ	ሰዬ.-ሰ	ሰህ.-ሰ	ሰዎ.-ሰ
ሸ	ሸዉ.-ሸ	ሸዬ.-ሸ	ሸአ.-ሸ ሸዋ.-ሸ	ሸዬ.-ሸ	ሸህ.-ሸ	ሸዎ.-ሸ
ተ	ተዉ.-ተ	ተዬ.-ተ	ተአ.-ተ ተዋ.-ተ	ተዬ.-ተ	ተህ.-ተ	ተዎ.-ተ
ቸ	ቸዉ.-ቸ	ቸዬ.-ቸ	ቸአ.-ቸ ቸዋ.-ቸ	ቸዬ.-ቸ	ቸህ.-ቸ	ቸዎ.-ቸ
ጸ	ጸዉ.-ጸ	ጸዬ.-ጸ	ጸአ.-ጸ	ጸዬ.-ጸ	ጸህ.-ጸ	ጸዎ.-ጸ
ፐ	ፐዉ.-ፐ	ፐዬ.-ፐ	ፐአ.-ፐ	ፐዬ.-ፐ	ፐህ.-ፐ	ፐዎ.-ፐ

(५६)

የመኪና ፡ ፈ.ደ.ል ፡ ከነፃነቱ ።

አበገደህ ወዘሐኅጠየከለሙነሆፀፈጸፀቀረሰተጳጥ።

● 少年のころ

ጥጂ ገፍ ጥፐ ጪ ከፐ ሽ ፕ ቁ ሸ ፑ ።

ᐅᐅ ᐱᐅ ᓃ

၈. ၉. ၁၀—၁၂ ၉. ၁၁ ၁၂ ၁၃

ᠭᠣ ᠠᠨ ᠠᠨ ᠠᠨ ᠠᠨ ᠠᠨ

、 ? ! () - « » —

አ ረ ሆ ች ።

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२
 क ख ग घ ङ च छ ज झ ञ

(d)

የዋየል ፡ አገባብ ፡ ማሳያ ፡ ከመጽሐፈ ፡ ምሳሌ ፡ የመጡ ፡ ቃላቶች ።

ገህ አህ ዘህ = ግእዝ ።

(ምክ : ክ : ጀ) : መህሰአሰህየአተ : ሰለዎመዎነህ : ወሰህደ : ደአወዮተህ : ነህገጢሆ :
አህሰህረአአዮሰህ ። ሰአአህመህረዎ : ጠህበሰህ : ወተገህሆአጸህ = ምሳልያተ : ሰሎሞን : ወልደ :
ዳዊት : ንጉሠ : እስራኤል ። ለአእምሮ : ጥበብ : ወተማግሩ ።

0 መኣ ረህ ጎኣ = 0ማርኝ ።

(ጀ : ጅ) : አህሰአነህተ : ሰህጀዎቸህ : የአበአተህነህ : ተገህሆአጸህ : ሰህመጢ : 0ህወህ-
ቀተህነህመህ : ተአሰህተወህሰጢ : ዘነህደህ : አደህመህጠጢ = እላንት : ልጆች : ያባትን : ተማ-
ግሩ : ሰሙ : ሰውቀትንም : ታሰተውሉ : ዘንድ : አድምጡ ። (ጀ) : መሰህከአመህ : ተህመህረህ-
ተህ : አህሰጠአቸህኸዋሰኸጢነአ : ተህመህረህተዮነህ : አተህተወጢ = መልካም : ትምርት :
እስጣችኋለኹና : ትምርቱን : አትተጢ ። (ገጅ : ጽጅ) : ሰህበጢ : ሰህሰህንተኘአ : የኸዎነ : አሰህተ-
ወአየህ : ተሰህሰዎ : የህጠረአሰህ : በነገረጢመህ : ጠአፈአጠህ : የኸዎነ : ተህመህረህተህ :
የአበዘአሰህ = ልቡ : ብልጎተኛ : የኸነ : አስተዋይ : ተብሎ : ይጠራል : ዘንገሩም : ጣፋጭ : የኸነ :
ትምርት : ያበዛል ። (ጽጀ) : ሰገዘአወህ : ሰወህ : መአሰህተወአሰህ : የሐህየህወተህ : መህነህ-
ጠህ : ነወህ : የደነአቁህረህተህ : ተህመህረህተህ : ገህነህ : ሰህነህፈህነአ : ነወህ = ለገዛው :
ሰው : ማስተዋል : የሕይወት : ምንጭ : ነው : የደናቀርት : ትምርት : ግን : ስንፍና : ነው ። (ጽጀ) :
የሰህሰህንተኘአ : ሰህበህ : አፈጢነህ : አሰህተወአየህ : የአደረህገአሰህ : ለክነህፈረጢመህ :
ተህመህረህተህ : የህጠመህረአሰህ = የብልጎተኛ : ልብ : እፋን : አስተዋይ : ያደርጋል : ለኸንፈ-
ሩም : ትምርት : ይጨምራል ። (ገጽ : ጽጽ) : በሰነፈህ : አህጀህ : የጠህበሰህ : መገህገዝአ : ገነህ-
ዘበህ : በዮነዎረህ : ጠህበሰህነህ : የህገዘአ : ዘነህደህ : አአህመህረዎ : የሰወህመህነአ : መህ-
ነህ : የህጠቀህመወአሰህ = በሰነፍ : እጅ : የጥበብ : መግነፍ : ገንዘብ : ቢኖር : ጥበብን ። ይ-
ገዛ ። ዘንድ : አእምሮ : የለውምና ፤ ምን : ይጠቅመዋል ። (አስተውል) ፤ ዋየሎች : ራሳቸውን ።
መቻላቸው ፤ አስቀድመን : እንደ : ተናገርን : በመነሻና : በመድረሻ ፤ ብቻ : ብቻቸውን : ሲ-
ኾኑ : ነው ። (ምሳሌ ፤ (ጢ : ዋ : ዎ) : ጢለዋለህ : ወሏል ። ጢጠዋለህ : ወጢል ። ዋጀ : ዋሸ :
ዋኘ ፤ ዋለለ ። ደአዋ : ዳዋ ። መህጠህዋ ፤ ምጥዋ ። ለህጀህዎ ፤ ልጅዎ ። በዬተህዎ ፤ ቤትዎ ።
በደለአዎ ፤ ቢላዎ ። ግእዝ ። ሲቀድመው : ግን : ዋየል : እንጂ : (ኮንሶን) : ባለቤት : አይኾንም ።
(ምሳሌ) ፤ ጩጢ : ጩ፣ ሰጢ : ሰ፣ ጩጠጢ ፤ ሰጠጢ ፤ ጩጢ : ሰጢ ። ሸዋ ፤ ሸ፤ ። ዐደዋ ፤ ዐደ፤ ።
ነገዎ ፤ ነጎ ። ነገወዎ ፤ ነገዎ ፤ የመሰለው ፤ ኹሉ ። (ዪ ፤ ዩ) ፤ ነዪ ፤ ኒ ። ነየዪ ፤ ነዪ ። ነየህ ፤ ነደ ።
አህዪ ፤ እዪ ። ገዪተአዪ ፤ ጌታዪ ። አሀመበዪተዪ ፤ እመቤቷ ። ሸወዪ ፤ ሸዌ ፤ የመሰለው ፤ ኹሉ ።

(አ : ህ) : አ : ባማርኛ : መነሻና : መድረሻ : ሲኾን : እኔ : በሚል : ባስደራጊ : ትንቢት : አስ
መጣለኹ ፤ አስቀጣለኹ ፤ ይህን : በመሰለ ። መድረሻ : ሲኾን : አፈህአ ፤ አፍአ ። ህወሀከህ ፤ ህ
ውክ ፤ የወላህ ፤ የዋህ ፤ እያለ ፤ በነዚህ ፤ ብቻ ፤ ይገኛል ። ይህ ፤ ፊደል ፤ የወጣ ፤ በጅ ፤ መ
ኪና ፤ ምክንያት ፤ ፊደላት ፤ በዙ ፤ ተብለው ፤ እንዳይከፈሉ ፤ ለመኪና ፤ ብቻ ፤ ስለ ፤ ኾን ፤ ለጅ ፤
ጥፈት ፤ አይቀናም ፤ ሥራው ፤ ዕጥፍ ፤ ድርብ ፤ ነው ። «የማርኛ ፤ ቃል ፤ ገቢር ፤ ሲኾን ፤ ካልዘ
ረዘረ ፤ ወትሮ ፤ ን ፤ አያሰኝም ። ሚስት ፤ አገባ ፤ ልጅ ፤ ወለደ ፤ ይላል ፤ እንጂ ፤ ሚስትን ፤ ል
ጅን ፤ አይልም ፤ ሲዘረዝር ፤ ግን ፤ ሚስቱን ፤ ፈታ ፤ ልጁን ፤ መታ ፤ ያሰኛል ። አንዳንድ ፤ ጊዜ ፤
ብቻ ፤ እንደ ፤ ግእዙ ፤ ልጅን ፤ መቅጣት ፤ ሚስትን ፤ መቂጣት ፤ እያሰኘ ፤ በሚያሻውና ፤ በሚ
ያምርለት ፤ ቦታ ፤ አለዝርዝር ፤ ይነገራል» ።

(፴፬)

(አርባዕቱ ፡ አዕዋደ ፡ ጎልቀላ) ፤ አራቱ ፡ የቀጥር ፡ ዐውዶች ፡ ወይም ፡ ለንጠረገኞች ፡
በየውስጣቸው ፡ ፲ ፡ ፲ ፡ መደብ ፤ የመደመርና ፤ የመቀነስ ፤ የማብዛትና ፤ የማካፈል ፤ ርባ ፤ ያላቸ
ው ። በዘሮው ፡ ፈንታ ፡ ፲ኛ ፡ አኃዝ ፤ ስለ ፡ ገባባቸው ፡ መደባቸው ፡ በመሸጋሸግ ፡ ተጥሮ ፡ እን
ደ ፡ ጣት ፤ ታላቅና ፡ ታናሽ ፤ ኹኗል ። የአኃዙም ፡ ተራ ፡ አጣጣፍ ፤ በያንጸሩ ፤ በየመሰሉ ፤ ስለ ፤
ኾን ፤ ከህንዳዊው ፡ ተራ ፡ ልዩ ፤ ነው ፤ ምንም ፡ ምስጢሩና ፡ ቀጥሩ ፡ ዙሮ ፡ ተጠምጥሞ ፡
ያው ፤ ሲኾን ፤ አካሄዱ ፤ አይገጥምም ። በግእዝ ፤ አኃዝ ፤ መጣፋችን ፤ ሕፃናት ፤ ቶሎ ፤ በቅርብ ፤
እንዲያገኙትና ፤ እንዲያጠኑት ፤ ነው ፤ ሥራው ፤ ግን ፤ በዚያው ፤ በበቀለበት ፤ በባለዘሮው ፤ በህ
ንዳዊው ፤ አኃዝ ፤ ካልኾን ፤ በዚህ ፤ እይመችም ፤ በ፱ ፤ የተወሰነውን ፤ ፀጋማይ ፤ መንገድ ፤ ፲ና ፤
ወደ ፤ ቀኝ ፤ መሄድ ፤ ያፈርሱታል ። ከታች ፤ በ፫ኛው ፤ ክፍል ፤ ካ(1፩—10፲)ንድ ፤ እስካሥር ፤ የ
ቃጣነውን ፤ ቀጥር ፤ አኹን ፤ በዚህ ፤ ከአዕዋድ ፤ በፊት ፤ መቅድም ፤ አድርገን ፤ እስከ ፤ ምእል
ፊት ፤ እንጥፋለን ። ህንዳዊው ፤ አኃዝ ፤ ከቀኝ ፤ ወደ ፤ ግራ ፤ መሄዱን ፤ በዘሮ ፤ መብዛቱን ፤ ፱9 ፤
ብቻ ፤ ኹሮ ፤ በ፫ ፤ በ፫ ፤ ቤት ፤ መከፈሉን ፤ የዘሮውን ፤ ጠባይ ፤ (0) ቅርጡን ፤ አቀማመጡን ፤
የአኃዞቹን ፤ ስም ፤ በቦታ ፤ ምክንያት ፤ መለዋወጡን ፤ ሰው ፤ ኹሉ ፤ የሚያውቀው ፤ ስለ ፤ ኾን ፤
መልኩንና ፤ ግብሩን ፤ ዘርዝረን ፤ ሳንጥፍ ፤ አንድን ፤ (1) ብቻ ፤ በዘሮ ፤ (0) እያበዛን ፤ ከግእዝ ፤
ቀጥር ፤ እናስማማለን ፤ መስማማቱንም ፤ በያኳያው ፤ እይ ። (የህንድና ፤ የግእዝ ፤ አኃዝ) ።

1	አ	—	፩	አንድ ።
10	የ	—	፲	ዐሥር ።
100	ቀ	—	፪	መቶ ።
1, 000	ቄ	—	፫	ሺሕ ።
10, 000	እ	—	፬	አልፍ ።
100, 000	የእ	—	፭	አላላፍ ።
1, 000, 000	ቀእ	—	፮	አላላፋት ።
10, 000, 000	ቂእ	—	፯	ትእልፊት ።
100, 000, 000	እእ	—	፰	ትእልፊታት ።
1, 000, 000, 000	ቂእእ	—	፱	ምእልፊት ።
10, 000, 000, 000	እእእ	—	፳	ምእልፊታት ።

ይህነኑ ፡ ደግሞ ፡ ምእልፊታት ፡ ምእልፊታት ፡ ብሎ ፡ ሲያዛርፉት ፡ ምእልፊታት ፡ ጊዜ ፡
ምእልፊታት ፡ ያሰኛል ። ይኸውም ፡ ሚልዮን ፡ ጊዜ ፡ ሚልዮን ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ነው ።

መ ደ መ ር ።

የመደመር ፡ ሥርዐት ፤ በያንዳንዱ ፡ መደብ ፡ ከተጣፈው ፡ ከ፫ ፡ ከ፫ቱ ፡ ተራ ፡ አኃዝ ፡ ፪ ፡
፪ቱን ፡ በማጣፈር ፡ እየደመሩ ፡ ፫ኛ ፡ ፫ኛውን ፡ ድመር ፡ ማለት ፡ ነው ። ይህም ፡ ፩ኛ ፡ ፩ ፡ ፪ ።
፩ኛ ፡ ፪ ፡ ፫ ፡ እያለኝ ፡ ባሥሩ ፡ አኃዝ ፡ ኹሉ ፡ እስካሥር ፡ መደብ ፡ መዝመቱን ፡ ያሳያል ።

፩ኛ ፡ የ መ ደ መ ር ፡ ዐ ው ድ ።

፩	ኖ	፩	፪	፬	ኖ	፮	፱
፩	»	፪	፫	፬	»	፯	፲፩
፩	»	፫	፬	፭	»	፰	፲፪
፩	»	፬	፭	፮	»	፱	፲፫
፩	»	፭	፮	፯	»	፳	፲፬
፩	»	፮	፯	፰	»	፳፩	፲፭
፩	»	፯	፰	፱	»	፳፪	፲፮
፩	»	፰	፱	፲፩	»	፳፫	፲፯
፪	ኖ	፪	፫	፬	ኖ	፮	፱
፪	»	፫	፬	፭	»	፯	፳
፪	»	፬	፭	፮	»	፰	፳፩
፪	»	፭	፮	፯	»	፱	፳፪
፪	»	፮	፯	፰	»	፳፫	፳፬
፪	»	፯	፰	፱	»	፳፬	፳፭
፫	ኖ	፫	፬	፭	ኖ	፯	፱
፫	»	፬	፭	፮	»	፰	፳፩
፫	»	፭	፮	፯	»	፱	፳፪
፫	»	፮	፯	፰	»	፳፫	፳፬
፫	»	፯	፰	፱	»	፳፬	፳፭
፬	ኖ	፬	፭	፮	ኖ	፯	፳፩
፬	»	፭	፮	፯	»	፰	፳፪
፬	»	፮	፯	፰	»	፱	፳፫
፬	»	፯	፰	፱	»	፳፬	፳፬
፬	»	፰	፱	፲፩	»	፳፭	፳፭
፭	ኖ	፭	፮	፯	ኖ	፯	፳፩
፭	»	፮	፯	፰	»	፰	፳፪
፭	»	፯	፰	፱	»	፱	፳፫
፭	»	፰	፱	፲፩	»	፳፬	፳፬
፭	»	፱	፲፩	፲፪	»	፳፭	፳፭
፮	ኖ	፮	፯	፰	ኖ	፯	፳፩
፮	»	፯	፰	፱	»	፰	፳፪
፮	»	፰	፱	፲፩	»	፱	፳፫
፮	»	፱	፲፩	፲፪	»	፳፬	፳፬
፮	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፳፭	፳፭
፯	ኖ	፯	፰	፱	ኖ	፯	፳፩
፯	»	፰	፱	፲፩	»	፰	፳፪
፯	»	፱	፲፩	፲፪	»	፱	፳፫
፯	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፳፬	፳፬
፯	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፳፭	፳፭
፰	ኖ	፰	፱	፲፩	ኖ	፯	፳፩
፰	»	፱	፲፩	፲፪	»	፰	፳፪
፰	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፱	፳፫
፰	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፳፬	፳፬
፰	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፭	፳፭
፱	ኖ	፱	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፱	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፱	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፱	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፱	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳	ኖ	፳	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፩	ኖ	፳፩	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፩	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፩	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፩	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፩	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፪	ኖ	፳፪	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፪	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፪	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፪	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፪	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፫	ኖ	፳፫	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፫	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፫	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፫	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፫	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፬	ኖ	፳፬	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፬	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፬	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፬	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፬	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፭	ኖ	፳፭	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፭	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፭	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፭	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፭	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፮	ኖ	፳፮	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፮	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፮	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፮	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፮	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፯	ኖ	፳፯	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፯	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፯	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፯	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፯	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፰	ኖ	፳፰	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፰	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፰	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፰	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፰	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፱	ኖ	፳፱	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፱	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፱	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፱	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፱	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፻	ኖ	፳፻	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፻	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፻	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፻	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፻	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭
፳፻፩	ኖ	፳፻፩	፲፩	፲፪	ኖ	፯	፳፩
፳፻፩	»	፲፩	፲፪	፲፫	»	፰	፳፪
፳፻፩	»	፲፪	፲፫	፲፬	»	፱	፳፫
፳፻፩	»	፲፫	፲፬	፲፭	»	፳፬	፳፬
፳፻፩	»	፲፬	፲፭	፲፮	»	፳፭	፳፭

መ ቀ ን ስ ።

የመቀንስ ፡ ሥርዐት ፡ ከቸቴ ፡ ተራ ፡ አኃዝ ፡ ብዙው ፡ አንደኛው ፡ ጉዳይ ፡ አናሽ ፡ የኛው ፡ ተነሽ ፡ ተቀናሽ ፡ የኛው ፡ ተራ ፡ ትርፍ ፡ ይባላል ። ይህም ፡ ካ፤ ፡ ፤ ፡ ቢነሡ ፡ (ፀዘሮ) ባዶ ፡ ይቀራል ። ካ፤ ፡ ፤ ፡ ቢነሡ ፡ ፩ ፡ ይቀራል ፡ እያለ ፡ እስካሥር ፡ መደብ ፡ መዝመቱን ፡ ያሳያል ።

የኛ ፡ የ መ ቀ ን ስ ፡ ዐ ው ድ ።

ካ	፲	፲	ቢ	ባ	ይ	ከ	፯	፯	ቢ	፩	ይ
»	፲	፱	»	፩	»	»	፯	፩	»	፪	»
»	፲	፳	»	፪	»	»	፯	፪	»	፫	»
»	፲	፳	»	፫	»	»	፯	፫	»	፬	»
»	፲	፳	»	፬	»	»	፯	፬	»	፭	»
»	፲	፳	»	፭	»	»	፯	፭	»	፮	»
»	፲	፳	»	፮	»	»	፯	፮	»	፯	»
»	፲	፳	»	፯	»	»	፯	፯	»	፰	»
»	፲	፳	»	፰	»	»	፯	፰	»	፱	»
»	፲	፳	»	፱	»	»	፯	፱	»	፳	»
ከ	፱	፱	ቢ	ባ	ይ	ካ	፳	፳	ቢ	ባ	ይ
»	፱	፳	»	፩	»	»	፳	፩	»	፩	»
»	፱	፳	»	፪	»	»	፳	፪	»	፪	»
»	፱	፳	»	፫	»	»	፳	፫	»	፫	»
»	፱	፳	»	፬	»	»	፳	፬	»	፬	»
»	፱	፳	»	፭	»	»	፳	፭	»	፭	»
»	፱	፳	»	፮	»	»	፳	፮	»	፮	»
»	፱	፳	»	፯	»	»	፳	፯	»	፯	»
»	፱	፳	»	፰	»	»	፳	፰	»	፰	»
»	፱	፳	»	፱	»	»	፳	፱	»	፱	»
ከ	፳	፳	ቢ	ባ	ይ	ካ	፳	፳	ቢ	ባ	ይ
»	፳	፳	»	፩	»	»	፳	፩	»	፩	»
»	፳	፳	»	፪	»	»	፳	፪	»	፪	»
»	፳	፳	»	፫	»	»	፳	፫	»	፫	»
»	፳	፳	»	፬	»	»	፳	፬	»	፬	»
»	፳	፳	»	፭	»	»	፳	፭	»	፭	»
»	፳	፳	»	፮	»	»	፳	፮	»	፮	»
»	፳	፳	»	፯	»	»	፳	፯	»	፯	»
»	፳	፳	»	፰	»	»	፳	፰	»	፰	»
»	፳	፳	»	፱	»	»	፳	፱	»	፱	»
ከ	፳	፳	ቢ	ባ	ይ	ካ	፳	፳	ቢ	ባ	ይ

፪ኛ ፡ የማብዛት ፡ ዐውድ ።

[illegible]

መ ክ ፈ ል ።

የመክፈል : ወይም : የማካፈል : ሥርዐት : ከቺቱ : ተራ : አኃዝ : ፈኛው : ተከፋይ : ጀኛው : ከፋይ : መክፈያ : ወይም : ተቀባይ : ፈኛው : ክፍል : ይባላል ። ይህም : ፈ : ባፈ : ቢክፈል : ፈ : ይኸናል ። ወይም : ፈን : ላፈ : ቢሰጡት : ፈ : ይደርሰዋል : እያለ : እስካ፤ : መደብ : መዝመቱን : ያሳያል ።

፩ኛ : የ ማ ካ ፈ ል : ዐ ው ድ ።

፩	ባ	፩	ቢ	፩	ይ	፳	ባ	፩	ቢ	፩	ይ
፪	»	፩	»	፪	»	፳፩	»	፩	»	፩	»
፫	»	፩	»	፫	»	፳፪	»	፩	»	፪	»
፬	»	፩	»	፬	»	፳፫	»	፩	»	፫	»
፭	»	፩	»	፭	»	፳፬	»	፩	»	፬	»
፮	»	፩	»	፮	»	፳፭	»	፩	»	፭	»
፯	»	፩	»	፯	»	፳፮	»	፩	»	፮	»
፰	»	፩	»	፰	»	፳፯	»	፩	»	፯	»
፱	»	፩	»	፱	»	፳፰	»	፩	»	፰	»
፲	»	፩	»	፲	»	፳፱	»	፩	»	፱	»
፳	»	፩	»	፳	»	፳፻	»	፩	»	፻	»
፳፩	»	፩	»	፳፩	»	፳፻፩	»	፩	»	፻፩	»
፳፪	»	፩	»	፳፪	»	፳፻፪	»	፩	»	፻፪	»
፳፫	»	፩	»	፳፫	»	፳፻፫	»	፩	»	፻፫	»
፳፬	»	፩	»	፳፬	»	፳፻፬	»	፩	»	፻፬	»
፳፭	»	፩	»	፳፭	»	፳፻፭	»	፩	»	፻፭	»
፳፮	»	፩	»	፳፮	»	፳፻፮	»	፩	»	፻፮	»
፳፯	»	፩	»	፳፯	»	፳፻፯	»	፩	»	፻፯	»
፳፰	»	፩	»	፳፰	»	፳፻፳፰	»	፩	»	፻፳፰	»
፳፱	»	፩	»	፳፱	»	፳፻፳፱	»	፩	»	፻፳፱	»
፳፻	»	፩	»	፳፻	»	፳፻፳፻	»	፩	»	፻፳፻	»
፳፻፩	»	፩	»	፳፻፩	»	፳፻፳፻፩	»	፩	»	፻፳፻፩	»
፳፻፪	»	፩	»	፳፻፪	»	፳፻፳፻፪	»	፩	»	፻፳፻፪	»
፳፻፫	»	፩	»	፳፻፫	»	፳፻፳፻፫	»	፩	»	፻፳፻፫	»
፳፻፬	»	፩	»	፳፻፬	»	፳፻፳፻፬	»	፩	»	፻፳፻፬	»
፳፻፭	»	፩	»	፳፻፭	»	፳፻፳፻፭	»	፩	»	፻፳፻፭	»
፳፻፮	»	፩	»	፳፻፮	»	፳፻፳፻፮	»	፩	»	፻፳፻፮	»
፳፻፯	»	፩	»	፳፻፯	»	፳፻፳፻፯	»	፩	»	፻፳፻፯	»
፳፻፳፰	»	፩	»	፳፻፳፰	»	፳፻፳፻፳፰	»	፩	»	፻፳፻፳፰	»
፳፻፳፱	»	፩	»	፳፻፳፱	»	፳፻፳፻፳፱	»	፩	»	፻፳፻፳፱	»
፳፻፳፻	»	፩	»	፳፻፳፻	»	፳፻፳፻፳፻	»	፩	»	፻፳፻፳፻	»
፳፻፳፻፩	»	፩	»	፳፻፳፻፩	»	፳፻፳፻፳፻፩	»	፩	»	፻፳፻፳፻፩	»
፳፻፳፻፪	»	፩	»	፳፻፳፻፪	»	፳፻፳፻፳፻፪	»	፩	»	፻፳፻፳፻፪	»
፳፻፳፻፫	»	፩	»	፳፻፳፻፫	»	፳፻፳፻፳፻፫	»	፩	»	፻፳፻፳፻፫	»
፳፻፳፻፬	»	፩	»	፳፻፳፻፬	»	፳፻፳፻፳፻፬	»	፩	»	፻፳፻፳፻፬	»
፳፻፳፻፭	»	፩	»	፳፻፳፻፭	»	፳፻፳፻፳፻፭	»	፩	»	፻፳፻፳፻፭	»
፳፻፳፻፮	»	፩	»	፳፻፳፻፮	»	፳፻፳፻፳፻፮	»	፩	»	፻፳፻፳፻፮	»
፳፻፳፻፯	»	፩	»	፳፻፳፻፯	»	፳፻፳፻፳፻፯	»	፩	»	፻፳፻፳፻፯	»
፳፻፳፻፳፰	»	፩	»	፳፻፳፻፳፰	»	፳፻፳፻፳፻፳፰	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፰	»
፳፻፳፻፳፱	»	፩	»	፳፻፳፻፳፱	»	፳፻፳፻፳፻፳፱	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፱	»
፳፻፳፻፳፻	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻	»	፳፻፳፻፳፻፳፻	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻	»
፳፻፳፻፳፻፩	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፩	»
፳፻፳፻፳፻፪	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፪	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፪	»
፳፻፳፻፳፻፫	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፫	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፫	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፫	»
፳፻፳፻፳፻፬	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፬	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፬	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፬	»
፳፻፳፻፳፻፭	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፭	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፭	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፭	»
፳፻፳፻፳፻፮	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፮	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፮	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፮	»
፳፻፳፻፳፻፯	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፯	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፯	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፯	»
፳፻፳፻፳፻፳፰	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፰	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፰	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፰	»
፳፻፳፻፳፻፳፱	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፱	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፱	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፱	»
፳፻፳፻፳፻፳፻	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፫	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፫	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፫	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፫	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፬	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፬	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፬	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፬	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፭	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፭	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፭	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፭	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፮	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፮	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፮	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፮	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፯	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፯	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፯	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፯	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፳፰	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፰	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፰	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፰	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፳፱	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፱	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፱	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፱	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፩	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»	፩	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»	፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»	፩	»	፻፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፪	»
፳፻፳፻፳፻፳፻፳፻፫	»	፩	»	፳፻፳፻፳							

(፱፭)

ታሪክ ፤ — በእንተ ፡ ፍልጠተ ፡ ጉልቄ ፡ ዘመን ፡ ቀዳማዊ ፡ ወደኃራዊ ።

ሰለ ፡ ዘመን ፡ ቀሃጥር ፡ መለያየት ፡ የሚናገር ፡ ታሪክ ።

የብሉይና ፡ የቀሃጥር ፡ መምራን ፡ ዘመን ፡ አበውን ፡ እያሳሉና ፡ እየነሡ ፡ እያሉሱ ፡ ተር
ትረው ፡ ደምረው ፡ ሲቁጥሩ ፡ እንዳራቱ ፡ መደብ ፡ ባራት ፡ ዐቢይ ፡ ከፍል ፡ ይከፍሉና ፡ ድምሩ
ን ፡ ፩ሺሕ ፡ ካ፩፻ ፡ ዓመት ፡ ይሉታል ። ቀሃጥሩና ፡ ከፍሉም ፡ አከፋፈሉም ፡ እንደዚህ ፡ ነው ፡
ከአዳም ፡ እስከ ፡ ኖኅ ፡ ጳጄ፻፶፮ ። — ከኖኅ ፡ እስከ ፡ ሙሴ ፡ ፲፭፻፹፭ ። — ከሙሴ ፡ እስከ ፡ ሰ
ሉምን ፡ ፭፻፺፫ ። — ከሰሉምን ፡ እስከ ፡ ክርስቶስ ፡ ፲፪፻፷፫ ። ድሙር ፡ ፱፭፻ ። የክፍሉም ፡
ምስጢራት ፡ መርከብና ፡ ድንኳን ፡ መቅደስና ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ናቸው ።

ዘከመ ፡ አውፅአሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአዳም ፡ ወሔዋን ፡ እምነነተ ፡ ት
ፍሥሕት ፡ ወአሰፈዎሙ ፡ ካዕበ ፡ ተሰፋ ፡ መድኅኒት ፡ (ዘፍ፫ ፡ ፲፬ ፡ ፲፭ ፡
፳፪—፳፬) ። ወአመ ፡ በጽሐ ፡ ዕድሜሁ ፡ ፈነወ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወልዶ ፡
ወተወልደ ፡ እምብእሲት ፡ ወገብረ ፡ በሕገ ፡ አረት ፡ ከመ ፡ ይሳየጦሙ ፡ ለ
እለ ፡ ውስተ ፡ አረት ፡ ከመ ፡ ንርከብ ፡ ትርሲተ ፡ ውሉድ ፡ (ገላ፬ ፡ ፬ ፡ ፭) ።
እስመ ፡ ከመ ፡ ዝ ፡ አፍቀሮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለዓለም ፡ እስከ ፡ ወልዶ ፡ ዋ
ሕደ ፡ መጠወ ፡ ወወሀበ ፡ ቤዛ ፡ (ዮሐ፫ ፡ ፲፮—፲፱ ። ሮሜ፭ ፡ ፳ ። ፳ ፡ ፴፪) ።

ከክርስቶስ ፡ በፊት ፡ የነበረው ፡ ዘመን ፡ ዓመተ ፡ ፍጹም ፡ ዓመተ ፡ ክንኒ ፡ ዘመን ፡ ብሉይ ፡ ይ
ባላል ፡ ከክርስቶስ ፡ ወዲህ ፡ ያለው ፡ ዘመን ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ዓመተ ፡ ሥጋዊ ፡ ዘመን ፡ ሐዲ
ስ ፡ ይባላል ፡ ይኸውም ፡ ዘመን ፡ መሲሕ ፡ ማለት ፡ ነው ። መላው ፡ ባንድነት ፡ ሲደመርና ፡ ሲጠ
ቀለል ፡ ዓመተ ፡ ዓለም ፡ መዋዕለ ፡ ዓለም ፡ ይባላል ። እትዮጵያ ፡ ዘመን ፡ ብሉይን ፡ ፩ ፡ ሺሕ ፡
ካ፩፻ ፡ ወይም ፡ ፶፭፻ ፡ ማለቷ ፡ ከጥንታዊው ፡ ጽርሕ ፡ የተቀዳ ፡ ከዮናኒ ፡ የተመለሰ ፡ መጽሐፈ ፡
አራቷን ፡ ተከትላ ፡ ነው ። አራት ፡ በዘመን ፡ ብሉይ ፡ ፫ ፡ ጊዜ ፡ ተካክሎ ፡ ተጥፎ ፡ በ፫ ፡ ሰዎች ፡
ተጠርቷል ፡ መዝሙሪያ ፡ ሙሴ ፡ የጣፈው ፡ አራተ ፡ ሌዋውያን ፡ ተብሏል ። ፪ኛ ፡ በሰ
ልምናሶር ፡ ዘመን ፡ ምናሴ ፡ ካህን ፡ ቤቱል ፡ ለሰማርያ ፡ ሕዝብ ፡ የጣፈው ፡ አራተ ፡ ላምራ
ውያን ፡ ተብሏል ፡ እሊሁም ፡ አሕዛብ ፡ ናቸው ፡ (፫ንገ ፡ ፻፯ ፡ ፳፬—፴) ። ፫ኛ ፡ በበጥሊሞስ ፡ ዘ
መን ፡ ሰብዓ ፡ ሊቃናት ፡ ከዕብራኒ ፡ ወደ ፡ ዮናኒ ፡ የመለሱት ፡ በሰማቸው ፡ አራተ ፡ ሊቃናት ፡
ተብሏል ፡ (ሰንክ ፡ የካ፩) ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ አይሁድ ፡ በዘመን ፡ ሐዲስ ፡ አራት ፡ ነቢያትን ፡ ለመ
ታወም ፡ በግዜርና ፡ በመሲሐ ፡ ላይ ፡ በጠላትነት ፡ ተነሥተዋል ። አራት ፡ ነቢያት ፡ የሰበኩት ፡
ርግጡ ፡ የመሲሕ ፡ አመጣጥ ፡ ለማዳንና ፡ ለመፍረድ ፡ በትሕትናና ፡ በልዕልና ፡ በዕዋልና ፡ በደ
መና ፡ ፪ ፡ ጊዜ ፡ ሲኾን ፡ የትሕትናውን ፡ አመጣጥ ፡ ፈተኛውን ፡ ከደው ፡ ኋለኛውን ፡ ብቻ ፡ የ
ልዕልናውን ፡ ስላመኑ ፡ ኋላም ፡ እንደዚሁ ፡ ስተው ፡ ተላስተው ፡ ከመሲሕ ፡ በፊት ፡ በሚመ
ጣው ፡ በሐሳዌ ፡ መሲሕ ፡ የሚያምኑ ፡ ሐሳውያን ፡ ነቢያተ ፡ ሐሰት ፡ ስለ ፡ ኾኑ ፡ የመሲሕን ፡
መንግሥት ፡ ሥጋዊ ፡ ምድራዊ ፡ አስመስለው ፡ መሲሐንም ፡ ሥጋው ፡ ቃል ፡ ያይደሉ ፡ ዕ
ሩቅ ፡ ብእሲ ፡ ብለው ፡ ከውነተኛ ፡ አምልኮ ፡ ከግዜር ፡ መንግሥት ፡ ካብርሃም ፡ በረከት ፡ ወ
ተተው ፡ በአራት ፡ መርዝም ፡ ተጨልጠውና ፡ ተገርኝተው ፡ ወደ ፡ ሰይጣን ፡ መንግሥት ፡ ሂ
ደዋል ፡ (ዮሐ፩ ፡ ፻፲፬ ፡ ፪፻፱ ፡ ፩) ። የአዳም ፡ ኅሊኦት ፡ እንደ ፡ ኰላሽና ፡ እንደ ፡ ቁጥኝ ፡
ወርሶት ፡ በሐዋን ፡ እባብ ፡ መርዝ ፡ ተወግዶ ፡ ኹለንተናው ፡ ቁስሎ ፡ ተበላሸዋል ፡ ውሾች ፡ አጋ
ንንት ፡ የሚልሱት ፡ ይህ ፡ በሽተኛ ፡ ዓለም ፡ ከጥንቱና ፡ ከመሠረቱ ፡ ካባቱ ፡ ከአዳም ፡ ከናቱ ፡
ከሐዋን ፡ ዝምሮ ፡ ፈጣሪው ፡ የሰጠው ፡ የመድኃኒት ፡ ተስፋ ፡ ስላለው ፡ ስሙ ፡ ከግብሩ ፡ ተባ
ብሮለት ፡ የሱስ ፡ በማኑኤል ፡ ተብሎ ፡ በሙሴ ፡ እባብ ፡ አምላል ፡ ተሰቅሎ ፡ ከሰማይ ፡ እባብ ፡
ከዲያብሎስ ፡ ሕምዝ ፡ ከሰራዊቱ ፡ መርዝ ፡ የሚያድን ፡ ሰማያዊ ፡ ንጉሥ ፡ ሐኪምና ፡ ፈውሰ ፡
የማይሻ ፡ መስፈቻው ፡ የንቅሩትና ፡ የማእዘን ፡ ደንጊያ ፡ በተባለው ፡ በክርስቶስ ፡ ትሕትና ፡ በ
ፍጹም ፡ ውርደቱ ፡ ጨርቅ ፡ አጠርቅሞ ፡ ግንድ ፡ ተሸክሞ ፡ በመታየቱ ፡ በመስቀሉ ፡ በመሰቀሉ ፡
ተሰናክለው ፡ ትንሣኤውንም ፡ እስተባብለው ፡ እውነተኛውን ፡ መሲሕና ፡ መድኃኒን ፡ የመሲ
ሕን ፡ ዘመን ፡ ከዘመናቸው ፡ ለማራቅ ፡ መሲሐም ፡ ዘመኑም ፡ ሌላ ፡ ነው ፡ ገና ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ነው ፡
ያህ ፡ ዛሬ ፡ በኛ ፡ ዘመን ፡ ንጉሠ ፡ አይሁድ ፡ ተብሎ ፡ ዓለም ፡ ኹሉ ፡ የተከተለው ፡ እኛ ፡ ግን ፡
ሰቅለን ፡ የገደልንው ፡ የናዝሬቱ ፡ የሱስ ፡ ምንም ፡ ከዳዊት ፡ ዘር ፡ ቢወለድ ፡ ለኛ ፡ ተዝዛ ፡ እንጂ ፡
በኛ ፡ ላይ ፡ አልነገሡምና ፡ መሲሕ ፡ አይደለም ፡ ለማለት ፡ እግዚር ፡ በሙሴ ፡ እጅ ፡ ላባቶቻቸው ፡
ሐሌዋውያን ፡ የሰጠውን ፡ አራት ፡ በዘመን ፡ አበው ፡ ምክንያት ፡ ከአራት ፡ ዘፍጥረት ፡ ኹለቱን ፡
ምዕራፍ ፡ (፩ና ፡ ፲፩) ፡ ስላባጠሉት ፡ ስሙ ፡ ተለውጦ ፡ አራተ ፡ አይሁድ ፡ ብጡል ፡ ተብሏል ።
ይኸውም ፡ ብጡል ፡ ፍቅድ ፡ ሙብጠሌ ፡ ትውልድ ፡ ዘክብጠልም ፡ አይሁድ ፡ ለአስሕዮ ፡ ደኅ
ርት ፡ ውለድ ፡ ማለት ፡ ነው ። ብጡልነቱም ፡ በነዚህ ፡ በኹለቱ ፡ ምዕራፍ ፡ ብቻ ፡ እንጂ ፡ የብ
ሉይ ፡ መምራን ፡ እንደሚሉት ፡ መላው ፡ ጅቱ ፡ ብሔር ፡ ወይም ፡ ጅቱ ፡ የሙሴ ፡ መጽሐፍ ፡
ከሥር ፡ እስከ ፡ ማፍ ፡ አይደለም ። አላጥብቃም ፡ በሥሩን ፡ ንገድ ፡ ከግዜርና ፡ ከኢየሩሳሌ
ም ፡ ለማራቅ ፡ በዳንና ፡ በቤቴል ፡ ተራራ ፡ ፪ ፡ የወርቅ ፡ እንበሰች ፡ አማልክት ፡ ብሎ ፡ እንዳ
ቆመ ፡ አይሁድም ፡ ግብዝ ፡ ሕዝባቸውን ፡ ከውነተኛው ፡ መቅደስ ፡ ከክርስቶስና ፡ ከቤተ ፡

ክርስቲያን ፡ ለማራቅ ፡ በአረትና ፡ በነቢያት ፡ መጽሐፍ ፡ የንባብ ፡ ግልጽ ፡ የትርጓሜ ፡ ጣዖት ፡
እቁመዋል ፤ የትርጓሜውን ፡ ጳላ ፡ በቦታው ፡ እናመጣዋለን ፡ (ገጽ ፡ ፳፪) ። አለመስታዮት ፡
ዐይንን ፡ ባይን ፡ ማየት ፡ እንዳይቻል ፤ አለመሲሕም ፡ መምርነት ፡ የብሉይ ፡ ኪዳንን ፡ ትር
ጓሜ ፡ አካቶ ፡ ፈጽሞ ፡ ማወቅ ፡ መረዳት ፡ ርግጡን ፡ ማግኘት ፡ ለማንም ፡ ለማን ፡ አይቻልምና ፤
ከዚህ ፡ የተነሣ ፡ የክርስቶስ ፡ ደቀ ፡ መዛመርት ፡ ሐዋርያት ፡ አርድእት ፤ ይልቁንም ፡ የአራት ፡
ትምርት ፡ አበጋዞች ፡ የብሉይ ፡ የሐዲስ ፡ መሐንድዞች ፡ እነጳውሎስ ፡ እነእስጢፋኖስ ፡ እነ
ዚህን ፡ የመሰሉ ፡ ኹሉ ፡ ሱባዔ ፡ ትውልድ ፡ ከሔኖክ ፤ ሱባዔ ፡ ዘመን ፡ ከዳንኤል ፡ ሱባዔ ፡
ፅሁት ፡ ከኤርምያስ ፡ በስፍር ፡ በቀጥር ፡ እያመጡ ፤ ከአራትና ፡ ከነቢያት ፡ ብዙ ፡ ምስክር ፡
እየሰጡ ፤ ትውልዱን ፡ ከዘመን ፡ ትንቢቱን ፡ ከመድኅን ፡ እያስማሙና ፡ እየተረገሙ ፤ አራትን ፡
በፋና ፡ በአጋር ፡ በአመት ፤ ወንጌልን ፡ በፀሐይ ፡ በሳራ ፡ በመቤት ፤ የሉስን ፡ በይሥሐቅ ፡ በአ
ብርሃም ፡ መሥዋዕት ፡ እየመሰሉ ፤ ወማሳለቅቱስ ፡ ለጽድቅ ፡ አራት ፡ አሟን ፡ በክርስቶስ ።
እስመ ፡ ጽላሎታ ፡ ይእቲ ፡ አራት ፡ ለእንተ ፡ ትመጽእ ፡ ሠናይት ። አራትስኬ ፡ መርሐ ፡ ኮነተን ፡
ሉንበ ፡ ክርስቶስ ፡ እንከስ ፡ ኢንፈቅድ ፡ መርሐ ፡ እያሉ ፤ በክርክርና ፡ በመግት ፡ ወዲህም ፡
በአምላካዊ ፡ ኅይል ፡ በታምራት ፡ በ፪ ፡ ወገን ፡ የማይገፉ ፡ የማይሸነፉ ፡ የብሉይ ፡ ዠግኖች ፡
የሐዲስ ፡ ዐርበኞች ፡ ስለ ፡ ሹኑባቸው ፤ ካርባ ፡ የሚበዙ ፡ አይሁዶች ፡ እስጢፋኖስና ፡ ያዕቆብን ፡
ደብድበን ፡ እንደ ፡ ገደልን ፡ ጳውሎስን ፡ ሳንገድል ፡ እኸል ፡ ውሃ ፡ እንዳንቀምስ ፡ ብለው ፡
ከተማማሉ ፡ በጳላ ፡ ርሱን ፡ ለብቻው ፡ ማግኘትና ፡ መግደል ፡ ቢሳናቸው ፡ ሥጋዊ ፡ ጠራቸው ፡
መርነታቸው ፤ የቀጣቸው ፡ አፍሬ ፡ የመሐላቸው ፡ ሰይፍ ፡ በስለቱና ፡ ባንደበቱ ፡ ወደ ፡ መጽ
ሐፍት ፡ ተመልሷል ። በሸንጎ ፡ ቢረታ ፡ ከቤት ፡ ሚስቱን ፡ መታ ፡ እንደሚሉት ፡ ኹሉ ፤ ከኅፍ
ረትና ፡ ከብስጭት ፡ ከቀጣ ፡ ብዛት ፡ የተነሣ ፡ ወንጌልን ፡ ያጠፉ ፡ አራትን ፡ ያሰፉ ፡ መስጧ
ቸው ፤ ሐዋርያት ፡ የሚጠቅሷቸውን ፡ ደረቅ ፡ ትንቢትና ፡ ሱባዔ ፡ ራእይ ፡ ያላቸውን ፤ የክርስ
ቶስን ፡ አምላክነትና ፡ ሰውነት ፤ ድካሙን ፡ ኅይሉን ፡ መከራ ፡ መስቀሉን ፡ በሕማሙና ፡
በሞቱ ፡ የዓለም ፡ መድኃኒት ፡ መሆኑን ፡ እንደ ፡ ቅዱስ ፡ ወንጌል ፡ ገልጠው ፡ አፍርጠው ።
የሚናገሩትን ፤ ቃላቸው ፡ ከብሉይ ፡ ንባብ ፡ የተለየ ፡ ፍጹም ፡ ደረቅ ፡ ሐዲስ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡
ከቀጥር ፡ ከቀመር ፡ ሳይገቡ ፡ ለምስክርነት ፡ እንዳይን ፡ ብሌን ፡ እንዳደራ ፡ ምናን ፡ በፍጹም ፡
ጥንቃቄ ፡ ተጠብቀው ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ይኖሩ ፡ የነበሩትን ፡ የብሉይን ፡ አዋልድ ፡ ኹሉ ፡
በሕዝቅኤል ፡ መቅድም ፡ እንደ ፡ ጣፍነው ፤ ጭራሽ ፡ ከዕብራይስጥ ፡ ዕልም ፡ ድርግም ፡ እር
ገው ፡ አጠኙቸው ፤ ይኸውም ፡ በሐዋርያት ፡ ጥቅስ ፡ ይታወቃል ፡ (ማቴ፳፮ ፡ ፱ ፡ ፲ ። ይሁ ፡ ፲፬ ፡
፲፭) ። ያገራችን ፡ ሰዎች ፡ ዕብራይስጥ ፡ ጠፍቷል ፡ የሚሉት ፡ ይህን ፡ ምክንያት ፡ ይዘው ፡
ነው ፤ ወርቁ ፡ ደረቅ ፡ ትንቢት ፡ ጠፋ ፡ እንጂ ፡ ሚዛኑስ ፡ ቋንቋቸው ፡ አልጠፋም ፤ የሰነፍ ፡
ወሬ ፡ ነው ። ጳላ ፡ ግን ፡ በጽርኡ ፡ ምላሽ ፡ ተገኝተው ፡ ወደ ፡ ግእዝ ፡ ከተተረጎሙት ፡ አዋ
ልድ ፡ ኩፋሌና ፡ ሔኖክ ፡ ተረፈ ፡ ኤርምያስ ፡ ዕርገተ ፡ ኢሳይያስ ፡ አሊህ ፡ አራቱ ፡ ከግእዝ ፡
በቀር ፡ በኹሉ ፡ ሰላልተገኙ ፤ ሔኖክን ፡ ብቻ ፡ ከግእዝ ፡ ተርጉመው ፡ አይሁድ ፡ ሳይቀሩ ፡
ክርስቲያኖች ፡ ኹሉ ፡ ይዘውታል ። ከግእዝ ፡ ጋራ ፡ በዕብራይስጥ ፡ የታተመውን ፡ መጽሐፈ ፡
ሔኖክ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ላይ ፡ ደብረ ፡ ገንት ፡ ባለው ፡ በአይሁድ ፡ ዕቃ ፡ ቤት ፡ እኛ ፡ ባይናችን ፡
አይተናል ። ከአራቱም ፡ ኹለቱን ፡ ምዕራፍ ፡ (ዘፍ፩ ፡ ፫—፴፩ ። ፲፩ ፡ ፲—፳፮) ፡ ለዋውጠው ፡
ገላብጠው ፡ ዘመነ ፡ አበውን ፡ አፋለሱት ፤ አዳም ፡ ሴትን ፡ በ፪፻፴ ፡ ወለደ ፡ ያለውን ፡ በ፻፴ ፡
አሉት ። ሴት ፡ ሄኖስን ፡ በ፪፻፮ ፡ ያለውን ፡ በ፻፮ ፡ አሉት ። ሄኖስ ፡ ቃይናንን ፡ በ፻፶ ፡ ያለውን ፡
በ፶ ፡ አሉት ። እንዲህ ፡ እያሉ ፡ ፻፻ውን ፡ ሰርቀው ፡ ከፊት ፡ ወደ ፡ ጳላ ፡ እያዞሩ ፡ ከድኅሩና ፡
ከድምሩ ፡ ጋራ ፡ ጥፈውታል ፤ የፋቁትም ፡ ፫፻ ፡ ዓመት ፡ አለ ። ከትውልዱም ፡ አንዱን ፡ ኹለ

ተኛውን ፡ ቃይናን ፡ በጭራሽ ፡ ፍቀው ፡ ከአዳም ፡ እስከ ፡ አብርሃም ፡ ፲፯፻፵፱ ፡ ዓመት ፡ አጉድለዋል ፤ በግእዙና ፡ ባማርኛው ፡ አሪት ፡ ተመልከት ። አሪተ ፡ አይሁድን ፡ የተቀበሉ ፡ ከአዳም ፡ እስከ ፡ ክርስቶስ ፡ ፬ ፡ ሺሕ ፡ ያኸል ፡ የሚሉበት ፡ ምክንያቱ ፡ ይህ ፡ ነው ። አሪታችን ፡ ከሰብዓ ፡ ሊቃናት ፡ ትርጓሜ ፡ ከጥንታዊው ፡ ጽርእ ፡ መቀዳቱን ፡ አስቀድመን ፡ ተናግረናልና ፤ ስለዚህ ፡ እናትና ፡ ልጁን ፡ ፩ ፡ ወገን ፤ አሪተ ፡ አይሁድን ፡ ፩ ፡ ወገን ፡ አድርገን ፡ ልዩነታቸውን ፡ እስከ ፡ ጫፍ ፡ እስከ ፡ መጨረሻ ፡ ዘርዝረን ፡ ደምረን ፡ እናሳያለን ። ፩ ፡ ወገን ፡ ለኾኑት ፡ ለናትና ፡ ልጁም ፡ ለጽርኡና ፡ ለግእዙ ፡ አሪት ፡ ካራት ፡ ላይ ፡ ጥቂት ፡ ልዩነት ፡ አላቸው ፤ ጽርኡ ፡ ከግእዙ ፡ ፳፯(26) ፡ ዓመት ፡ ያተርፋል ። የኋላ ፡ ዐራሚዎች ፡ ወይም ፡ የግእዝ ፡ ጣፎች ፡ በአኃዝ ፡ ሞክሼና ፡ በግድፈት ፡ የተሳሳቱበት ፡ ይመስላል ፤ ጽርኡ ፡ እንዳይታማ ፡ በንባብ ፡ ውስጥ ፡ ያለን ፡ ቀጥር ፡ ኹሉ ፡ እንደ ፡ ዕብራይስጥ ፡ በፊደላት ፡ እንጂ ፤ እንደ ፡ ግእዝ ፡ በአኃዝ ፡ አይጥፍም ። የግእዝ ፡ ጣፊ ፡ ግን ፡ ስንኳን ፡ ቀጥሩንና ፡ ቀጥር ፡ የሌለውን ፡ በፊደል ፡ ሊጣፍ ፡ የሚገባውን ፡ ስም ፡ የአምላክ ፡ ኻያ ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ፳ኤል ፡ እያለ ፡ ይጽፋልና ፡ ሊገድፍና ፡ ሊሰት ፡ ይችላል ፡ ጠባቂና ፡ ከልካይ ፡ የለውም ። ከዚህ ፡ ይልቅ ፡ ደግሞ ፡ ባገራችን ፡ ጥፈትና ፡ ትምርት ፡ ተባብረው ፡ ተጫፍረው ፡ ባንድ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ አይገኙምና ፡ ሳይማሩና ፡ ሊቅ ፡ ሳይኾኑ ፡ ጥፈት ፡ ብቻ ፡ ማወቅ ፡ ከስሕተት ፡ ከግድፈት ፡ አያድንም ። ተምርም ፡ ጥፈት ፡ አለማወቅ ፡ እንደ ፡ ሸባ ፡ እንዳይነ ፡ ስውር ፡ መኾን ፡ ነውና ፤ በትምርት ፡ ብቻ ፡ እንዲህም ፡ የሚል ፡ አብነት ፡ ይገኛል ፡ እያሉ ፡ ያነኑ ፡ የተጣፈውን ፡ ከመተርጎም ፡ በቀር ፤ መጻሕፍትን ፡ ማረም ፡ መጠንቀቅ ፡ አይቻልም ። መጻሕፍትንም ፡ ፈጽሞ ፡ ለማረም ፡ ለመጠንቀቅ ፡ ሐሳባቸውን ፡ ለማወቅ ፡ ከባሕሪ ፡ ምስጢሩ ፡ ለመጥለቅ ፡ የተቀዱበትን ፡ ምንጫቸውን ፡ ማየት ፡ ያስፈልጋል፤ ምንጫቸውና ፡ የምንጫቸውም ፡ ስም ፡ ይህ ፡ ነው ፤ የብሉይ ፡ ኪዳን ፡ ምንጭ ፡ ዕብራኒ ፤ የሐዲስ ፡ ኪዳን ፡ ምንጭ ፡ ዮናኒ ።

አሪት ፡ ዘፍጥረት ፡ ምዕራፍ ፡ ፭ ።

(አሪተ ፡ ሊቃ) ፡	(አሪተ ፡ አይ) ፡	(አሪተ ፡ ሊቃ) ፡	(አሪተ ፡ አይ) ፡
ቀ፲—አዳም ፡ ሴትን ፡ በ፪፻፴ ።	በ፪፻፴ ።	ቀ፲፪—አርፋክ ፡ ቃይናንን ፡ በ፪፻፳፭ ።	(ፍሑቅ) ፡
»፳—ሴት ፡ ሄኖስን ፡ በ፪፻፳፭ ።	በ፪፻፳፭ ።	»፲፫—ቃይና(አርፋ) ፡ ሳላሕን ፡ በ፪፻፴ ።	በ፴፭ ።
»፴—ሄኖስ ፡ ቃይናንን ፡ በ፪፻፶ ።	በ፶ ።	»፲፬—ሳላሕ ፡ ዔቦርን ፡ በ፪፻፴ ።	በ፴ ።
»፲፪—ቃይና ፡ መላልኤልን ፡ በ፪፻፸ ።	በ፸ ።	»፲፭—ዔቦር ፡ ፋሌግን ፡ በ፪፻፴፬ ።	በ፴፬ ።
»፲፮—መላል ፡ ያሬድን ፡ በ፪፻፷፭ ።	በ፷፭ ።	»፲፭—ፋሌግ ፡ ራግውን ፡ በ፪፻፴ ።	በ፴ ።
»፲፰—ያሬድ ፡ ሔኖክን ፡ በ፪፻፷፪ ።	በ፪፻፷፪ ።	»፳—ራግው ፡ ሴሩግን ፡ በ፪፻፴፪ ።	በ፴፪ ።
»፳፩—ሔኖክ ፡ ማቱሳላን ፡ በ፪፻፷፭ ።	በ፷፭ ።	»፳፪—ሴሩግ ፡ ናኮርን ፡ በ፪፻፴ ።	በ፴ ።
»፳፮—ማቱሳላ ፡ ላሜኸን ፡ በ፪፻፹፯ ።	በ፪፻፹፯ ።	»፳፬—ናኮር ፡ ታራን ፡ በ፪፻፱ (በ፳፱) ።	በ፳፱ ።
(ጽርኡ ፡ ግን ፡ በ፪፻፷፯ ፡ ይላል) ።		(ጽርኡ ፡ ግን ፡ ፻፸፱ ፡ ይላል) ።	
»፳፰—ላሜኸ ፡ ኖሳን ፡ በ፪፻፹፪ ።	በ፪፻፹፪ ።	»፳፯—ታራ ፡ አብርሃምን ፡ በ፪ ፡ ዓ ።	በ፸ ፡ ዓ ።
(ጽርኡ ፡ ግን ፡ በ፪፻፹፳ ፡ ይላል) ።		(ጽርኡ ፡ ግን ፡ በ፸ ፡ ይላል) ።	
»፴፪—ኖሳ ፡ ሴምን ፡ ባ፭፻ ፡ ዓ ፡ ወ ።	ባ፭፻ ።	ድመር ፡ ከአዳም ፡ እስከ ፡ አብ ፡ (ድ ፡ ፲፮፻፴፯ ።	
(ምዕራፍ ፡ ፲፩) ።		ርሃም ፡ ፫ ፡ ሺ ፡ ከ፫፻፹፯ ፡ (3386	(1637) ።
ቀ፲—ሴም ፡ አርፋክስድን ፡ በ፪ ።	በ፪ ።		

ጽርኡ ፡ ከግእዙ ፡ ፳፯ ፡ ዓመት ፡ ያተርፋልና ፤ ፳፯ን ፡ ከ፹፯ ፡ ቢጨምሩ ፡ ፫ ፡ ሺ ፡ ካ፪፻፲፪ ፡ ዓመት ፡ ይኾናል ። አሪተ ፡ አይሁድ ፡ ያጐደለው ፡ እንደ ፡ ግእዙ ፡ ሺ ፡ ፯፻፵፱ ፡ (1749) ። እንደ ፡

ጽርአ፡ግን፡ሺ፡፯፻፸፮፡(1775) ነው። እግዚር፡አስቀድሞ፡መጸሐፍቱን፡ወደ፡ጽርአ፡
ቋንቋ፡ባያሸሸ፡የአይሁድ፡ክፋት፡የአራታቸው፡ብጡልነት፡እንዲህ፡ፈጽሞ፡ባልታወ
ቀም፡ነበር።(ተረት፡ስለ፡በቅሎ፡ክፋት)፤እግዚር፡ባወቀ፡ሰማዩን፡አራቀ።አይሁድ፡
ግን፡በሕይወታቸው፡አበጋዝ፡በክርስቶስ፡ትንሣኤ፡ለመታብሩ፡ጠባቆች፡ብዙ፡ገንዘብ፡
ደፍተው፡ሐዋርያት፡አርድእት፡የተባሉትን፡፲፪ቱን፡አንቅፅተ፡ሕግና፡፸ውን፡የወንጌል፡
በቀልት፡እንዳስተባበሉ፤በዚህ፡ደግሞ፡፪፡ሊቃናትን፡ያስተባብላሉ፡(ማቴ፳፰፡፲፩-፲፭)።
የሳምራውያንም፡አራት፡በዘመነ፡አበው፡ቈጥር፡ከሰብዓ፡ሊቃናት፡ትርጓሜ፡ከአራተ
ጽርአ፡እንጂ፤ብጡል፡ከተባለው፡ከአራተ፡አይሁድ፡አይገጥምም።ይህም፡ሐተታና፡
ቈጥር፡አራተ፡አይሁድን፡ብጡል፡ማለት፡የሊቁ፡የባለታሪኩ፡ያቡሻህር፡ቃል፡ነው፤
ርሱ፡ዘመነ፡አበውን፡ሲጥፍ፤ይቤ፡መጽሐፈ፡አራቶሙ፡ለሰብዓ፡መተርጉማን፡ብሎ፡
ይገኘምርና፡በመጨረሻው፡ይህን፡አይሁድ፡የፋቂትን፡ይናገራል።ዜና፡አይሁድን፡
የጣፈ፡እውነተኛው፡ካህን፡ዮሴፍ፡ወልደ፡ኮርዮንም፡ዘመነ፡አበውን፡እንዳቡሻህር፡
እንደ፡አራተ፡ጽርአ፡ጥሩል፤ይኸውም፡ሊታወቅ፡አይሁድ፡ከአዳም፡እስከ፡ጥጦስ፡
፫ሺሕ፡ከ፳፻፳፰፡የሚሉትን፡ዓመተ፡ፀሐይ፡ርሱ፡በጨረቃ፡፩፡ሺሕ፡ከ፯፻፵፰፡ይላል።
«አይሁድም፡ከዚህ፡የተነሣ፡ሌላም፡ርሳቸውን፡የሚያሳፍርና፡አባቶቻቸውን፡የሚያስነ
ውር፡ብዙ፡ድንቅ፡ታሪክ፡አምላካዊ፡ሥራ፡ሰላለበት፡የዮሴፍን፡መጣፍ፡አይወዱትም፤
ይልቁንም፡ከርስቲያኖች፡ስለ፡ተቀበሉት፡ታሪኩንም፡ታምራቱንም፡ተረት፡ነው፡እያሉ፡
እንደ፡ወንጌል፡እንደ፡ሐዲሳት፡ይንቅፉታል»።በጥንተዮን፡ቈጥር፡፩ቱ፡ሺሕ፡ከ፯፻፫፡
ዓመተ፡ወርሳ፡ካ፲፩፡ጨረቃ፡እስከ፡ጌታ፡ስቅለት፡ልክ፡ይኾናል፤፵፰ቱም፡ከስቅለት፡
እስከየሩሳሌም፡ጥፋት፡ነው።የጨረቃ፡ቈጥር፡ከፀሐይ፡ቈጥር፡መብዛቱ፡ግን፡
ዐውደ፡ዓመቷ፡፫፻፶፬፡ዕለት፡ስለ፡ኾነ፡ነው።በኋላ፡ዘመንም፡የተነሡ፡፮ቱ፡ባለታሪ
ኮች፡አራተ፡አይሁድን፡ንቅፈው፡አጸይፈው፡ዘመነ፡አበውን፡እንደ፡ጽርአና፡እንደ፡
ሳምር፡አራት፡ጥፈዋል፤እሊሁም፡ሰዲድ፡ወልደ፡በጥሪቅ፤መሕቡብ፡ኤጲስቆጵስ፡ዘመን
በግ፤ዮሐንስ፡አፈ፡ወርቅ፤ኤጲፋንዮስ፡ዘቆጵሮስ፤ጽዲዳውያን፡ናቸው።(ኤጲፋንዮስ፡
እንደነጻውሎስ፡ምሁረ፡አራት፡የነበረ፡አይሁዳዊ፡ሊቅ፡ነው፤ጌታ፡በታምራት፡ማር
ኮታል)።አቡሻህር፡ባ፵፯ኛው፡አንቀጽ፡ምስክር፡አድርጎ፡ኹሉንም፡ባንድነት፡ጠቅሷ
ቸዋል፤ቈጥራቸውንም፡ከሰንጠረዥ፡ውስጥ፡አግብቶታል፤፮ኛው፡ባለታሪክ፡ግን፡
ርሱው፡ራሱ፡ነው።፯ኛም፡ሉቃስ፡ወንጌላዊ፡በ፫ኛው፡ምዕራፍ፡(ቈ፱፩፡፵፮)፡የክርስ
ቶስን፡ትውልድ፡አሻቅቦ፡ከርሱ፡ከዳግማይ፡አዳም፡ተነሥቶ፡እስካሮጌው፡አዳም፡ሲቈ
ጥር፤ዔቦርን፡ወልደ፡ባላሕ፤ባላሕን፡ወልደ፡ቃይናን፤ቃይናንን፡ወልደ፡አርፋክስድ፡
ብሎ፡አራተ፡አይሁድን፡አበጥልሎ፡እንደ፡ኩፋሌና፡እንደ፡አራተ፡ጽርአ፡፪፡ቃይናን፡
ይጥፋል።ኢትዮጵያ፡ዘመነ፡ብሉይን፡እንዲህ፡አስተካክላ፡፩፡ሺሕ፡ካ፭፻፫፡ብላ፡
ስትቈጥር፤ዘመነ፡ሐዲሷ፡ልዩ፡ኹኖ፡ከግብጽ፡በቀር፡ከማንም፡ቈጥር፡አይገጥምም፤
ከሌሎች፡አብያተ፡ክርስቲያናት፡ከምሥራቆችም፡ከምዕራቦችም፡ወትር፡፯፡ዓመት፡
ታጉድላለች።ምክንያቱም፡ባለታሪኮችን፡ትታ፡ወንጌል፡ተርጓሞችን፡ስለ፡ተከተለች፡
ይመስላል።በምሥራቅም፡በምዕራብም፡ያሉ፡መተርጉማን፡(ማቴ፳፱፡፪)፡ኢይትንደግ፡
ዝየ፡እብን፡ዲቦ፡እብን፡ያለውን፡ሲተረጉሙ፡በዘመን፡ቈጥር፡አልተሰማሙም፤እኩሌ
ቶች፡ከዕርገት፡በኋላ፡በ፴፮፤ከልደት፡በኋላ፡በ፸፡ይላሉ፤እኩሌቶች፡በ፷፮፡ይላሉ፤

ይኸናል ። በዘንዚከር ፡ ሐሳብ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያን ። ይቤሉ ፡ አኀው ፡
አይሁድ ፡ ወፈላስያን ፤ እምፍጥረተ ፡ ዓለም ፡ እስከ ፡ ዮም ፤ ጎምሳ ፡ ወስድ
ስቱ ፡ ምእት ፡ ተስዓ ፡ ወአርባዕቱ ፡ (፶፮፻፺፬) ፡ ዓመት ። ይኸውም ፡ ፭ ፡ ሺሕ ፡
ከ፮፻፺፬ ፡ ማለት ፡ ነው ፤ እኹን ፡ ዛሬ ፡ ይህ ፡ መጣፍ ፡ በታተመበት ፡ በዘመነ ፡ ማርቆስ ፡
ወንጌላዊ ፤ አመ ፡ ሳድስ ፡ ዓመተ ፡ መንግሥቱ ፡ ለኀይለ ፡ ሥላሴ ፡
ኬንያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮጵያ ። ዳግመኛም ፡ ይህ ፡ ፻፬ቱ ፡ ፮ ፡ ዓመት ፡ ተጨም
ሮበት ፡ ፯፻ ፡ ከመላ ፡ በኋላ ፡ እስከ ፡ ፯ሺ ፡ ያለው ፡ ፲፫፻ው ፡ ዘመነ ፡ መሲሕ ፡ ነው ፡ ይላሉ ፤ ይ
ኸውም ፡ በዕፀ ፡ በለስ ፡ የተመሰሉ ፡ አይሁድ ፡ ከአሕዛብ ፡ እጅ ፡ ወጥተው ፡ አገራቸው ፡ ገብ
ተው ፡ እንደ ፡ ቀድሞቸው ፡ ንጉሥ ፡ ቀብተው ፡ የሚያነግሡበት ፡ ባለቃቸው ፡ የሚታዘዙበት ፡
የነጻነት ፡ ወራት ፡ ማለት ፡ ነው ፤ ጌታችንና ፡ ጳውሎስ ፡ ዮሐንስ ፡ ሌሎችም ፡ ነቢያት ፡ የተናገ
ሩት ፡ (፪ተሰ ፡ ፪ ፡ ፰—፲፪ ፡ ራእ፲፱ ፡ ፲፭ ፡ ፳) ፡ ሥጋዊውና ፡ ምድራዊው ፡ ሐሳዊው ፡ መሲሐቸው ፡
ግን ፡ የሚገለጥና ፡ የሚሰወር ፡ ባፃ ፡ ዘመን ፡ ነው ፡ ይባላል ። ፪ኛ ፡ ደግሞ ፡ ሺሕ ፡ ዓመት ፡ ሊ
ነግሥ ፡ በጭራሽ ፡ ይመጣል ፡ ይላሉ ። የጎግ ፡ ማጎግም ፡ ጦርነት ፡ ወትከውን ፡ ሀገር ፡ ዐባይ ፡ ሠላ
ስተ ፡ መክፈልተ ፡ እንደ ፡ ተባለ ፡ (ራእ፲፮ ፡ ፲፱) ፤ በ፫ቱ ፡ ነገድ ፡ ስም ፡ በሴምና ፡ በካም ፡ በያ
ፊት ፤ ወይም ፡ ነቢዩ ፡ ሰማቸውን ፡ ጦርቶ ፡ በተናገራቸው ፡ በ፫ቱ ፡ ደቂቀ ፡ ያፌት ፡ በማጎግ ፡
በቱባል ፡ በሞሳሕ ፡ (ዘፍ፲ ፡ ፩ ፡ ፪ ፡ ሕዝ፴፰ ፡ ፪) ፡ ከሦስት ፡ ተከፍሎ ፡ በቀርቦ ፡ በምሳ ፡ በራት ፡
ተመሰሉ ፡ የቀርቡ ፡ ምሳሌ ፡ ተፈጽሞል ፡ (ማቴ፳፬ ፡ ፮—፳) ። የምሳውና ፡ የራቱም ፡ ተራና ፡
ጊዜ ፡ ይጠብቃል ። ከምሳ ፡ እስከ ፡ ራት ፡ ያለው ፡ ጊዜም ፡ ሐሳዌ ፡ መሲሕ ፡ እስኪነግሥ ፡ ከም
ሳው ፡ ግብግፍ ፡ ለቀሩት ፡ ዕረፍትና ፡ ተድላ ፡ ያሳያል ። ከራት ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ተኝቶ ፡ ተነሥቶ ፡
በክርስቶስ ፡ ዙፋን ፡ ፊት ፡ መቆም ፡ ነው ፡ (ማቴ፳፭ ፡ ፴፩—፴፫ ፡ ሮሜ፲፬ ፡ ፲) ። ሺሕ ፡
ዓመትና ፡ መዝናኛ ፡ ሕይወት ፡ (ትንሣኤ) ፡ የተባለውም ፡ (ራእ፳ ፡ ፩—፯) ፡ በቅዱሳን ፡
አበው ፡ ትርጓሜ ፡ ሺሕ ፡ ዓመት ፡ ዘመነ ፡ ሥጋዊ ፡ ትንሣኤውም ፡ ትንሣኤ ፡ ልቡና ፡ ተብ
ሏል ። ጸድቃን ፡ ምእመናን ፡ በጥምቀት ፡ በቀርባን ፡ የክርስቶስ ፡ ሕዋሳት ፡ ስለ ፡ ኾኑ ፡ በትን
ሣኤውና ፡ በርገቱ ፡ ምስጢረ ፡ መንግሥቱን ፡ ተሳትፈው ፡ ዛሬውኑ ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ አሉና ፤
ሕያዋን ፡ እንጂ ፡ ሙታን ፡ አይባሉም ፡ (ማቴ፳፪ ፡ ፴፪ ፡ ኤፌ፪ ፡ ፩—፯) ። ሺሕም ፡ ዓመት ፡
ዘመነ ፡ ሥጋዊ ፡ እንደ ፡ ኾነ ፤ ወሰበ ፡ ጎልቀ ፡ ዐሠርቱ ፡ ምእት ፡ ዓመት ፡ ይትፈታሕ ፡ ሰይጣን ፡
እምነ ፡ ሞቅሖ ፡ ተብሎ ፡ ከ፯ ፡ እስካ፲ ፡ የተጣፈው ፡ ቃል ፡ ያስረዳል ። አይሁድ ፡ ግን ፡ ፈተኛ
ውን ፡ ትንሣኤና ፡ ምጽአት ፡ ዘመነ ፡ ሥጋዊን ፡ ስለ ፡ ካዱ ፡ ዘመነ ፡ አበውን ፡ ሲከፍሉ ፡ ፻ ፡ ፻ውን ፡
ከፊት ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ እንዳዞሩት ፡ ሺሕን ፡ ዓመት ፡ ደግሞ ፡ እንደዚሁ ፡ አዙረው ፡ ለትንሣ
ኤና ፡ ለሐሳዌ ፡ መሲሕ ፡ ይሰጡታል ። ፯ኛው ፡ ሺ ፡ እንደ ፡ ቅዳሜ ፡ ነው ፤ መሲሐችን ፡ በመጣ ፡
ጊዜ ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ኹሉ ፡ ዐልቆ ፡ እስራኤል ፡ ብቻ ፡ ይነሡና ፤ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ነግሠው ፡
ሺሕ ፡ ዓመት ፡ ከኖሩ ፡ በኋላ ፡ ሌሎቹ ፡ ሙታን ፡ ይነሡ ፡ ብለው ፡ ሌላም ፡ ብዙ ፡ ተረት ፡
ጨምረው ፡ ግልብጮ ፡ ወሬ ፡ ያወራሉ ። (ሙሾ ፤ መነኩሲት ፡ አርግዛ ፡ በምጥ ፡ ስለ ፡ ሞተች) ፤
እንች ፡ ሞኝ ፡ እንች ፡ ሞኝ ፡ እንች ፡ ሞኝ ፡ ተባለ ፤ የኋላውን ፡ በፊት ፡ የፊቱን ፡ በኋላ ።

(፴፮)

ወዳሴ ፡ አምላክ ፡ ወአርጋና ፡ ስም ፡ ሉቲክ ፡ አው ፡ መዝሙር ፡ ወቅዳሴ ፡ ወእመ ፡
አክ ፡ ድርሳን ፡ (ደስኩር) ፡ በእንተ ፡ ቅድስት ፡ ሥላሴ ፡ እምቃለ ፡ ነቢያት ፡ ወመሴ ፡ ነቢያት ፡
እመንቸ ፡ በኩራት ፡ መንፈስ ፡ ምሉእ ፡ ሞገስ ፡ አቅርቦት ፡ ሥሉስ ፡ ቅዱስ ፡ በክመ ፡ ይቤ ፡ ብ
ፀዕ ፡ አባ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ስብሐት ፡ ለአብ ፡ ሠራዲ ፡ መዋዕል ፡ ወአዝማን ፡ በምክናኑ ፡ በ
ሐቲቸ ፡ አኩቴት ፡ በወልድ ፡ የማኑ ፡ ወመዝራዕቸ ፡ ፀብይ ፡ ወክብር ፡ ለመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ሕይ
ወቸ ፡ እስመ ፡ ብሂለ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ሥሉስ ፡ ዕፋይ ፡ ዘክመ ፡ ፀሓይ ፡ ወብር
ሃን ፡ ወዋዕይ ፡ ኃቡረ ፡ ህላዌ ፡ ወባሕርይ ፡ ዘኢይትከፈል ፡ ወዘኢይትሌለይ ፡ በክመ ፡ ይቤ ፡
መሴ ፡ ነቢያት ፡ ወባዕዳንሂ ፡ ነቢያት ፡ በቃለ ፡ ግናይ ፡ ስማዕ ፡ እስራኤል ፡ እግዚአብሔር ፡ አም
ላክ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዋሕድ ፡ (ዘዳጄ ፡ ጹ = ማር፲፪ ፡ ፳፱ ፡ ፴፪ = ዮሐ፲፮ ፡ ፫ = ፩ቆሮ ፡ ፳ ፡ ፱ ፡ ፯) =
ወበዕብራይስጢ ፡ ይሰመይ ፡ ኤሎሂም ፡ ወአዶናይ ፡ ይሆዋ ፡ ወሻዳይ ፡ (ዳን ፡ አጥብ) ፡ ኤሎሂ
ምሰ ፡ ወአዶናይ ፡ አምላክ ፡ ሐዲስ ፡ ወብሉይ ፡ ይተረጉም ፡ በክልኤ ፡ ፍና ፡ በትሥልስት ፡ ወ
በዋሕድና ፡ ቀዳሚ ፡ አምላክ ፡ ወእግዚአ ፡ ዘክመ ፡ ዋሕድና ፡ መለኮቸ ፡ ወሥልጣኑ ፡ ወጠባ
ይዑ ፡ (ዘዐጵ ፡ ፩ ፡ ፪ ፡ ፮) = ዝኒ ፡ በተሊወ ፡ አንቀጽ ፡ ባሕቲቸ ፡ ወአኮ ፡ በተሊወ ፡ አካል ፡ ሠለስቸ ፡
እስመ ፡ እንዘ ፡ ዋሕድ ፡ ሥሉስ ፡ እንበለ ፡ ሕጻኑ ፡ ወእንዘ ፡ ሥሉስ ፡ ዋሕድ ፡ ዘእንበለ ፡ ቢጽ ፡
አንቀጽኒ ፡ ይተሉ ፡ ህላዌ ፡ ወአኮ ፡ አካለ ፡ ዘውእቸ ፡ ብሂል ፡ መለክ ፡ ፈጠረ ፡ ነበብ ፡ ወዘይመ
ስሉ ፡ ሰዝንቸ ፡ ወካዕብ ፡ ይተረጉም ፡ አማልክት ፡ ወአጋዕዝት ፡ ዘክመ ፡ ትሥልስት ፡ አካሉ ፡
ወገጹ ፡ ወመልክሱ ፡ ዝኒ ፡ በተሊወ ፡ አካል ፡ ወገጽ ፡ ተወካፊ ፡ አንቀጽ ፡ ወአኮ ፡ በተሊወ ፡ ባሕ
ርይ ፡ ወአንቀጽ ፡ እስመ ፡ ትርጓሜሁ ፡ ለኤሎሂም ፡ ለሕገ ፡ ረብሳት ፡ ወሰዋስው ፡ አማልክት ፡
ውእቸ ፡ ክመ ፡ ዘብዙኃን ፡ ዕደው ፡ (ዘዐጵ፩ ፡ ፯ = መዝግ፱ ፡ ፩ = ፪፩ ፡ ፯) = ወመብዝኃቸኒ ፡
ይእቲ ፡ ዮድ ፡ ዘክሉ ፡ ታበዘኅ ፡ ወታፈደፍድ ፡ ወታብህለኅ ፡ ለኒሂ ፡ መላኪ ፡ መላክደን ፡ ፈ
ጣሪ ፡ ፈጣርደን ፡ ነባቢ ፡ ነባብደን ፡ በእንተ ፡ ዘተሰውጠት ፡ ቦቸ ፡ ምስለ ፡ ሚም ፡ (ይም) ፡ በ
ሐቸ ፡ ትተውጥጥ ፡ ወኢትትክይ ፡ ለንባብ ፡ ዘውእቸ ፡ ኤሎሂም ፡ በክመ ፡ ጸሐፍ ፡ ዝኒ ፡ ወ
አኮ ፡ ኤሎሂይም ፡ ወአሐዱሰ ፡ ውእቸ ፡ ኤል ፡ አው ፡ ኤሎህ ፡ ወናሁ ፡ ሎቸ ፡ ስምዕ ፡ ጽድቅ ፡
ዐማኑኤል ፡ (ዲማኑኤል) ፡ ሚካኤል ፡ ወገብርኤል ፡ (ኤሊ) ፡ ኤሎሂ ፡ ወፍካሬሁኒ ፡ ለአዶናይ ፡
አጋዕዝትየ ፡ ብሂል ፡ ክመ ፡ ዘሠለስቸ ፡ አካል ፡ (ዘፍ፲፰ ፡ ፪ ፡ ፫ = ፲፱ ፡ ፪ = ኢሳ፯ ፡ ፫ ፡ ፰) = ዝኒ ፡
ዘክመ ፡ ንባቡ ፡ ወቃሉ ፡ ገጸ ፡ በገጽ ፡ ወአሐዱሰ ፡ አዶን ፡ አዶኒ ፡ ወአኮ ፡ አዶኒም ፡ ወአዶናይ ፡
እስመ ፡ ብሂለ ፡ አዶን ፡ ወአዶኒም ፡ ክመ ፡ ብሂለ ፡ ኤል ፡ ወኤሎሂም ፡ ዘውእቸ ፡ እግዚአ ፡ ወአ
ጋዕዝት ፡ ወአዶኒሰ ፡ ውእቸ ፡ እግዚአየ ፡ ብሂል ፡ ይሆዋኒ ፡ እግዚአ ፡ ፍጹም ፡ ፍሉጣ ፡ ስም ፡
እግዚአ ፡ ዙሉ ፡ ዓለም ፡ ዘውእቸ ፡ ብሂል ፡ እግዚአብሔር ፡ ንባሬ ፡ ለማያት ፡ ወምድር ፡ ወ
ሻዳይኒ ፡ አኃዜ ፡ ዙሉ ፡ ወክሃሌ ፡ ዙሉ ፡ ወሥሉጥ ፡ ባዕለ ፡ ዙሉ ፡ ኤሎሂምኬ ፡ በአማን ፡ አም
ላክ ፡ ፀሓይ ፡ ዘአስተርአየ ፡ ሥሉስ ፡ ለአብርሃም ፡ በቀትረ ፡ መዓልት ፡ ወተናገሮ ፡ ዋሕድ ፡ ለ
መሴ ፡ በኒደ ፡ አሳት ፡ (ዘፍ፲፰ ፡ ፪ = ዘፀ፫ ፡ ፪—፮) = እስመ ፡ አኮ ፡ ክዱን ፡ ወስጢር ፡ ዘኢይትከ
መር ፡ ሥላሴ ፡ በመጽሐፈ ፡ መሴ ፡ ዳእመ ፡ ጥዩቀ ፡ አእመርናሁ ፡ በአፊት ፡ ወበኒቢያት ፡
ክመ ፡ ዝንቸ ፡ ሥላሴ ፡ ውእቸ ፡ ኤሎሂም ፡ አኃዜ ፡ ዙሉ ፡ ዓለም ፡ ዋሕድ ፡ መለኮት ፡ ወኃይል ፡

ወሥሉሰ፡ አካል ፡ ኤሎሂምኤ ፡ ውእቱ ፡ ዘበቃሉ ፡ በቀሎ ፡ ለሰማይ ፡ ወአጽንን ፡ ለምድር ፡ ደበ ፡ ማይ ፡ ወበመንፈሱ ፡ ኮነ ፡ ይዴልል ፡ መልዕልተ ፡ ማይ ፡ ለቀድሶተ ፡ ባሕር ፡ ቀደመ ፡ ከመ ፡ ንጠመቅ ፡ በስሙ ፡ (ዘፍጹ ፡ ፩ ፡ ፪ ፡ ማቴዎስ ፡ ፲፱) ፡ ዘውእቱ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ አሐዱ ፡ አምላክ ፡ ወአሐቲ ፡ መንግሥት ፡ ወአሐቲ ፡ ሥልጣን ፡ ወአሐቲ ፡ ምዙናን ፡ በከመ ፡ ይቤሉ ፡ አበዊት ፡ (ዘፍጹ ፡ ፳፯ ፡ ፳፯ ፡ ፪ ፡ ፳፱ ፡ ፲፮ ፡ ፯ ፡ ዘጉጱ ፡ ፳፱—፳፯ ፡ ሉዳጁ ፡ ፪ ፡ ፵፮ ፡ ፲፮ ፡ ፳፩ ፡ ፩ ፡ መዝሙሪያ ፡ ፳፯ ፡ ፮) ፡ ኢኮነ ፡ ክልሉት ፡ ወኢሥላስተ ፡ በመሰከቱ ፡ ወንይሉ ፡ ወኢይትዌክፍ ፡ ተውሳክ ፡ ወኢሐጽተ ፡ ትሥልስተ ፡ አካሉ ፡ አባ ፡ ዘከመ ፡ ፀሓይ ፡ ወእሳት ፡ ወዘከመ ፡ ቀላይ ፡ አምሳሉ ፡ ቅዱስ ፡ ሥሉስ ፡ ይሆዋ ፡ እግዚአ ፡ ዙሉ ፡ ዘህሎ ፡ ወይሂሉ ፡ ይሆዋኤ ፡ ወሻዳይ ፡ እግዚአብሔር ፡ አዶናይ ፡ ወጣኤ ፡ ኪዳን ፡ ብሉይ ፡ ዘኢይበሊ ፡ ወፈዳሜ ፡ ኪዳን ፡ ሐዲስ ፡ ገባሪ ፡ ወከሃሊ ፡ ዘአክህሊነ ፡ በክሂሉቱ ፡ ወረድኦነ ፡ በረድኤቱ ፡ ንልቁ ፡ ሥነ ፡ ፊደል ፡ ፍጥረቱ ፡ ወጤነ ፡ ወፈጽዎ ፡ በጽሑፍ ፡ ወበተርጉሞ ፡ አሜን ፡ (ዘዕ፲፱ ፡ ፳ ፡ ፳ ፡ ፳ ፡ ኤርጫፍ ፡ ፴፩—፴፩ ፡ ዘካ፲ ፡ ፲፩ ፡ ማቴዎስ ፡ ፳፯) ፡ ዝኤ ፡ ውእቱ ፡ ዘተነግረ ፡ በመዳሕፍት ፡ አምላካውያት ፡ ወዘተብህላሂ ፡ እምሊቃውንት ፡ ምዙራብ ፡ አነመት ፡ ፀምረ ፡ ወቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ተፀጽፈት ፡ አሕዛብ ፡ አስተጋብሎ ፡ ጽጌ ፡ ረዳ ፡ ወምኡሰ ፡ ተርፈ ፡ ነበ ፡ አይሁድ ፡ እንክስ ፡ ብዙርና ፡ ለነ ፡ ወአኮ ፡ ለአይሁድ ፡ እስመ ፡ ተስፋሆመ ፡ ውብዙርናሆመ ፡ ለሕዝብ ፡ ናሁ ፡ ኮነ ፡ ለአሕዛብ ፡ እምእግዚአብሔር ፡ አብ ፡ ከመ ፡ ብዙርና ፡ ዓሳው ፡ ለያዕቆብ ፡ ወቅድምና ፡ ግፋም ፡ ኤልያብ ፡ ለዳዊት ፡ ንዴሐ ፡ ልብ ፡ ያዕቆብ ፡ ወዳዊት ፡ ፀማኑኤል ፡ ሰባኪ ፡ ወንጌል ፡ አምላክ ፡ ሥግው ፡ ፍጹመ ፡ ትስብእት ፡ ወፈዳሜ ፡ ትንቢት ፡ ሰማያዊ ፡ ወልደ ፡ አብ ፡ ዋሕይ ፡ ወናዘራዊ ፡ ንጉሠ ፡ አይሁድ ፡ አብ ፡ አቦው ፡ ወበዙረ ፡ ብዙኃን ፡ አኑው ፡ ወሥሉነሂ ፡ ቅድስት ፡ ወንጽሕት ፡ እምግብረ ፡ ምንቃዊ ፡ ወትርብዕት ፡ ትጌዋዕ ፡ በብእሊ ፡ ከመ ፡ አብ ፡ ወከመ ፡ እምሂ ፡ በብእሊት ፡ የማና ፡ ስፋሕ ፡ ለጸግዎ ፡ ጸጋ ፡ ሲሲት ፡ ወፀጋማኒ ፡ ድልው ፡ ለሐቂፈ ፡ ውሉይ ፡ ፍጥረት ፡ ይእቲኤ ፡ ኤሎሂም ፡ አምዳሊት ፡ ዙሉ ፡ ዓለም ፡ ፈጣሪት ፡ በኢዳምዎ ፡ ወጸጋዊት ፡ በኢደንጽዎ ፡ ለአብናሃ ፡ ስብሐተ ፡ አብ ፡ ወለእምናሃ ፡ ውዳሴ ፡ እም ፡ ከመ ፡ ውዳሴሃ ፡ ለማርያም ፡ ይደልዎ ፡ ይደልዎ ፡ ወይስናእዎ ፡ በርትዕ ፡ በዙሉ ፡ ጊዜ ፡ ወበዙሉ ፡ ሳዕ ፡ እምአፈ ፡ ውሉዳ ፡ መላእክት ፡ ወሰብእ ፡ አሜን ፡ (ማሰረጃ) ፡ በግእዝም ፡ የአምላክ ፡ ዘይቤ ፡ እንደ ፡ ኤሎሂም ፡ ነው ፡ ምንም ፡ በልማድ ፡ አፈታት ፡ እንደ ፡ ቢባል ፡ የመለክ ፡ ብዝረ ፡ ነውና ፡ በሰዋስው ፡ ሕግ ፡ ብዛትንና ፡ ውስጠ ፡ ብዙነትን ፡ ያሳያል ፡ ዘኑና ፡ አንቀጹ ፡ መሊክ ፡ መለክ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ጥሬውን ፡ መልክ ፡ መለክ ፡ ብሎ ፡ «መልክ ፡ ጼዴቅ ፡ መለክ ፡ ሰገድ» ፡ ብዝረውን ፡ አምላክ ፡ አማልክት ፡ (ወይም ፡ መለክን) ፡ ያሰኛል ፡ ይህም ፡ ደብር ፡ ፈለግ ፡ ብሎ ፡ አድባር ፡ አድባራት ፡ አፍላግ ፡ አፍላጋት ፡ እንደ ፡ ማለት ፡ ነው ፡ መለክ ፡ አንድ ፡ አምላክ ፡ ብዙ ፡ አማልክት ፡ የብዙ ፡ ብዙ ፡ ይባላል ፡ ደብርና ፡ ፈለግም ፡ እንደዚህ ፡ ነው ፡ ፀረቡ ፡ መለክን ፡ ሲያበዛ ፡ ሙሉክ ፡ ዕብራይስጡ ፡ ምላኪም ፡ ይላል ፡ ያንድነትና ፡ የሦስትነት ፡ ምስጢር ፡ ፍሬው ፡ ባሕርይና ፡ አካል ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ባሕርይና ፡ አካልም ፡ ርስ ፡ በርሱ ፡ እንደ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ሕንጻ ፡ እንደ ፡ ሥርና ፡ እንዳጽቅ ፡ የተዋሐደ ፡ የተገናዘበ ፡ ኅቡርና ፡ ፅሙር ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ፩ነት ፡ ያለሦስትነት ፡ ፫ነትም ፡ ያላንድነት ፡ ብቻ ፡ ብቻውን ፡ ሊጣፍ ፡ ሊነገር ፡ አይቻልምና ፡ ከዚህ ፡ የተነሣ ፡ የነቢያት ፡ ቋንቋ ፡ ዕብራይስጥ ፡ የፈጣሪን ፡ ነገር ፡ ሲናገር ፡ የቃሉን ፡ ማሰሪያ ፡ አንቀጹን ፡ ያንድ ፡ ወንድ ፡ ሰሚውንና ፡ ባለቤቱን ፡ አንቀጽ ፡ ተቀባዩን ፡ ብዙ ፡ ወንድ ፡ አድርጎ ፡ ባረእ ፡ ኤሎሂም ፡ (ፈጠረ ፡ አምላክ) ፡ አማር ፡ (ይቤ) ፡ አዶናይ ፡ እያለ ፡

ባንድና፡ ቡብዙ፡ ይናገራል። ባራእና፡ አማር፡ አንድነቱን፤ ኤሎሂም፡ አዶናይ፡ ሦስትነቱን፡
ገልጠው፡ አጉልተው፡ ያስረዳሉ። ፩ነት፡ የባሕርይ፡ ምስጢር፤ ሦስትነት፡ የአካል፡ ምስጢር፡
ይባላል፤ ይህም፡ ዕብራይስጣዊ፡ ቃል፡ ሥላሴ፡ ይሄሉ፡ ዘልፈ፡ በሥላሴሁ። ንባርኮ፡ ለአ
ብ፡ ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ ካለው፡ ከሊቃውንት፡ ቃል፡ ይሰማማል፤ በብሉይትም፡ ውስጥ፡
ቡብዙ፡ ቦታ፡ እንደ፡ ሊቅና፡ እንደ፡ ሐዲስ፡ አብ፡ ወልድ፡ መንፈስ፡ የሚል፡ ስም፡ ይገኛል።
ለሰው፡ ለመላእክት፡ ሲነገር፡ ግን፡ አንቀጹ፡ ያንድ፡ የነበረው፡ ተለውጦ፤ ኤሎሂም፡ እቲዎ፡
(አማልክት፡ አንትሙ)። አዶናይ፡ ሱሩና፡ (አጋዕዝትየ፡ ገሐሡ)፡ እያለ፡ የብዙ፡ ይኾናል።
ብዛቱን፡ ላይለቅ፡ በአንቀጽ፡ ብቻ፡ መለየቱም፡ ፩፡ገጽ፡ የሚሉ፡ አይሁድን፡ በጣም፡ ያላፍ
ራል። ርሳቸው፡ ግን፡ ፩ነትን፡ ዐቅፈው፡ ፫ነትን፡ ነቅፈው፡ አንዱን፡ ወገን፡ ብቻ፡ ባሕርይ
ና፡ አንቀጽን፡ ተከትለው፤ ኤሎሂም፡ ማለት፡ ስላንቱታ፡ ስለ፡ ከበሬታ፡ ነው፡ እንጂ፡ ስለ፡
፫ነት፡ አይደለም፡ ብለው፡ ፈራሽ፡ ሰው፡ ሠራሽ፡ ያልተገባ፡ ምላሽ፡ ይሰጣሉ፤ ኤሎሂም፡
ማለት፡ ቃል፡ አክብሮ፡ ከኾነ፤ ፈጠረም፡ ማለት፡ አንቱ፡ ብሎ፡ አንተ፡ እንደ፡ ማለት፡ ነው
ና፤ በግድ፡ ቃሉ፡ አኅሰሮ፡ ይኾናል። ወይም፡ የግእዝ፡ መዝሙር፡ ዘእንበለ፡ ይቁም፡ ኢድ
ባር፡ እንደሚለው፡ ንባብ፡ ስሕተትና፡ ጸያፍ፡ ይባላል። ዳግመኛም፤ ንግበር፡ ሰብአ፡ በአር
አያን፡ ወበአምሳሊን። ናሁ፡ አዳም፡ ኮነ፡ ከመ፡ አሐዱ፡ እምኔን። ንዑ፡ ንረድ፡ ወንክዐው፡
ያላቸው፡ መላእክትን፡ ነው፡ ይሉና፤ ወዲያው፡ ደግሞ፡ ገድሎ፡ እንደ፡ ማዳን፡ ሰብሮ፡ እንደ፡
መጠገን፤ የአዳም፡ ተፈጥሮ፡ በመላእክት፡ አርአያና፡ አምሳል፡ ስለ፡ ኾነ፡ ምንም፡ ራሱን፡
ከመላእክት፡ ውስጥ፡ አግብቶ፡ ንግበር፡ ቢል፤ ከዚያው፡ አያይዞ፡ ወገብሮ፡ ለአዳም፡ ይላል፡
እንጂ፤ ወገብርም፡ አይልምና፤ መፍጠር፡ የግዜር፡ ብቻ፡ ነው፡ ብለው፡ አሉታና፡ ጽድቅ፡
ያትታሉ፤ ባ፩፡ ራስ፡ ፪፡ ምላስ። ስለ፡ መሲሕም፡ መከራ፡ ስለ፡ ቢዛነቱ፡ (ኢሳ፻፫፡ ፩-፲
፪)፡ ነሥእ፡ ደዌን፡ ወጸረ፡ ሕማመን፡ ወበእንቲአን፡ ሐመ፤ ቀነወኒ፡ እደውየ፡ ወእገርየ፡
ያለውን፤ ሌላውንም፡ ኹሉ፡ የክርስቶስን፡ ሥራና፡ መከራ፡ ለእስራኤል፡ ሰጥተው፡ ይፈታ
ሉ። ይቤሎ፡ እግዚእ፡ ለእግዚእየ፡ ንበር፡ በየማንየ፤ አንተ፡ ካህኑ፡ ለዓለም፡ በከመ፡ ሢመ
ቱ፡ ለመልክ፡ ጼዴቅ፡ ያለውም፤ አብርሃምን፡ ነው፡ ይላሉ። ዳንኤልም፡ ስለ፡ መሲሕና፡ ስ
ለ፡ ሞቱ፡ ሱባዔውን፡ ቁጥሮ፡ ትንቢቱን፡ ሲናገር፡ ወእምድኅረ፡ ስላ፡ ወክልኤቱ፡ ሰንበት፡
ይትቀተል፡ መሲሕ፤ ወአኮ፡ ለርእሱ፡ ያለውን፤ ይጥሉበት፡ ቢያጡ፡ ለአግሪጳስ፡ ሰጥተው፡
ይፈታሉ። መላእክትን፡ እንደ፡ ወልድና፡ እንደ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ የአብ፡ ተባባሮች፡ የአ
ዳም፡ ፈጣሮች፡ በማድረግ፡ ላይ፡ እስራኤልን፡ አለስሙና፡ አለመልኩ፡ የዓለም፡ ቤዛ፡ የአ
ሕዛብ፡ መድኅን፤ ዕሩቅ፡ ብእሲ፡ አብርሃምን፡ በአብ፡ ቀኝ፡ ተቀማጭ፡ የዘላለም፡ ካህን፤
ተቀብዖ፡ የሌለው፡ አግሪጳስን፡ ቅቡዕና፡ መሲሕ፡ ቅዱስ፡ ቅዱሳን፡ ማለት፡ በውነተኛቹ፡
ዕብራውያን፡ በነጻውሎስ፡ ዘንድ፡ ከጥርስ፡ ዐልፎ፡ ዐይን፡ የሚያሥቅ፡ ምፀትና፡ ሥላቅ፡
ቢባል፡ እንጂ፡ ቁም፡ ነገርና፡ ጽድቅ፡ አይባልም፤ ምፀትነቱም፡ ጊዮርጊስ፡ ሊቀ፡ መላእክት፤
ሚካኤል፡ ሊቀ፡ ሰማዕታት፡ እንደ፡ ማለት፡ ነው። ከመ፡ ዝሰ፡ ግፍዕ፡ እመ፡ ተገብረ፤ አዕይ
ንት፡ ይሰምዑ፡ ኹሎ፡ ነገረ፤ ወአእዛን፡ ይርአዩ፡ አድባረ፡ (ቅኔ)። ለብሉይና፡ ለዕብራይስጥ፡
ምንም፡ ባላባቶች፡ ቢኾኑ፡ ሌላውን፡ ትርጓሜ፡ ያስጊጡትና፡ ያስረግጡት፡ እንጂ፤ የሥላሴ
ንና፡ የሥጋዊን፡ ምስጢር፡ የመሲሕን፡ ነገር፡ እንደ፡ ሐዋርያት፡ በንባቡና፡ ባገባቡ፡ ፊት፡
ለፊት፡ አቅንተው፡ መተርጎም፡ መፍታት፡ ማየትና፡ መስማት፡ ማስተዋል፡ መመልከት፡
አልቻሉም፤ ዐይን፡ ልባቸውን፡ ሰይጣንና፡ ርግማን፡ ሰላወረው፡ ቋንቋቸውና፡ መጣፋቸው፡
የቅርብ፡ ሩቅ፡ ሰውርና፡ ድብቅ፡ ኾኖባቸዋል። (ምሳሌ)፤ ቀራንብት፡ ገቤሁ፡ ለዐይን፡
እንዘ፡ ቅሩባን፤ ቀራንብተ፡ ሊይኔጽር፡ ዐይን፡ (ኢሳ፻፮፡ ፱፡ ፲)። የፈጣሪን፡ ሥራ፡ ለፍጡ
ራን፡ ሰጥቶ፡ መተርጎም፡ አባቶቻቸው፡ እነኢዮርብዓም፡ ሰው፡ ሠራሹን፡ ጣዖት፤ እሉ፡

እመንቱ ፡ አማልክቲከ ፡ እስራኤል ፡ ዘአውዕኡከ ፡ እምድረ ፡ ግብጽ ፡ እያሉ ፡ ይስቱበትና ፡
 ያስቱበት ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ ቃል ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ከዚህ ፡ ልዩ ፡ አይደለም ። ባህላቸውና ፡
 ትርጓሜያቸው ፡ ኹሉ ፡ ብሉይን ፡ ከሐዲስ ፡ ሙሴን ፡ ከክርስቶስ ፡ የሚለይና ፡ የሚያጣላ ፡ የን
 ባብ ፡ የምስጢር ፡ ደዌ ፡ ነው ፤ ካወንታና ፡ ከዝምታ ፡ በቀር ፡ ማስረጃ ፡ መድኃኒት ፡ የለውም ፡
 (ኢሳ፩ ፡ ፭) ። በሐዲስ ፡ ኪዳን ፡ ሥላሴና ፡ አብ ፡ ወልድ ፡ መንፈስ ፡ የተባለው ፤ ያው ፡ በብ
 ሉይ ፡ ኪዳን ፡ ኤሎሂም ፡ አዶናይ ፡ ይሆዋ ፡ ሻዳይ ፡ ይባል ፡ የነበረው ፡ የአብርሃምና ፡ የይሥ
 ሐቅ ፡ የያዕቆብ ፡ አምላክ ፡ ስለ ፡ ኾነ ፤ ብሉይ ፡ ኪዳንና ፡ ሐዲስ ፡ ኪዳን ፡ ካንድ ፡ ጉንደ ፡
 ሕይወት ፡ የተገኙ ፡ ጽኒና ፡ ፍሬ ፡ እንደ ፡ መኾናቸው ፤ አምላክ ፡ ወሰብእ ፡ ካህን ፡ ወበግዕ ፡
 በተባለው ፡ በመሲሐ ፡ በዐማኑኤል ፡ ደም ፡ ታርቀው ፡ ተለቃልቀው ፤ እንደ ፡ ነፍስና ፡ እንደ ፡
 ሥጋ ፡ እንደ ፡ ባልና ፡ ሚስት ፤ አንድ ፡ አካል ፡ አንድ ፡ አምላል ፡ አንድ ፡ ሕግ ፡ ኹነው ፡
 ከርሱ ፡ ከባለቤቱ ፡ በሐዋርያት ፡ እጅ ፡ ለእስራኤል ፡ ዘነፍስ ፡ (ለቤተ ፡ ክርስቲያን) ፡ ተሰጥተ
 ዋል ። እስራኤል ፡ ዘሥጋ ፡ የተባለች ፡ ቤተ ፡ አይሁድ ፡ ግን ፡ ከጥንትም ፡ ከኋላም ፡ ከሙሴና ፡
 ከክርስቶስ ፡ ዝምሮ ፡ እሪት ፡ ሲሷት ፡ ጣዖት ፡ ወንጌል ፡ ሲሷት ፡ እሪት ፡ እያለች ፡ የእሪት ፡
 የወንጌል ፡ ጠበኛ ፤ የሙሴ ፡ የክርስቶስ ፡ ጓረኛ ፤ የነቢያት ፡ የሐዋርያት ፡ ደመኛ ፡ ገፋዲተ ፡
 ሕግ ፡ ስለ ፡ ኾነች ፤ መታረቃቸውን ፡ እንዳታይና ፡ እንዳትሰማ ፡ ዐይኗን ፡ ጨፍና ፡ ገሮዋን ፡ ደ
 ፍና ፡ በሕልክ ፡ በንቢታ ፡ በሸፍጥ ፡ ባሉታ ፡ ትኖራለች ፡ (ማቴ፳፫ ፡ ፴—፴፯ ። ዮሐ፩ ፡ ፱፭—፱
 ፯ ። ሮሜ ፡ ፲፩ ፡ ፯—፲ ። ግብ፯ ፡ ፱፩—፱፫ ። ፳፰ ፡ ፳፫—፳፰) ። ከዚህ ፡ የቀረውን ፡ የብሉይ ፡
 ሐተታ ፡ በስማዕ ፡ እስራኤል ፡ ተመልከት ፤ ስማዕ ፡ እስራኤልም ፡ የተባለ ፡ እንግሊዛዊው ፡
 ሊቅ ፡ ማርቲን ፡ ፍላድ ፡ በጌዴዎንና ፡ በልጁ ፡ በጉዲት ፡ ስለሚመኩ ፡ ስለ ፡ ስሜንና ፡ ስለ ፡
 ጉንደር ፡ ስላገራችን ፡ ፈላሾች ፡ ከእሪትና ፡ ከነቢያት ፡ እንደ ፡ ንሀብ ፡ ቀሥሞ ፤ እንደ ፡ ወጥ ፡
 ቀምሞ ፤ አጣፍጠ ፡ ተርጉሞ ፤ ባማርኛ ፡ ዐትሞ ፡ ያወጣው ፡ ታናሽ ፡ ምእላድ ፡ ነው ፤ ታናሽነ
 ቱም ፡ እንደ ፡ ሰናፍጭ ፡ እንደ ፡ ሲርባ ፡ (ሚጥሚጣ) ፡ የኾነው ፡ ፍሬ ፡ ነው ። የጌዴዎንና ፡ የጉ
 ዲት ፡ ዜና ፡ እንዴት ፡ እንደ ፡ ኾነ ፡ በዋዜማ ፡ ታሪክ ፡ ተመልከት ፡ (ገጽ ፡ ፳፰—፴) ።

(ማስታወቂያ) ፤ ጉልቂ ፡ ዘመንና ፡ ውዳሴ ፡ አምላክ ፡ ከነማስረጃቸው ፡ የተጣፉበት ፡ ምክ
 ንያት ። ቀድሞ ፡ ባገራችን ፡ ከግእዝ ፡ በቀር ፡ የዕብራይስጥ ፡ ወሬ ፡ አልነበረም ፤ ዛሬ ፡ ግን ፡
 በዘመናችን ፡ አይሁድ ፡ ለወገኖቻቸው ፡ ለፈላሾች ፡ መምህራን ፡ (ረበናት) ፡ ሰደው ፡ የተማሪ ፡
 ቤት ፡ ስላቆሙ ፤ በወዲያ ፡ በጉንደር ፡ ፈላሾቹ ፡ ግእዝ ፡ ቋንቋና ፡ የብሉይ ፡ ትርጓሜ ፡ ከክርስቲ
 ያኖች ፡ እንዲማሩ ፤ በዚህም ፡ በሺዋ ፡ ክርስቲያኖቹ ፡ ወደዚያ ፡ እየገቡ ፡ ከፈላሾችና ፡ ከረበናት ፡
 ዕብራይስጥ ፡ ቋንቋ ፡ ሲማሩ ፡ አይተን ፤ የተማሩትም ፡ እሪተ ፡ አይሁድን ፡ በዘመን ፡ ቍጥር ፡
 ሲያጸድቁና ፡ ሲያገሙሉ ፡ እሪተ ፡ ግእዝን ፡ ሲያከብሱ ፡ ሰምተን ፤ ቋንቋቸውን ፡ ከመሳተፋ
 ችን ፡ የተነሣ ፡ እነዚህን ፡ ክፍሎች ፡ ባጭር ፡ ቃል ፡ ጥፎ ፡ ላንባቦችና ፡ ለተማሮች ፡ መስጠት ፡
 የሚገባን ፡ ኹኖ ፡ አገኘነው ። ኹለቱንም ፡ ነገድ ፡ ፈደልና ፡ ቋንቋ ፡ የተማሪ ፡ ቤት ፡ የሚያገና
 ኛቸው ፡ ስለ ፡ ኾነ ፡ ክርስቲያኑ ፡ የዘመን ፡ ቍጥር ፡ የኤሎሂም ፡ ምስጢር ፡ እንደ ፡ አይሁድ ፡
 መስሎት ፡ በፈላሻ ፡ ባህል ፡ እንዳይታለል ፡ እንዳይሸነገል ፤ ፈላሻውም ፡ እሪት ፡ ነቢያት ፡ ከወ
 ንጌል ፡ የሚጣሉና ፡ ትርጓሜያቸው ፡ እንደ ፡ ርሱ ፡ ዐሳብ ፡ መስሎት ፡ ከክርስቲያን ፡ ትምርት ፡
 እንዳይርቅና ፡ እንዳይከለከል ፤ ለኹለቱም ፡ ወገን ፡ እንደ ፡ ዳኛ ፡ የወል ፡ እንደ ፡ ምሰሶ ፡ የመካ
 ከል ፡ ኹኖ ፡ የዘመንን ፡ ታሪክ ፡ የሃይማኖትን ፡ መልክ ፡ የሚያሳይና ፡ የሚያስረዳ ፡ ጥሩ ፡ መስ
 ታዮት ፡ ይኾንላቸው ፡ ዘንድ ፡ ለጊዜው ፡ የሚያሻ ፡ መኾኑን ፡ ዐውቀን ፡ ስለ ፡ ፈላሻና ፡ ስለ ፡
 ክርስቲያን ፡ ጥቅም ፡ ከፈደል ፡ ጋራ ፡ ጥፈነዋል ። (ተረት ፤ ስለ ፡ ተማሪና ፡ ስላንባቢ) ፤ ከዳዕ ፡
 የተገኘን ፡ ወጥ ፤ ዐብረሽ ፡ ግመጥ ። በሰጡኸ ፡ አትስነፍ ፤ ከሰጡኸ ፡ አትለፍ ። ከበላ ፡ ብላ ፤
 ከሰው ፡ አትጣላ ።

መከደኛ : ግጥም ።

የምድረ : ከነዓን : ወተትና : ማር :
 ብሉይና : ሐዲስ : እግዚአብሔር ፤
 ጅቱን : ክፍል : ባሕር : ጅቱን : ክፍል : የብስ :
 ከምረት : ከይብስት : ሊያድን : ሊፈውስ :
 የጉርፉ : አወራረድ : ግሥገሣ : ዘመቻ :
 ከኢየሩሳሌም : እስከ : ምድር : ዳርቻ ።

ምስጢረ : ሥላሴ : የሰማይ : ወተት :
 መዝሙሪያ : ትምርት : ምግብ : ሕፃናት ፤
 ካርባዕቱ : እንስሳ : ከሱራፌል : ጡት :
 እንኢሳይያስ : ዐልበው : የጠጡት ።

የተረፈውንም : ውሉደ : ጥምቀት :
 ሐዋርያት : አርድእት : ሠለስቱ : ምእት :
 በልባቸው : ቄጅ : መልተው : ቢያረጉት :
 እንደ : ቅቤ : እንዳይብ : እንደ : ወገሜት :
 የማይለዩውን : ለመለያየት :
 አርዮስ : የናጠው : እይሁድ : የገፉት ።
 ምንም : ባንዱ : አካል : ላይ : ቢጨመር : ለብእና :
 ጣዕሙ : አይለወጥም : እንደ : ማየ : ቃና ፤
 በተዋሕዶው : ውስጥ : ባሕርይ : የሚያጸና :
 ተዐቅቦ : የሚሉት : መድኃኒት : አለና ።

የመድኃኒቱም : ኃይል : የሚፈውሰው :
 ኢየሱስ : ናዝሬዊ : አምላክና : ሰው ፤
 አንድ : አካል : አንድ : ልጅ : ምንትወልደት :
 የባሕርይ : ተዐቅቦ : የማይፈርስበት ።

ኹሉን : የሚያቈራኝ : ከአብ : ከመንፈስ :
 እንዱ : አካል : ሰንሰለት : የሱስ : ክርስቶስ :
 በኹለት : ፍንጆቹ : በትእዛዛት :
 የተሰቀሉበት : አሪት : ነቢያት ።

ዐጭር : የሊቃውንት : ዐዋጅ ።

ምስጢረ : ሥላሴን : ምስጢር : ያሰኛት :
 የባሕርይ : እንድንት : ያካል : ሦስትነት ፤
 ምንታዌ : ርባዔ : ስለሌሉበት ።

ምስጢረ : ሥጋዊን : ምስጢር : ያሰኛት :
 የባሕርይ : ምንታዌ : ያካል : እንድንት ፤
 ቱላሔ : ቡዓዴ : ስለሌሉበት ።

በሥላሴ : ምስጢር : እንዳንሳሳት :

በሥጋዊም : ምስጢር : እንዳንሳሳት :
 ለይቶ : ጠንቅቆ : ይህን : ኹለት : በልት :
 ማስተዋል : ይገባል : መላልሶ : ማየት :
 በሐዲስ : ትርጓሜ : በሊቅ : አፈታት :
 ብሉይ : እንደንጀራ : በሚፈተፍት ።

ምክር : ሠናይት : ለዙሉ : ዘይገብራ ።

የተዋሕዶን : ባህል : የኦርቶዶክስን :
 በሦስቱ : ጉባኤ : የተባለውን :
 አስተውሎ : ጠንቅቆ : ያልሰማ : ገሮኽ :
 ከጎረ : ቤት : ጋራ : እንዳያጣላኸ ፤
 ምስጢረ : ሥላሴን : ሳታደላድል :
 ምስጢረ : ሥጋዊን : ዐውቃለኹ : አትበል ።
 ዐውቃለኹም : ብለኸ : ብትከራከር :
 ይፈርሳል : ነገርኸ : ጥቅመ : ሰናዖር ፤
 ቋንቋኸም : ይለያል : ከቅዱስ : መጽሐፍ :
 እንዳውጣኪ : እንደበት : እንዳርዮስ : አፍ ።

አፍኸ : እንዳመጣም : ነገር : ብትተች :
 ውርድ : ይነዙብኻል : የጉባኤ : አፎች :
 እናባ : አትናቴዎስ : እነቄርሱስ :
 የማርቆስ : ልጆች : የአባ : አንበስ ፤
 ለቤተ : ክርስቲያኑ : እስራኤል : ዘነፍስ :
 እግዚር : ያበቀለው : በወንጌሉ : ራስ :
 የድርሳናቸው : ቀንድ : ሰማይ : የሚጠቅስ :
 ዊራውም : ትርጓሜ : ምድር : የሚያብስ ።

ከዚህ : ዐልፎ : ተርፎ : እንዳይገነፍል :
 የቀረው : ሐተታ : ተከድኖ : ይበሰል ።

ማርያም : ድንግል :

፤ ሄገ : ጌጃ : ዐቅረ

። ሄዐጾ : ዜጌጋወ

ምስለ : ፍቁር : ወልዳ ።

ሰኢለት : ወኢስተብቃዮት = ልመናና : ምልጃ ።

ይኸን : ጨቅላ : መጽሐፍ : የምታዩ : ኸሉ :
ዐደራ : ስለኔ : ማረያም : ማረያም : በሉ ፤
በሆዴ : ያለውን : የትምርት : ኸል :
አለጭንቅ : እንደወልድ : እንደገላገል ፤
ከካያ : ስድስቱ : ወንዶች : ፈደላት :
እርግጥለኹና : መዝገበ : ቃላት ።

ስንት : እልፍ : አበው : ናቸው : እርግዘው : የሞቱ : ?!
ቀኝ : እጃቸው : ዐጥሮ : ጥፈት : በማጣቱ ፤
እጄ : እንዳባቶቼ : እጅ : ተምሮ : ባይጥፍ :
ከሆዴ : ባለጣም : ይህ : ጨቅላ : መጽሐፍ ።

ለትምክሕት : አይደለም : ይህን : መናገሪ :
ለማስቀናት : እንጂ : ሰነፉን : ገበሬ ፤
ሐዋርያም : ሲጥፍ : ወዳርድእቱ : መንጋ :
ቅኑ : አስቀኑ : ይላል : ለምትበልጥ : ጸጋ ።

እስመ : አራት : በመብራ : ተውህበት ፤ ጸጋስ : ወጽ
ድቅ : በኢየሱስ : ክርስቶስ : ኮን : (የሐፃ : ፲፯) ።

